THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA
CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Telephones: 921—7121; 465—7902
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — I. ŠĪMANE,
5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630,
U.S.A.

WEDNESDAY, FEBRUARY 19, 1969

NATIONAL LIBRARY
MAR 12 1969
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

LATVIJA
AMERIKĀ

15. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 19. FEBRUĀRIS 19. GADS

AUTHORISED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA
AND FOR PAYMENTS OF POSTAGE IN CASH Atsevišķa numura cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi"
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada; tālr. 921—7121
Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A. Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠĪMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālrunis 774—5744

Labi paveikts uzdevums

LATVIEŠU PĀRSTĀVE ELGA RODZE—ĶISELE PRETKOMŪNISTISKĀS LĪGAS KONFERENCĒ SAIGONĀ

Kā jau ziņots, uz Āzijas tautu pretkomūnistiskās līgas (APA-CL) un Pasaules pretkomūnistiskās līgas (WACL) konferenci Saigonā, kuŗa notika decembrī, devās arī latviešu pārstāve — nacionālpolitiskā darbiniece Elga Rodze—Ķisele no Sidnejas, Austrālijā, kuŗas braucienu financēja DV organizācija. Viņa uzdevumu paveica labi, visā konferences laikā, turpat divas nedēļas, katrā izdevībā, un tāda radās bieži, pieminot Latviju un liekot konferences dalībniekiem padomāt par to, ka arī latviešiem savā zemē būtu tiesības uz savu brīvu un neatkarīgu dzīvi. E. Rodze—Ķisele darbojās tik aktīvi, ka izpelnījās īpašu Vietnamas prezidenta Tjū, ministru prezidenta Honga, kabineta ministru, konferences organizētāju un pārējo delegātu atzinību. Rezultātā viņu no 44 valstu pārstāvjiem izraudzīja par komitejas vadītāju, kuŗai bija uzdots izstrādāt konferences lēmumu kopsavilkumu un parakstīt konferences beigu komunikē, kuŗu piesūtīja visu brīvās pasaules valstu galvām. Viņu izraudzīja arī par pārstāvi televīzijas intervijā, kuŗā bija jāatbild uz daudziem jautājumiem, kas skāra pašreizējo pasaules politiku, Vietnamas kaŗu un citas aktuālas problēmas.

E. Rodze—Ķisele Saigonā tikās arī ar ASV bruņoto spēku virspavēlnieku Vietnamā ģen. Ābramu un nodeva viņam visu brīvo latviešu sveicienus. Amerikāņu bruņoto spēku preses šefs Vietnamā savukārt armijas laikrakstā „The Front Observer" ievietoja brīvās pasaules latviešu sveicienu latviešu izcelsmes kaŗavīriem, kas cīnās Vietnamā.

Personīgās sarunās ar Vietnamas prezidentu Tjū un ministru prezidentu Hongu E. Rodze—Ķisele sīki informēja par Latvijas traģēdiju un latviešu centieniem atgūt brīvību. Visiem konferences dalībniekiem viņa izdalīja arī dažādu literātūru par Latviju, galvenokārt angļu valodā. Sevišķs pieprasījums bija pēc abām Alfreda Bērziņa grāmatām šai valodā („Nesodītais noziegums" un „Koeksistences divas sejas"). Labus kontaktus E. Rodze—Ķisele nodibināja ar Āzijas, Afrikas un Dienvidamerikas parlamentāriešiem, kuŗi lūdza regulāri piesūtīt pretkomūnistiskus materiālus. Laba saskaņa radās arī ar Spānijas, Turcijas, Zviedrijas un Norvēģijas pārstāvjiem, pie kam Spāniju pārstāvēja tās imigrācijas direktors, Turciju — pazīstams senātors, bet Zviedriju un Norvēģiju jaunatnes organizāciju pārstāvji.

E. Rodzei—Ķiselei bija arī iespēja Saigonas universitātē runāt studentiem, kā rezultātā saņēma Indijas aicinājumu marta beigās runāt Pasaules pretkomūnistiskās līgas jaunatnes seminārā par tematu „Kā pasaules politiskā situācija ietekmē jaunatni". Viņu aicināja arī Singapūrā nolasīt referātu ciklu.

Ar Austrālijas sūtņa palīdzību E. Rodze—Ķisele varēja izbraukt arī uz provinci ārpus Saigonas, kur viņa tikās ar austrāliešu ārstiem un māsām, apmeklēja slimnīcas, bāreņu namus un bēgu nometnes, iepazīstoties arī ar amerikāņu un kanadiešu civilās palīdzības darbiniekiem.

Konferencē piedalījās pārstāvji no Austrālijas (tās oficiālajā delegācijā bija ieskaitīta arī E. Rodze—Ķisele), Beļģijas, Bolīvijas, Brazilijas, Kanadas, ASV, Ceilonas, Čīles, nacionālās Ķīnas, Kolumbijas, Kongo, Dominikāņu republikas, Ekvadoras, Francijas, Grieķijas, Hongkongas, Indijas, Indonēzijas, Irānas, Italijas, Japānas, Dienvidkorejas, Libanonas, Makao, Malvi, Malēzijas, Meksikas, Holandes, Jaunzēlandes, Norvēģijas, Pakistānas, Filipīnām, Spānijas, Zviedrijas, Taizemes, Turcijas, Urugvajas, Nikaragvas un Rietumvācijas. Šo valstu oficiālie pārstāvji vairumā bija ministri, armijas reprezentanti, senātori un parlamentārieši.

Nākošā konference paredzēta Taizemes galvaspilsētā Bangkokā.

A. J. Bērziņš

Miris ģen. Jānis Lavenieks

Redakciju slēdzot, saņemta ziņa, ka Ņubransvikā, Ņudžersijas pavalstī, 78 gadu vecumā pēkšņi miris ģenerālis Jānis Lavenieks.

Aizgājējs bija dzimis 1890. gada 12. jūnijā Skrīveros, piedalījies pirmajā pasaules kaŗā un kopš 1919. gada Latvijas atbrīvošanas cīņās. Laikā no 1920. — 1939. gadam viņš bija bruņoto vilcienu pulka komandieris, tad paaugstināts par ģenerāli un līdz 1944. gada augustam veica Lejaskurzemes garnizona priekšnieka pienākumus. Trimdas gados Vācijā viņš bija Latviešu centrālās padomes priekšsēdis un Latviešu nacionālās padomes vicepriekšsēdis. 1950. gadā ģen. Lavenieks ieceļoja ASV.

Latviešu pārstāve Āzijas tautu un Pasaules pretkomūnistiskās līgas konferencē Saigonā Elga Rodze-Ķisele ar Dienvidvietnamas valsts prezidentu Tjū.

MONTREALAS LATVIEŠU GAIDAS TORONTO

Gaujas gaidu un Rīgas skautu vienības Toronto 8. februārī atzīmēja 18. gadasvētkus (skat. rakstu 4. lappusē). Augšējā uzņēmumā: Jaundibinātās Bārtas (33.) gaidu vienības Montreālā dalībnieces, kas bija ieradušās Toronto, šoreiz gan vēl bez formas ietērpiem; no kreisās — jaunās vienības vadītāja Austra Brāzma, Ieva Lakata, Renāte Dindzāne, Anita Kupce, Lilita Kulbera, Ruta Vītiņa un Lidija Zariņa. — Apakšā: Uzvarētāji Rīgas skautu vienības dižskautu pulciņa fotografijas pudura dalībnieki (no kreisās) Aivars Beikmanis (1. godalga), Jānis Tannis (2. godalga) un Vilnis Lucs (3. godalga). Abi pirmie redzami ar Kanadas skautiem jaunievestajām plecu lentēm, pie kurām turpmāk piestiprināmas visas nozīmes, kuŗas līdz šim nēsāja pie ietērpa krekla.

Foto: J. Liģers

Alfreds Puķīte

Dažādi ieskati par nākotnes projektiem

Organizāciju gada sapulces, ja tajās neapmierinās vienīgi ar darbības pārskatu nolasīšanu un noklausīšanos, budžeta pieņemšanu un vēlēšanām, ir tieši reizes un vietas, kur saklausīt „tautas balsi" attieksmē uz mūsu dažādiem plāniem un projektiem, kā arī spriest par sabiedrības gatavību tos īstenot. Šai ziņā interesantas pārrunas izraisījās Daugavas Vanagu apvienības Ņujorkā gada sapulcē. Liekas, panākumu iejūsmināti, it sevišķi priecājoties par to, ka Latvijas neatkarības pasludināšanas 50. gadadienas atzīmēšanas pasākumiem ASV tautieši saziedojuši 105.0000 dol., sapulces dalībnieki nopietni pārrunāja dažādus nākotnes projektus. Vispār jāvēro, ka pēc aizvadītā Latvijas jubilejas gada notikusi it kā sasparošanās, un lokāli projekti aug kā sēnes pēc lietus. Bet — bez tiem ir arī trīs „lielie projekti", kuŗi atzīstami par visas sabiedrības lietu. Ikviena šo trīs ieceŗu iedzīvināšana un īstenošana sākotnēji plānota no 100.000 dol. uz augšu, bet viena pilnīga pabeigšana kalkulēta pat uz 10 miljoniem.

Pirmais projekts ir veco ļaužu mītne. Šī doma dzima un pamazām izauga pirms vairākiem gadiem Amerikas latviešu apvienībā. Ieceres īstenošanai jau nodibināta un inkorporēta īpašā sabiedrība Celsme. Tās plānos ir ziedojumu veidā savākt nepieciešamos līdzekļus veco ļaužu mītnes celšanai, bet vēlāk ar ziedojumu piemaksām šo mītni uzturēt, galvenos uzturēšanas izdevumus sedzot pašiem iemītniekiem. Jau minētajā DV Ņujorkas apvienības sanāksmē diskusijās izskanēja ieskats, ka šis plāns ir nereāls, jo prasa pārāk lielu sabiedrības upuri. Tādēļ veco ļaužu mītnes celšana un uzturēšana būtu organizējama kā strikti financiāls pasākums. Līdzekļus Celsmes darbības uzsākšanai un inkorporēšanai vairāku tūkstošu dolaru apmērā sabiedrība jau ir devusi, atlikums būtu izmantojams to pabalstam, kuŗi nespētu pilnu mītnes izmantošanas maksu segt.

Otrs no lielajiem projektiem ir latviešu dokumentācijas centrs, kuŗu pēdējā Amerikas latviešu apvienības kongresā ierosināja prof. P. Lejiņš un kuŗam delegāti principā piekrita. Pagaidām trūkstot konkrētiem plāniem, šīs ieceres īstenošanai nepieciešamos līdzekļus lēš uz vismaz 1 milj. dolaru. Nevar būt nekādu šaubu par šāda dokumentācijas centra vēlamību, jo tas atrisinātu — bez visa cita — arī it sāpīgo telpu jautājumu: centrā iekārtotu mūsu centrālo organizāciju birojus, skolu grāmatu un dažādo ALAs materiālu un archīvu noliktavas u. c. Pašreiz nomātās telpas arvien vairāk kļūst par šaurām, arī īres maksas nemitīgi ceļas. Šai vajadzībai pašu īpašums vairs nav tikai vēlamība, bet jau nepieciešamība. Tomēr šis vismaz viena miljona projekts Ņujorkas sanāksmes dalībniekiem likās par lielu. Tuvāk reālitātei šķita ieteikums iegādāties kādu piemērotu namu ārpus Vašingtonas pilsētas robežām ar pietiekamu zemes platību, lai, vajadzībai un līdzekļiem rodoties, varētu celt piebūves. Arī šādā namā varētu iekārtot Amerikas latviešu apvienības un Brīvās pasaules latviešu apvienības birojus, tajā varētu arī būt ģenerālsekretāra dzīvoklis. Namam gan jābūt pietiekami plašam, lai būtu telpas arī archīviem un iecerētajam dokumentācijas un kultūras centram vācamajiem materiāliem. Šāds īpašums nemaksātu vairāk par 70.000 — 100.000 dol., kāda summa latviešu sabiedrībai būtu pa spēkam.

Trešais ir t. s. vidējās paaudzes projekts savākt no izraudzītiem ziedotājiem 100.000 dol., šo summu noguldīt un noguldījuma procentus izmantot kultūras pasākumiem nākotnē. Par šo projektu diskusiju dalībnieku domas Ņujorkā bija dažādas. Interesanti, ka viens no vecākajiem runātājiem, kuŗa gadu skaits jau tuvojas astotajam desmitam, šo projektu uzskatīja par svarīgāko no visiem un izteica gatavību tam ziedot 1000 dol. Citi bija ieskatos, ka, neuzkrājot vismaz pusmiljonu dolaru, noguldījuma procentu pietiks tikai trešai daļai no tās summas, kuŗu Kultūras fonds savāc un izdod katru gadu. Vai jaunākajai un vidējai paaudzei arī patiešām būs griba ziedot prāvas summas, tas ir nākotnes jautājums, jo jāievēro, ka līdz šim lielākos ziedojumus arvien devusi vecā paaudze. Tas apliecinājās arī aizvadītajā Latvijas jubilejas gadā.

Runājot par mūsu centrālajām organizācijām, visi bija ieskatos, ka to vadībā vairākums būs vidējai paaudzei, turpretim lokālajās organizācijās atsevišķajās pilsētās tā „sevi neparāda" un ir mazākumā.

Ņujorkas sapulces dalībnieki uzdeva jaunievēlētajai valdei turpmāk organizēt politiskas diskusijas, kā to ierosinājusi ASV DV valde, par diskusiju tematiem minot grāmatu „Latvijas sapnis" un baltiešu zinātnieku kongresa materiālus, kad tie būs pieejami.

Divas spraigu debašu dienas

ASV DAUGAVAS VANAGU APVIENĪBU INFORMĀCIJAS DARBINIEKU SANĀKSME ČIKAGĀ

Čikagas latviešu namā 8. un 9. februārī notika ASV DV apvienību informācijas darbinieku sanāksme, kuŗas ievadījumā vietējās apvienības pr-ks U. Vītols sveica sabraukušos dalībniekus, izteikdams īpašu prieku, ka to vidū ir arī viesi no Kanadas — V. Cinis no Toronto un E. Pulciņš ar O. Ieviņu no Hamiltonas. Sanāksmi atklāja ASV DV zemes valdes pr-dis V. Hazners. Aizvadītajā darbības gadā atzinības raksti piešķirti O. Klaviņai, O. Ozoliņai, M. Priedulājai, V. Hermanei—Dēlijai (Čikagā), R. Strīķim, E. Dzelzītim (Indianapolē) un J. Peniķim (Mineapolē).

Pirmās dienas darba gaitā bija 6 referāti ar sekojošām debatēm. Tos ievadīja V. Hazners, runājot par tematu „Kā izskatās Latvijā?" Referents uzsvēra, ka iespaidīgākais līdzeklis Latvijas brīvības jautājuma pacelšanai brīvajā pasaulē ir vissīkākās informācijas iegūšana un izmantošana par faktiskajiem apstākļiem okupētajā tēvzemē. Kaut atbildīgus amatus ieņem latvieši, tie tomēr dzimuši Krievijā un daļa pat nepārvalda latviešu valodu. Latviju arvien vairāk pārkrievina: jau 40% iedzīvotāju ir sveštautieši. Lauksaimniecības ražojumus pašu iztikai galvenokārt iegūst no t. s. piemāju zemēm. Puse no skolu jaunatnes ir krievi. Literātūras galvenais temats ir pretreliģiskas mācības un pretnacionālisma idejas. Par tautas kluso pretestību varam spriest pēc vēstulēm, kuŗas stāsta par Mirušo piemiņas dienā dedzinātām svecītēm kapsētās, par ziediem Brāļu kapos u. t. t. Mums jāprot atšifrēt komūnistu melu mācības un ar patiesiem faktiem jāprasa mūsu tautas brāļu brīvība. Tāpat mums visādiem līdzekļiem jācenšas stiprināt dzimtenes tautiešu nacionālā pašapziņa. To varam panākt ar radioraidījumiem un vēstulēm. Brīvā pasaule mēģina lietas kārtot sarunu ceļā; mēs nedrīkstam kavēties sarunās, mums jābūt cīnītājiem par savu mērķi. — Debatēs R. Čaks jautāja, vai referentam zināms, ka it kā ap 150 latviešu krituši Čechoslovakijas apspiešanā. V. Hazners apstiprināja, ka saņemtas ziņas par kritušo apbedīšanu Latvijas zemē. O. Ieviņš atbalstīja V. Haznera atziņu par pārkrievināšanas draudiem un ieteica radioraidījumos uz dzimteni paust mūsu viedokli turienes notikumos. J. Vilciņš sen. paskaidroja, ka tieši to dara Brīvās Latviešu Balss radioraidījumos.

K. Augstkalns referātā „Kādu ceļu iet?" deklarēja, ka Latviju var atbrīvot tikai ar mērķtiecīgu darbību. Preses un radio informācija vien ir par maz. Mums jāiespaido patvēruma zemju iedzīvotāji, un tieši ASV visatsaucīgākā ir pilsoņu vidusšķira. Runājot par Latvijas brīvību, jāmin arī visas pārējās komūnistu apspiestās tautas. Mūsu pašu spēki jāapvieno, tad arī darba pūles dos gaidītos rezultātus. Referents aicināja tieši jaunatni iesaistīties informācijas darbā par Latvijas brīvību. — Debatēs V. Korsts uzsvēra, ka mūsu politiskā darbība nav apvienota un izstrādāta. Viņš arī oponēja K. Augstkalna ieskatam, ka amerikāņu vidusšķira būtu ieinteresējama mūsu jautājumos, bet ieteica griezties pie sabiedrības virsslāņa un politiskajām partijām, kuŗu mērķi un intereses saskan ar mūsu problēmām. O. Ieviņš minēja piedalīšanos Antiboļševistiskā bloka darbā. E. Dundurs aizrādīja, ka nacionālpolitiskajai cīņai jābūt līdzsvarotai.

E. Dundurs referātā „Pašreizējās Rietumu un Austrumu attieksmes" aplūkoja ASV prezidentu Džonsona un Niksona politikas virzienus. Mums jāsaprot, ka Niksona nostāja nevar radīt pēkšņas un krasas pārmaiņas pasaules politiskajā situācijā. Taču mēs nedrīkstam gaidīt, mūsu uzdevums ir informēt un iespaidot amerikāņu sabiedrību, lai tad, kad izšķirošais brīdis nāks, tā būtu skaidrībā par mūsu mērķiem. Plašas iespējas dod iesaistīšanās politisko partiju darbā, ar kuŗu palīdzību varētu iekļūt pavalsts likumdošanas instancēs. Ir jāuztur sakari ar latviešiem dzimtenē, taču jābūt ļoti uzmanīgiem, lai šie sakari nekļūtu par ieroci komūnistu varai. Bieži „uz savu roku" darbojas atsevišķi individi vai mazākas lokālas grupiņas. Būtu jāizveido trimdas latviešu stratēģijas padome ar centru — padomnieku institūtu. Mums pašiem jātic savai cīņai un jābūt tās cienīgiem. Latvijas brīvības stunda ir tālu, bet tajā atspoguļosies mūsu šāsdienas darbi. — Debatēs V. Lagzdiņš pieminēja, ka latviešu tautas stratēģijas padomes izveidošana pārrunāta jau agrāk. Būtu vēlams izstrādāts darbības projektu un iesniegt ALAs kongresam, jo šāda padome nevarētu būt tikai DV, bet gan visas trimdas latviešu sabiedrības instance. R. Čaks atgādināja, ka jau pirms 20 gadiem nodibināts ALAs informācijas birojs, kuŗa darbība gadu gaitā, diemžēl, apsīkusi.

Pēc pusdienu pārtraukuma V. Korsts referēja par tematu „Mūsu iespēja darboties ASV politiskajās partijās". Pēdējo prezidentu vēlēšanu laikā pierādījies, ka latvieši ir viena no vislabāk organizētajām etniskajām grupām. Republikāņu partijā latviešu vārds ir respektēts, taču mums jāraugās, lai šo respektu paturam un izmantojam savas apspiestās tautas brīvības mērķiem. Mums jāprot īstā laikā un vietā nākt ar savām prasībām. — Debatēs E. Dundurs uzsvēra, ka piederība kādai politiskajai partijai nerunā pretim latviskuma idejām, bet K. Balodis norādīja, ka svarīga pavalstniecība — ASV pilsonis spēj vairāk darīt Latvijas brīvības labā. N. Rasiņš piebilda, ka piederība kādai politiskajai partijai ir personīgas dabas jautājums un izšķiršanās.

Dr. A. Karpa referātu „Nākotnes Latvijai veicamie darbi" nolasīja P. Ozoliņš. Referātā bija uzsvērts, ka mums nepieciešama šim laikam piemērota doktrīna. Vajadzīgi daudzi darbinieki, jo Latvijas vīzija nav viena cilvēka darbs. Jāaicina palīgā jaunatne, jāsadarbojas ciešāk ar igauņiem un lietuviešiem, arī ar citām apspiestām Eiropas tautām. Jācenšas iegūt sabiedrotos, jo esam maza tauta, tādēļ savā brīvības cīņā esam kā Dāvids pret Goliātu. Mūsu politiķiem jābūt ar plašu izglītību un tālredzīgiem, viņi nedrīkst atkārtot jau pielaistās kļūdas. DV prese

(Nobeigums 5. lpp.)

Kuršu cīņas ar ziemeļniekiem

ARNOLDA KURSA PIEZĪMES PAR V. BIĻĶINA GRĀMATU „KURSA UN KURŠU CĪŅAS" (3)

(Nobeigums)

Ziņu avoti par Hokonu ir islandiešu sāgas Heimskringla un Fagrskinna (Noregs kononga tal. Finnur Jonsson, København, 1902-03). Kā viena, tā otra par Hokonu stāsta tikai pēc viņa tēva, Lades jarla Zigurda, nāves. To nogalināja 962. gadā. Nav ne mazāko ziņu, ko Hokons darīja pirms tam, t. i. 961. gadā un agrāk. Heimskringla Hokona situāciju pēc tēva nāves apraksta šādi: „Jarla Zigurda dēl Hokons atradās Trondheimā, kad tas uzzināja šos notikumus (tēva nogalināšanu, — A. K.). Iedzīvotāji tūlīt sāka pulcināt milzīgu karaspēku. Ikviena laiva, kas noderēja karaspēka pārvietošanai, tika vilkta ūdenī. Kad karaspēks sapulcējās, tas iecēla Hokonu, jarla Zigurda dēlu, par savu jarlu un tautai par vadoni. Visā spēkā tie airējās pa Tronheimas fjordu. Gunhildas dēli, to uzzinājuši, brauca uz dienvidiem, līdz Raumdālei un Sun - Morai. Savu draugu atbalstīts, jarls Hokons noturējās trīs ziemas Trondheimā, tā ka Gunhildas dēli no tās neieguva nekādus ienākumus. Ar Gunhildas dēliem tam bija vairākas cīņas."

Fagrskinna par Hokona gaitām pēc tēva nāves savukārt stāsta: „Viņš (Hokons) bija gados jauns, kad mira tā tēvs. To uzzinājis, viņš sagādāja laivu un vīrus, apbruņoja tos ar ieročiem un devās uz austrumiem esošo Viku, bet pēc tam Baltijas jūrā. Viņš sāka sirot un kļuva par vikingu bez mājām. Viņš siroja sveoņu valstī, gautu zemē, Vendijā un Kursā, kā arī zemēs, kas atradās uz austrumiem no Sāmslas. Ziemā viņa mājvieta bija Dānija. Tur viņš bija draudzīgos apciemojumos pie ķēniņa Gorma dēla Haralda, bet katru vasaru tas brauca sirojumos."

Heimskringla nepārprotami saka, ka līdz 965. gadam Hokons Norvēģiju nav atstājis. Nekur visā Heimskringlā nav teikts, ka Hokons sirojis Kursā.

Fagrskinnai ir raksturīgs notikumu komprimētais stāstījums, tādēļ to arī sauc par compendium chronicorum. Arī šai gadījumā Fagrskinna dod summārisku notikumu kopsavilkumu, izlaižot detaļu par trim Trondheimā pavadītajiem gadiem pēc tēva nāves, ziņojot tikai par Hokona vikinga gaitām pēc tam, kad Gunhildas dēli viņu no Norvēģijas bija padzinuši. Vai Hokonam šai laikā bija vislabākais Norvēģijas karaspēks, kas apbruņots ar labākajiem ieročiem, to apgalvot ir tikpat grūti, kā apgalvojumam ticēt. Neiespējami ir novērtēt Hokona cīņas raksturu ar kuršiem kā no kuršu, tā vikingu stāvokļa (21. lpp.). Katrā ziņā Hokons nebūs varējis Kursā sirot pirms 965. gada.

Apgalvojumam 21. lappusē, ka no 11. gadsimta sākuma līdz apm. 1230. gadam kuršu pirāti dominēja Baltijas jūras dienvidaustrumu ūdeņos, vēstures avoti nedod apstiprinājuma. Tāpat avotos apstiprinājuma nav arī 22. lappusē teiktajam, „ka Dānijas baznīcās lūguši Dievu, lai pasarga viņus no kuršiem".

Astoņas lappuses (23 — 30) V. Biļķins veltījis Sakša Gramatiķa XIV grāmatā no Kvītlinga sāgas 123. nodaļā aprakstītajām kuršu cīņām ar dāņiem Ēlandē. Attieksmē uz Sakša Gramatiķa biografiju jāsaka, ka, diemžēl, to neviens nepazīst. Viņš pats par sevi nestāsta. Viņš pats nekur nemin savu vārdu. „Gesta Danorum" ievadā viņš vienīgi saka, ka šo darbu sarakstījis „visniecīgākais no archibīkapa Absolona pavadoņiem", bet tā ir klišeja, kas nekā neizteic. Otra ziņa, kuru viņš par sevi sniedz, ir tā, ka viņa tēvs un tēva tēvs bijuši Valdemāra galma dienestā un piedalījušies tā karagājienos. Viņa sociālais stāvoklis, dzīvesvieta un izcelsme nav zināma. Bez paša Sakša sniegtajām ziņām ir vēl atrodamas tikai divas piezīmes, kuras rakstītas viņa dzīves laikā un ar pieņemamu drošību attiecināmas uz „Gesta Danorum" autoru Saksi, kura vārdam vēlākos laikos pievienoja pievārdu Grammaticus: 1) dāņu vēsturnieks Svens Agesens (Aegesen) savā chronikā Saksi apzīmē par „mans draugs Sakso"; 2) Absolons savā testamentā novēl „klerikas Saksim" divarpus markas sudraba.

Viss pārējais, kas līdz šim par Sakša dzīvi un darbību sacerēts, uzskatāms par pārpratumu un vāji argumentētu spekulāciju rezultātu. Nav pat zināmi Sakša dzimšanas un miršanas gadi. Tie dažādu autoru aplēsēs variē no 1140. — 1150. attieksmē uz dzimšanu un no 1208. — 1225. uz miršanu. Tāpat nav nekāda pamatota iemesla Saksi pieskaitīt garīdznieku kārtai, kā to bieži dara. Apzīmējums „clericus" tikpat labi varēja būt arī rakstvedim kā mācītam vīram vispār.

Analizējot kuršu un dāņu cīņas Ēlandē, V. Biļķins cita vidū saka: „To saskanīgi apraksta Saksis Gramatiķis un Knītlingsāga." Varētu piebilst, ka saskan vienīgi abu aprakstu fābula: kurši atrodas sirotāju gaitās Ēlandē; dāņu ķēniņš Valdemārs I uzzina, ka kurši ir Ēlandē (Knītlingu sāgā sacīts, ka Blēkingā, — A. K.). Dāņi dodas uz norādīto vietu un kuršus apkauj.

Salīdzinot abu avotu sniegtās ziņas, vispirms jau nevar nepamanīt milzīgo starpību pašas kaujas aprakstā. Saksis tās norisi izstāsta detaļēti, sevišķu vērību veltījot dāņu varoņdarbiem, kamēr Knītlingu sāga aprobežojas ar cīņas iznākuma paziņošanu dažās rindās: „Pa to laiku pietuvojās Kristofers ar savu karaspēku. Tūlīt tas uzsāka kauju un apkāva visus kuršus tā, ka neviens pat nepaguva izmukt. Dāņi zaudēja divus vīrus. Pēc tam dāņi paņēma kā kuršu laivas, tā mantu un brauca mājā. Tie bija ieguvuši lielu uzvaru."

Knītlingu sāga, kā redzams, ļauj dāņiem gūt uzvaru vienā paņēmienā un bez pūlēm. Saksis, turpretim, stāsta, ka abi pretinieki ar nakts pārtraukumu cīnījušies divas dienas, pie kam kurši pirmajā dienā iznīcinājuši vismaz trīs dāņu laivas, bet otrā dienā, panākumu iedrošināti, pielaiduši taktisku kļūdu un tikuši apkauti līdz pēdējam vīram. Saksis kritušo skaitu nemin, bet saka: „Vienkāršos kareivjus (dāņus — A. K.) apraka turpat uz vietas, bet dižciltīgo līķus ielika sālī pārvešanai uz dzimteni." Saksis nedod nekādus pieturas punktus kuršu karotāju skaita aplēšanai. Knītlingu sāga saka, ka kurši Ēlandē bija ieradušies 10 laivās. Pieņemot, ka tās bija vikingu „normāllaivas', t. i. ar 16 airu pāriem, kuršu skaits varētu būt bijis ap 300.

Knītlingu sāga par iebrucējiem min tikai kuršus, bet Saksis stāsta, ka Ēlandē kurši bija iebrukuši kopā ar igauņiem. Abi avoti piemin, ka viena no iebrucēju laivām aizbēga jūrā pirms kaujas sākuma. Knītlingu sāga par aizbraucēju min kādu kuršu vīru, bet Saksis saka, ka aizbēgusi tā igauņu izlūku laiva (speculatrix Estonum), kura bijusi izsūtīta jūrā sardzes uzdevumu veikšanai. V. Biļķins, abas avotziņas kombinējot, dabū teikumu: „Kurši piedzīvojuša vīra vadībā novietoja sardzē vienu kuģi." (27. lpp.). Nevienā avotā nav runas par kuršu sardzes laivu piedzīvojuša vīra vadībā. Nekur nav arī rakstīts, kā 27. lappusē saka V. Biļķins, ka dāņi bija saņēmuši ziņas par kuršu iebraukšanu no iezemiešu „austrumniekiem". Knītlingu sāgā par ziņu iegūšanu teikts: „tā tie (dāņi) buroja līdz Ēlandei. Tur viņi ieguva gan bagātīgu laupījumu, gan arī gūstekņus. Kad tie bija atgriezušies pie savām laivām, tie uzzināja, ka kurši esot iekšā („innan"). Tad tie atbrīvoja saņemtos gūstekņus un tūlīt steidzās uz to vietu, kur tiem (kuršiem) vajadzētu būt, atrodot tos pie kādas ostas (vārdā) Jarnloka."

Arī Saksim nekas nav zināms par „austrumnieku" ziņotājiem. Viņš saka: „No vietējiem iedzīvotājiem tie (dāņi) uzzināja, ka kurši savienībā ar .gauņiem (permixtos Estonibus Curos) siro tuvējā ostā, un tik ātri, cik vien bija iespējams, tie laivās devās uz norādīto vietu, ne respektējot ienaidnieku, ne arī aceroties ķēniņa dotos padomus."

Ka salinieki, kā abi avoti apgalvo, dāņiem norādījuši kuršu iebrukuma vietu (islandiešu vārdu „innan" šai gadījumā varētu attiecināt uz ostu, ne pašu salu), nav jāšaubās, bet vai šie iezemieši dzīvojuši salas austrumu vai rietumu krastā, tas paliek noslēpums, tāpat kā pati iebrukuma vieta — Jarnloka.

Beidzot — nevar atstāt nekorriģētu bīskapa Alsolona brāļa vārdu. V. Biļķins to 7 vietās min kā Snarpu, bet pareizi jābūt Snare.

Attieksmē uz V. Biļķina grāmatas „Kursa un kuršu cīņas" pirmajās 30 lappusēs izteiktajām atziņām grūti pievienoties recenzenta Pētera Dreimaņa (skat. „Latvija Amerikā" 1968. gada 5. numurā) teiktajam: „Viņa darbos skaidri saredzama objektīvitāte... V. Biļķina darba saturam nevar neticēt... Latvijas vēsturē vairāki jautājumi vēl nav pietiekami noskaidroti. To nevar teikt par senvēsturi, kuru visvairāk pētījis mag. hist. V. Biļķins."

Arnolds Kursis

★ Stokholmas latvieši šopavasar iecerējuši sadarbībā ar igauņiem un lietuviešiem sagatavot plašu baltiešu kultūras sasniegumu izstādi zviedru sabiedrībai. Šai izstādē izceltu baltiešu pienesumu zviedru kultūrai un saimniecībai.

★ Sidnejas tautieti, Gunti Ziemeli, kurš autosadursmē nogalinājis kādu poli, nesen tiesāja par bīstamu braukšanu. Ziemelim tiesa piesprieda maksāt 28.500 dol. sabrauktā poļa dzīvesbiedrei J. Vavrzincikai.

LATVIJA

15. N-RS. TREŠDIENA, 1969. GADA 19. FEBRUĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531-4533.

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis, 25 Grandville Ave., Toronto 9, Ont.; tālr. 769-0802.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanādā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanādā un ASV — parmēnesī $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00.

Atsevišķa numura cena 25 centi.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Redaktora piezīmes

Nav gan parasts reaģēt uz lasītāju vēstulēm, kuras ievietotas citos laikrakstos, tāpat kā neviena redakcija nemēdz ievietot saņemtās lasītāju vēstules, kurās komentēti citā avīzē publicēti raksti. Taču nesen nācās lasīt kādu vēstuli jautājumā, kas, manuprāt, visiem latviešiem nozīmīgs, jo attiecas uz mūsu valodas pareizu lietošanu. Piedevām vēstules autore tieši valodas jautājumos būtu uzskatāma par prominentu, bet pauž tik dīvainus, gandrīz jau naīvus ieskatus, ka jāaizmirst principi un jāpakavējas pie viņas rakstītā, kaut tas bijis lasāms citā laikrakstā, jo nezāle jāapkaro vienmēr un visur, arī valodas druvā. Runa (lasītājs to gandrīz varētu jau iedomāties) ir atkal reiz par sieviešu uzvārdu rakstību latviešu valodā, par ko jau tik daudz runāts, rakstīts un debatēts. Faktiski nevietā, jo nav jādebatē par to, ko noteicis likums. Tas var būt labs vai slikts, bet katrā ziņā ievērojams. Tādēļ liktos tikai pats par sevi saprotams, ka latvieši respektētu savas valodas rakstības likumus.

Bet — kas to dos!... Pat pazīstama rakstniece, kuras pienākums taču būtu kopt latviešu valodu, uzturēt to tīru un pasargāt no sārņiem, lasītājas vēstulē iestājas par — valodas kropļošanu! Liekas neticami, bet Irma Grebzde—Rubene (viņa pati raksta — Rubenis...) atļāvusies piesūtīt laikrakstam „Laiks" šādu lasītājas vēstuli, kura publicēta 29. janvāra numurā:

„Bankas konts un pareizrakstība. — M. Derums Laika 15. janvāra numurā ir lielā sajūsmā par Noras Valteres pamatīgo rakstu kā latviešu valodā rakstāmi sieviešu uzvārdi. Es arī no sajūsmas gandrīz apraudājos, tikai — šīs zemes iestādes neparko negrib pievienoties ne man, ne Valterei, ne Derumam. Tās nav sajūsminātas! Ja jūsu vīra uzvārds ir Rubenis, kā jūs varat iedomāties atvērt kopēju bankas kontu? Rubenis taču nav Rubene? — Tā man pateica nesajūsminātais Kanadas bankas ierēdnis. Un vienreiz pastā man neizdeva sainīti, adresētu Rubenei, jo dokumentos ierakstīts, ka esmu laulāta ar „Rubenis". Kanadas ierēdnim nav ne mazākās intereses par latviešu sieviešu uzvārdu pareizrakstību. Taisni traki, cik nesajūsmīgi cilvēki... Esmu arī dzirdējusi, ka mantojumu lietās jāliet vai līdz „ķeizaram", lai nokārtotu testamenta jautājumu, gadījumā, kad vīrs miris kā Zīvs, bet sieva saucas Zīve... Laikam gan mēs neko neizdarīsim, jo zemēs, kurās dzīvojam, nevienam svešniekam netik „ielauzīties" mūsu vārdu rakstībā."

Cienījamajai rakstniecei taisnība, ka neviens kanadiešu ierēdnis nemācīsies latviešu valodu, lai saprastu latviešu uzvārdu rakstības noteikumus. Tas arī nemaz nav vajadzīgs, jo šī „problēma" ir tik viegli atrisināma, ka nemaz nav debatēšanas vērta. Jāapzinās tikai, ka še runa par divām — angļu un latviešu valodu. Kanadiešu ierēdņa „sajūsmināšanai" mēs, protams, lietojam angļu valodu, un neviens nepārmetīs, bet uzskatīs tikai par saprotamu lietu, ja rakstīs „Mrs. Rubenis", kā prasa angļu valoda, kurā precēta sieviete zaudē pat savu priekšvārdu, kļūstot, piemēram, no Sandras Egles par „Mrs. Richard Egle"... Vai tādēļ tas pats — kanadiešu ierēdņu „sajūsmināšanai" — būtu jādara arī latviešu valodā?

Gandrīz jāpieņem, ka šāda rīcība būtu pareiza, jo I. Grebzde prasa ignorēt latviešu valodas pareizrakstības noteikumus. Ja nu viņa ir ieskatos, ka latviešu valodas likumi pielaikojami angļu valodai, tad automatiski tālāk izriet, ka uzvārdi nav arī locāmi, jo to nedara angļu valodā un reizē ar to arī kanadiešu ierēdņi ne. Tātad — nominātīvā būtu Rubenis kundze, ģenitīvā — Rubenis kundzes, datīvā Rubenis kundzei, akuzatīvā — Rubenis kundzi. Ar dziļu nožēlu jākonstatē, ka šādu rakstību jau ļoti bieži lieto mūsu organizācijas savos apkārtrakstos, it sevišķi draudzes. Un ja I. Grebzde ir ieskatos, ka latviešu valodas likumība darāma atkarīga no kanadiešu ierēdņu „sajūsmas", tad vēl tālāk automatiski izriet, ka latviešu valoda vispār ir lieka, ka mums tā nav jālieto un bērniem jāmāca, jo — kanadiešu ierēdņi taču neies latviešu valodu mācīties...

Cienījamā rakstniece piemirsusi tikai vienu, pie tam pašu galveno: ja mēs strīdāmies par sieviešu uzvārdu rakstību, tad domājam to vienīgi attieksmē uz latviešu valodu. tātad uz valodu, kuru lietojam savā starpā, ne satiksmē ar kanadiešu ierēdņiem. Pie tam mēs domājam „normālo" latviešu valodu, kuru lietojam ikdienā, laikrakstos, literāros darbos u. t. t., nevis „speciālo" latviešu valodu, kuru neatkarīgajā Latvijā lietoja iestādēs, arī tiesās un testamentos. „Normālajā" latviešu valodā pareizrakstības noteikumi prasa, ka sieviešu uzvārdi rakstāmi ar sieviešķārtas galotni, par to vispār nekādas debates nevar būt, jo tas ir valodas likums, kas strikti ievērojams. Turpretim „speciālajā" latviešu valodā (tieši tādēļ, lai nerastos nekādi pārpratumi ne pašu iestādēs, ne satiksmē ar ārzemju ierēdņiem) sieviešu uzvārdus rakstīja tā, kā tos rakstīja tēvs vai vīrs. Tā pasēs, tiesu protokolos, testamentos, iestāžu oficiālajos rakstos u. c. sieviešu uzvārdus rakstīja ar vīrieškārtas galotni. Ja nemaldos, tas bija noteikts ar īpašu Saeimas likumu. Ar to bija novērstas visas pārpratumu iespējas. Tas bija labs nokārtojums, tikai — tam nebija nekā kopīga ar mūsu literāro valodu, kura lietojama ne tikai literātūrā un presē, bet arī ikdienas sarunās. Šo faktu vajadzētu ievērot, tad atkristu visi strīdi.

Konstatējama arī parādība, ka daļa svešuma latviešu neatzīst ne neatkarīgās Latvijas laika valodas noteikumus, ne mūsu trimdas valodnieku atzinumus, bet domā, ka pareizais ir vienīgi tas, kas nāk no dzimtenes, tādēļ arī Richarda vietā raksta Rihards u. t. t. Tiem, kas domā, ka arī mums, svešuma latviešiem, jārunā un jāraksta tā, kā to dara dzimtenē, derētu ievērot, ka Latvijā joprojām ievēro pareizrakstības noteikumus un sieviešu uzvārdus raksta ar sieviešķārtas galotni. Šo noteikumu ievēro pat ļoti strikti, tādēļ nav atrodams neviens preses izdevums, kurā sieviešu uzvārdi būtu rakstīti ar vīrieškārtas galotni. Pretēji trimdai, kur daži latviešu rakstnieki šo noteikumu nemaz vairs nelevēro, bieži vien padarot lasāmo nesaprotamu, jo nav iespējams uzminēt, vai runa ir par vīrieti vai sievieti...

(Turpinājums 6. lpp.)

HUGO VITOLS

ATMODINĀTĀS ATBALSIS

(86. turpinājums)

Atcerēsimies, ka iepriekšējā gadā Vācija savas „dinamiskās funkcijas" bija attiecinājusi uz „statisko" Austriju, pārvēršot Deutschland par Grossdeutschland. Dažus mēnešus vēlāk bija Sudetijas kārta, un 1939. gada martā, divus mēnešus pirms Latvijas mākslas izstādes slēgšanas Londonā, Lielvācijas dinamisms bija noslaucījis no Eiropas politiskās kartes visu Čechoslovakiju — Anglijai, Francijai un Padomju Savienībai rokas vien noplātot.

Kādēļ to pieminam? Vēsturiskās perspektīvas dēļ un lai pie viena apbruņotu mūsu lasītāju ar veselīgu skepsi pret Fursta kunga spriedumiem. No kritiķa, kuram galvenais ir „dinamika" politikā, objektīva vērtējuma mākslā negaidīt.

Ko Fursta kungs par latviešu mākslu domāja, to nule kā redzējām no viņa raksta, kas še tulkots in extenso. Mums vairs tikai atliek daži komentāri par viņa pa roku galam doto novērtējumu. Sāksim pa „punktiem" un „paragrafiem", sekojot cieši autora tekstam.

1) Latvju mākslas skola piederot pie „pirmshitleriskās Centrāleiropas modernās mākslas skolas".

Kas tad ir šīs Centrāleiropas mākslas skolas īpatības? Kur tās štābs: Berlīnē, Vīnē, Prāgā, Budapeštā?

Pats autors mūs atbrīvo no lielas galvas lauzīšanas, jo jau nākošajā rindā, aizmirsis, ko teicis, apgalvo, ka —

2) Latvju māksla atvasinoties no „franču impresionisma, ... norvēģa Eduarda Munka un vācu ekspresionisma".

Nelaime tā, ka franču impresionisms un vācu ekspresionisms, ieslēdzot norvēģu ekspresionistu Munku, ir pretstati, kas viens otru izslēdz. Latvju māksla kā visums nevar būt vienā laikā atvasināta no viena un otra. Vienojamais saiklis un še ir jāaizstāj ar šķiramo saikli vai. Nav izslēgta vēl viena iespēja, proti, ka daži latviešu mākslinieki ietekmēti no franču impresionistiem, daži no vācu ekspresionistiem. Tas būtu pārbaudāms. Uzmanīgi pētījot izstādīto mākslinieku darbus, secināms šāds samērs: impresionisti — 16, reālisti, kurus Fursts nav redzējis vai aizmirsis — 10, ekspresionisti — 6.

Bet vai kādreizējie „Zaļās puķes" un vēlākās „Ekspresionistu", tad „Rīgas mākslinieku grupas" savieši bija vācu ekspresionistu ietekmē? Atbilde ir negātīva. Tāds nebija ne Grosvalds, ne Kazaks, ne Liepiņš, ne Uga Skulme, ne Strunke, ne Tone.

Eduarda Munka sekotāja latviešu mākslinieku vidū nebija neviena, tādēļ ka Munka un vācu rakstu rīgais ekspresionisms bija izmisuma un pesimisma bērns.

Latvijas mākslas izstāde nevarēja būt pesimistiska, jo Latvija kā valsts bija kristallizējusi visas latviešu augstākās cilvēciskās brīvības tieksmes. Latviešu tautas dziesmas nepārprotami pierāda, ka tautas pasaules skatījums nav ekspresionistisks, kas tiecas savus pārdzīvojumus, pat visskaudrākajos apstākļos, izkliegt, izšņukstēt vai izbrēkt. Latviešu tautas rakstura no sākta gala bijusi griba un mākslinieciska spēja savas izjūtas nevis izgāzt, bet sublimēt.

Vārds pesimisms nācis no latīņu ļaunā superlātīva — pessimus. Būs grūti atrast tautu, kas vairāk cietusi par latviešu tautu, bet lai cik smags, lai cik superlātīvi ļauns bijis latviešu tautas liktenis, tas nav varējis to pārvērst pesimistu tautā. Un tas ir tas organiskais iemesls, kādēļ latvju māksla, kas ir daļa no tautas gara izpausmes, nav pesimistiska, tādēļ arī nav un nevar būt vācu ekspresionisma vadīta.

Ekspresionisma šūpulis, kā zināms, kārts Vācijā. Tas radās 1905. gadā pretmetā franču impresionismam. Tā „nodibinātāji" ir trīs Drēzdenes techniskās augstskolas audzēkņi, kas nolēma pilnīgi nodoties glezniecībai. Tie bija Ludvigs Kirchners (1880—1938), Eriks Hekels un Karls Šmits-Rotlufs, nodibinot kopu „Die Bruecke". Viņi savas idejas atvasināja no Sezana, Van Goga, Gogēna un Munka. Kirchneram pievienojās Emils Nolde (1867—1956) un Maksis Pechšteins. „Māksla nāk no impulsa un ne no spējām". Izteikt sevi, savu savdabību, pilsonības un akadēmiskās mākslas nicināšanu, savu kaisli cik vien iespējams spilgtām, asām krāsām, normālā izkropļojumiem, jo primitīvais tiem šķita spēks. Mēģināt izteikt visu, drīzāk pieliekot, nekā atstājot neatsegtu... Šai grupai pēc savām noslieцēm pieder arī austrietis Oskars Kokoška, Lietuvā dzimušais ebrējs Sutins un Baltkrievijā dzimušais Šagalls.

Jautāsim: vai starp visiem Londonā izstādītajiem latvju mākslinieku darbiem būtu kaut viens, kas uzrādītu kaut attālu līdzību ar nule minēto vācu ekspresionistu darbiem?

Atbilde ir tikpat nepārprotama cik lakoniska: nē.

Nebija un nevarēja būt. Nevarēja būt tādēļ, ka latvietis savā gadu simteņu ilgajā vēsturē gājis pretējo ceļu — kalnup, ne lejup — varonīgo nelaimju un likstu pārvarēšanas ceļu. Brēkt, šņukstēt, smilkstēt nav ne latviešu folkloras, ne modernās mākslas garā. Latvju folklora ir cildena un neapšaubāma liecinīce tam, ka tautas gars tiecas pat dziļākās sāpes un nesaudzīgākos pametumus pārvarēt skopā, epigrammiskā izteiksmē, pievienojot dimantīgiem vārdiem skaistu melodiju. Latvju tautasdziesmās šai ziņā ir kaut kas no lielā florencieša Dantes gara: e il pensamento in sogno transmutai — vērst domu dziesmā... Pazemojumus, trimdu, svešu sliekšņu mīdīšanu, apkaunotāju nabadzību, stindzīgo vientulību, visu to Dante neizbrēca un neizvaimanāja, bet vērsa Dievišķās komēdijas skanīgajos terza rima, lai palīdzētu cilvēkiem kļūt taisnākiem, cildenākiem, varonīgākiem. Vērst jūtu domā, domu dziesmā.

Gluži kā latviešu tautasdziesma. Latviešu tautas dvēsele nemīlinās ar sāpēm, nekad ar tām nekoķetē, nekad tās nereklāmē. Tas nenozīmē, ka tautas dvēsele būtu nejūtīga. Tieši otrādi. Visvairāk tautasdziesma jūt līdz sērdienim, bārenītei, bet pat tad tā meklē līdzsvaru, tiecoties postu nevis izbrēkt, bet pārvarēt:

Ai saulīte, mīļā baltā
Sērdienīšu māmuliņa,
Kājas, rokas sasildīja,
Valodiņas vien nebija. (745—4346)

Tā tautasdziesma izteic savu dziesminieku brīnumaino vienjūtību un dzīvo draudzību ar dabu, paužot aristokratisku sāpju, netaisnības un necilvēcības pārvarēšanu ar garīgu atturību, apvaldītību un cēlumu.

Vācu ekspresionisms, ar savu jūtu bezmērību, vāšu atsegšanu, grimasās saviebtajiem, saraustītajiem vaibstiem tādēļ arī nekad nebija un nevarēja būt paraugs latviešu mākslai un latviešu māksliniekiem.

Secinājums: Fursta kunga vērojumi bijuši „ekspresionistiski", viņš saskatījis nevis to, kas latviešu mākslas izstādē Londonā bija, bet gan to, ko viņš tajā gribēja redzēt.

(Turpinājums sekos)

Tālivaldis Kiķauka

„Baltās" dzejas p

Labi apmeklēto LPB Kanadas kopas rīkoto literāro pēcpusdienu Toronto ievadīja Lidijas Auzānes paskaidrojumi par to baltō, vienotājas un cēlējas domas pavedienu, kas jau kopš senām dienām ir ievīts latviešu tautas dziesmu kamolā: Mana balta māmuliņa mani baltu audzināja. Tam līdzās minot Poruka darbos atrodamo sirdsšķīstību, runātāja kūmās nostādīja arī Zentas Mauriņas prieka, gaismas un labestības jēdzienus.

Ar šādu moto iesākās „baltā" literārā pēcpusdiena, kurā kultūras dienas ietvaros ar LNAK kultūras nozares vadītājas Ingrīdas Vīksnas uzrunu aicināja klausītājus uzmanīgi un iejūtīgi skandēt mūsu mīļo latviešu valodu, kas tik ļoti cieš šajās dienās. Viņa aicināja ar Jāņa Veselā vārdiem: „Esiet ar tautiešiem kopā un runājiet savu valodu trimdā!"

Biruta Senkēviča savās vārsmās pieskārās patriotiskiem motīviem — „uz tēvzemes pusi dvēsele brien" un, kurzemniece būdama, atgriezās „pie Ventas, Kūru zemē", tad liegākā akordā lasīja „Vakara idilli", kurā „saule krūmos sapin vēja šalkas". Plašāki apvāršņi pavīdēja dzejolī „Baltos sniegos", kurā viss ir balts, baltas sniega pārslas, zeme un debesis baltas. Tieši šāds blāvs atmiņu kolorīts pāraudās klausītāju galvām un iesāka pēcpusdienas norisi baltā zīmē.

Indra Gubiņa valdzinoši, pat mazliet sirreālistiski tvertajā tēlojumā par „Savādo ezeru", līka sasauktes balsīm pāri ezeram: viņš redzēja viņu otrā krastā, viņa redzēja viņu tāpat no otras puses, taču ezers palika, kur bijis. Viņi abi sasaucās, sadzirdēja pusvārdus, bet tad nāca negaiss, krusa, bet vēlāk saules siltums. Tie abi meklēja sēnes, ogas un domāja: vai viņi abi nebija ezeru izrakuši? „Tais', brālīti, liepu laivu", uz brīdi ieskanējās tik sens motīvs, un viņi abi saskatījās, bet kopā tikt nevarēja. Tā viņi tur bija stāvējuši jau 23 stundas, un bija atlikusi tikai viena pati stunda, pēdējā stunda. Viņiem abiem beigās bija jāskrien... — Nebija šaubu, ka rakstniece likusi ieskanēties kādām senām, tuvām, liegām stīgām, tām piemērojot tēlojuma formu un valodu.

Veltas Tomas rūpīgi izsvērtie panti, turpat jau līganā lakonikā sakalušies, vedināja klausītāju pāri okeaniem: visa pasaule bija mūsu plaukstā. Te pavīdēja Romas Panteons, tad zilais putns; dzejniece mūs ieveda Svešajā dārzā, un tur varēja maldīties; tur, „kur gaisma kā kaila sieva klīst". Mūžības un pārlaicības aizredzes atplaiksnīja vārsmās, saklausot „čukstus aizapziņas valodā", un mistiski ieradās „smilšu rokas", kas

„smilšu mutē miļus
Taču vistīrāk dzej
un iztēles asmens
mīlo maizi no mā
no mājām, tālu ci
šī maize bija viss t
mūsu spēku, un dz
latviešu arāju: „Do
Latvijas maizi"; u
ieradās „nezināmā
pat mistiska, trans
su ietveroša „nezin
svaidīta no zināma
Dzejniece ar šīm
dināja savu pilnīgu
grozāmo pārliecību
kās mistikas ritum
zās, nemainās, gad
šu ejot.

Ingrīda Vīksna
skanēties „sēnalu l
tukšuma un bezcer
vu pārliecību viņa
ca, zinot, ka „dau
rogu", taču „savan
dzi".

Tonija Krūka la
no kāda sava p
mērķtiecīgs tēloju
ķība noapaļoja a
gās „valdīja klusu

Modris Lorberg
vos vēl arvien ir
pasaules kaŗa šau
atviz viņa vārsmās
ģiski iekrāsojot r
rus daudzi jau
mirst. Tādi sāpī
režģi ievilkās dz
bēres": bija aizgā
kāršs cīnītājs", a
laukā „viens no
Trimdas bēgulību
ta dzejolī „Manas
arvien līdz nāk „
kas agrāk dzīvoj
žā.— Jau mazāk
tumā iedērējās dz
dējie dzejoļi.

Ruta Atvasara,
jusi no Austrālija
ronto pirmo reiz
tēlojumu par Jā
taupīgais latviešu
Zeltiņa Antiņam
Tēlojums bija
kāršs, ar Aīdas
bisku, tiešu tēl
ka jauniebraucē
nentos reiz staig
fejiem, par liel
jiem.

Jānis Tanks
īsus pantus, ku
skepsi labprāt
„nerādiet...", „n
ļauj, „lai apsnie
tas", un šādi i
gumst un iemet

Lidija Auzāne
no savas lu
Toms sarunājas
rada latviešu a
turīgs, taču to
vajadzētu sma
trimdas latvieš
kam bija domā
tāpēc sarunā k
pilnīgākais Au
tās lasījumu

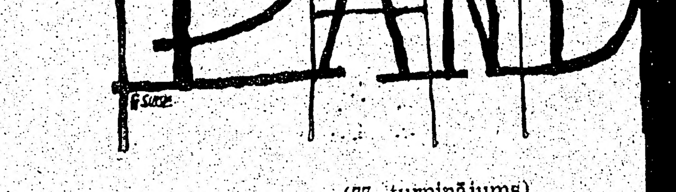

(77. turpinājums)

Ilga ielika klausuli dakšiņā un, brīdi dom
sēdēja klēpī sakrustotām rokām. Tad viņa s
un par jaunu sāka šķirstīt tālruņa aboner
matu. Atradusi Birņu tālruni, viņa sāka r
muru ripu.

Notika tas pats, kas Brunim zvanot —
zvans izsaucās vismaz desmit, divdesmi
pirms kāds nocēla klausuli un atbildēja.

— Hallo?

Monika.

— Monit, piedod. Piedod, piedod, pie
zinu, ka ir vēls, un ka jūs visi, droši vien,
pie miera, bet es ... man vairs vienai na
Tāds zaudējums ... Tāds šausmīgs, bezga
dējums ... Un tagad — vientulība ...

— Kas noticis? — Monika satraukta ja
Kas par zaudējumu?

— Viņa — vairs nav ... Man vairs nav
Ilgas balss bija kļuvusi traģiski klusa u

— Nestāsti! Katastrofa? Vēl vakar es
dzēju, — Monika satraukta runāja; m
pārgājis.

— Tu domā Griezi? He! Es runāju par
vīru — par Aivaru!

Monika atņēma elpu. Ar šo ziņu Ilga
rējusi pagaidīt līdz rītam.

Tālivaldis Ķiķauka

„Baltās" dzejas pēcpusdiena

Labi apmeklēto LPB Kanadas kopas rīkoto literāro pēcpusdienu Toronto ievadīja Lidijas Auzānes paskaidrojumi par to balto, vienotājas un cēlējas domas pavedienu, kas jau kopš senām dienām ir ievīts latviešu tautas dziesmu kamolā: Mana balta māmuliņa mani baltu audzināja. Tam līdzās minot Poruka darbos atrodamo sirdsšķīstību, runātāja kūmās nostādīja arī Zentas Mauriņas prieka, gaismas un labestības jēdzienus.

Ar šādu moto iesākās „baltā" literārā pēcpusdiena, kuŗa kultūras dienas ietvaros ar LINAK kultūras nozares vadītājas Ingridas Vīksnas uzrunu aicināja klausītājus uzmanīgi un iejūtīgi skandēt mūsu mīļo latviešu valodu, kas tik ļoti cieš šajās dienās. Viņa aicināja ar Jāņa Veseļa vārdiem: „Esiet ar tautiešiem kopā un runājiet savu valodu trimdā!"

Biruta Senkēviča savās vārsmās pieskārās patrioti skiem motīviem — „uz tēvzemes pusi dvēsele brien" un, kurzemniece būdama, atgriezās „pie Ventas, Kūru zemē", tad liegākā akordā lasīja „Vakara idilli", kuŗā „saule krūmos sapin vēja šalkas". Plašāki apvāršņi pavīdēja dzejoli „Baltos sniegos", kuŗā viss ir balts, baltas sniega pārslas, zeme un debesis baltas. Tieši šāds blāvs atmiņu kolorīts pāraudās klausītāju galvām un iesāka pēcpusdienas norisi baltā zīmē.

Indra Gubiņa valdzinoši, pat mazliet sirreālistiski tvertajā tēlojumā par „Savādo ezeru", lika sasaukties balsīm pāri ezeram: viņš redzēja viņu otrā krastā, viņa redzēja viņu tāpat no otras puses, taču ezers palika, kur bijis. Viņi abi sasaucās, sadzirdēja pusvārdus, bet tad nāca negaiss, krusa, bet vēlāk saules siltums. Tie abi meklēja sēnes, ogas un domāja: vai viņi abi nebija ezeru izrakuši? „Tais', brāliti, liepu laivu", uz brīdi ieskaņējās tik sens motīvs, un viņi abi saskatījās, bet kopā tikt nevarēja. Tā viņi tur bija stāvējuši jau 23 stundas, un bija atlikusi tikai viena pati stunda, pēdējā stunda. Viņiem abiem beigās bija jāskrien... — Nebija šaubu, ka rakstniece likusi ieskanēties kādām senām, tuvām, liegām stīgām, tām piemērojot tēlojuma formu un valodu.

Veltas Tomas rūpīgi izsvērtie panti, turpat jau līganā lakonikā sakalušies, vedināja klausītāju pāri okeaniem: visa pasaule bija mūsu plaukstā. Te pavīdēja Romas Panteons, tad zilais putns; dzejniece mūs ieveda Svešajā dārzā, un tur varēja maldīties; tur, „kur gaisma kā kaila sieva klīst". Mūžības un pārlaicības aizrēdzes atplaiksnīja vārsmās, saklausot „čukstus aizapziņas valodā", un mistiski ieradās „smilšu rokas", kas „smilšu mutē mīļus vārdus dod". Taču vistīrāk dzejnieces izjūtas un iztēles asmens grieza mūsu mīļo maizi no mājām: „Maize no mājām, tālu ciemu maize"; šī maize bija viss tas, kas vairo mūsu spēku, un dzejniece lūdza latviešu arāju: „Dodi man svēto Latvijas maizi"; un beigās vēl ieradās „nezināmā maize", tikpat mistiska, transcendentāli viņsu ietveroša „nezināmā maize, ietsvaidīta no zināmas zemes". — Dzejniece ar šīm rindām pasludināja savu pilnīgu bijību un negrozāmo pārliecību par latviskās mistikas ritumu, kas negrozās, nemainās, gadiem uz priekšu ejot.

Ingrida Vīksna lika baisi ieskanēties „sēnalu laikam", kas ir tukšuma un bezcerības joms. Savu pārliecību viņa tomēr pateica, zinot, ka „daudz pasaulē karogu", taču „savam karogam audzi".

Tonija Krūka lasīja izvilkumu no kāda savā prozas darba: mērķtiecīgs tēlojums un lietišķība noapaļoja ainu, kuŗas beigās „valdīja klusums un miers".

Modris Lorbergs savos motīvos vēl arvien ir karavīrs: otra pasaules kaŗa šausmas joprojām atviz viņa vārsmās, bieži pat tragiski iekrāsojot notikumus, kuŗus daudzi jau paspējuši aizmirst. Tādi sāpīgi un skaudri režģi ievilkās dzejolī „Divainās bēres": bija aizgājis „kāds vienkāršs cīnītājs", aizgājis kaujas laukā „viens no tūkstošiem". Trimdas bēgulību dzejnieks izjuta dzejolī „Manas saknes" — vēl arvien līdz nāk „dzīvās saknes", kas agrāk dzīvoja Olaines mežā.— Jau mazāk pēcpusdienas riņtumā iederējās dzejnieka divi pēdējie dzejoļi.

Ruta Atvasara, Kanadā iecelojusi no Austrālijas, debitējot Toronto pirmo reizi, lasīja prozas tēlojumu par Jāni un Dženiju: taupīgais latviešu Jānis, rada T. Zeltiņa Antiņam, meklē sievu. Tēlojums bija pagalam vienkāršs, ar Aidas Niedras stila dabisku, tiešu tēlojumu, parādot, ka jauniebraucēji visos kontinentos reiz staigāja ar ādas portfeļiem, par lielu izbrīnu vietējiem.

Jānis Tanks nicinoši vērpj īsus pantus, kuŗos ar manāmu skepsi labprāt aicina negātīvi: „nerādiet...", „nekā vairs". Viņš ļauj, „lai apsnieg domas un jūtas", un šādi ironiski viņš saguimst un iemet šaubas.

Lidija Auzāne lasīja izvilkumu no savas lugas: (neticīgais) Toms sarunājas ar Augustu, kas rada latviešu arājam. Toms ir turīgs, taču to dzīve smacē (tā vajadzētu smacēt dažu labu trimdas latviešu mietpilsoni, laikam bija domājusi autore), un tāpēc sarunā kontrastējas daudz pilnīgākais Augusts. Dažās vietās lasījumu traucēja didaktiskie vaibsti, kas uz formas rēķina gravēja dziļākas līnijas saturā.

Nebija šaubu, ka pēcpusdiena bija daļēji attaisnojusi savu balto krāsu, ko vēl pastiprināja skandētāju baltie tērpi, baltās sveces, baltais galdauts, kas patīkami blāvoja zem dekorātīvas gleznas, tautu meitas attēla.

Jācer, ka tikpat melni, kā šajā sarīkojumā balti, nākošajā pēcpusdienā, 13. aprīlī, rīkotāji pratīs pasniegt visu rūgto, necilo, greizo, velnišķīgi trako, satiriski tumšo, tā aizbaidot visus ziemas mošķus un ievadot atkal janu pavasari, kopā ar ganiņu stabulēm, bērzu sulām, govīm laukā, zirgiem pieguļā un spožiem spēkratiem, kas atkal atklās makšķerniekus sezonu, lai drīz no jauna atļautu ierasties peldētājām, un tā tālāk un tālāk.

Uz redzēšanos „melnajā" vakarā!

Dr. Gundaris Pone

Arvids Purvs

Neparasts sarīkojums Toronto

Ja Toronto latviešu koncertapvienība savam nākošajam sarīkojumam 22. februārī devusi apzīmējumu „Referāts — koncerts — dialogs", tad tam ir divi iemesli. Vispirms: atzīmējot koncertapvienības 10. sezonu, valde bez kārtējiem četriem koncertiem noorganizējusi vēl īpašu piekto sarīkojumu, par kuŗu abonentiem nav jāpiemaksā, jo izdevumus segs no nelielajiem iepriekšējās sezonās uzkrātajiem, tātad — pašu abonentu. sagādātajiem līdzekļiem. Otrkārt: sarīkojumam būs īpašs raksturs un šāda veida pirmais Toronto. Viss vakars būs veltīts latviešu radikālākā komponista, mūzikas doktora Gundara Pones mūzikai, ar pašu autoru kā galveno programmas izpildītāju. Bez viņa vēl piedalīsies Ņujorkas valsts universitātes profesors pianists Harijs Jensens un Toronto universitātes mūzikas fakultātes profesors Tālivaldis Ķeniņš.

Ar G. Pones kompozicijām torontiešiem bija iespēja iepazīties Kanadas latviešu 4. dziesmu svētku jaundarbu koncertā 1965. gadā, kuŗā pianists Mumpers atskaņoja viņa „Klavierwerk I", un pagājušajā rudenī koncertapvienības sezonas pirmajā koncertā, kuŗā čellinieks Ronalds Leonards spēlēja čella sonātu. Abi darbi izpelnījās atzinīgas kanadiešu kritiķu atsauksmes. Tomēr abi tie vēl ieskaitāmi „parastās" mūzikas valodas robežās, un pats autors jau tos apzīmē par agrīniem. Tagad Dr. G. Pone pārstāv latviešu mūzikā visjaunākā laika skaņu mākslu, kuŗas stilu mēdz saistīt ar komponistiem K. Stokhauzenu un P. Bulēzu.

Eiropas latviešu dziesmu svētku programmas piezīmēs L. Apkalns raksta: „G. Pones forsētā kompozicijas prakse atmet gadsimtiem ilgas Eiropas mūzikas attīstības rezultātus. Pie šiem atmetumiem jāpieskaita ne vien tonālitāte un kadencas harmonijas, bet arī pat inspirātīvi koncipētas temas jeb melodijas un ar to saistītais motīviska izstrādājuma princips. Protams, neeksistē tradicionālo formu veidoli, kā sonāta, fūga u.tml. G. Pones mūzikas stila pārstāvji labprāt savos darbos noliedz jebkādu emocionālu, inspirātīvu, vispār afektīvu kom-

(Nobeigums 6. lpp.)

Ingrida Vīksna

KAROGI

Daudz ir pasaulē krāsu,
daudz ir karogu mastos,
un dažreiz arī
paglēvās sirdīs.
Bet — kas mūs sapņos
ar spītīgu ārosmi,
ilgām,
un ticību dzirdīs?

Mēs — pūlis ar sirmām, vai jaunām,
bieži īdzībā piepūstām sirdīm,
tomēr spītīgi ticam
karoga brīnuma spēkam!

Karogu mastos ir daudz,
par kuŗu mirt —
tikai viens.

Savam karogam audz. —

Magdalēne Rozentāle

Saulainas sirds vārdi

INGRIDA VĪKSNA „UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS", DZEJOĻU KRĀJUMS, IZDEVIS APGĀDS DAUGAVAS VANAGS 1968. GADĀ

Šis ir trešais Ingridas Vīksnas dzejoļu krājums, kas spoguļo dzejnieces izjūtas jaunās gleznās un jaunos ritmos. Pirmais krājums „Rūgtais prieks" iznāca 1948. gadā, otrs — „Es saku paldies" 1955. gadā. Starplaikā dzejniece publicējusi arī prozas darbus: romānu „Mums jābrien jūrā", stāstu krājumu „Dāvana" un asprātīgus feļetonus. Atstarpes starp dzejoļu krājumiem vienmēr bijušas gaŗākas par 10 gadiem. Trešo krājumu no otra šķir 12 gadu, un tajā ir tikai 57 dzejoļi, apm. par 20 mazāk nekā otrā krājumā, kas norāda uz dzejnieces lielo paškritiku, izvēloties iespiešanai labāko no labākā.

Otrā krājumā daudzsološa bija pēdējā daļa — ar balādēm un balāžveidīgiem gaŗiem dzejoļiem, bet trešajā krājumā „Un gājiens neapstājas" ir tikai viena balāde (Atomlaikmeta balāde, 64 lpp.). Dzejoļu forma pēdējā krājumā ir brīvāka. Ir daži soneti, kvartas, bet pārsvarā impresionistiskas glezniņas ar iejūtu un domu brīvos ritmos, ar vai bez atskaņām. Brīvie ritmi ir pievilcīgi dabiski, saskaņā ar saturu, bez samākslotiem tēlkumu pārrāvumiem. Ritmi izaug no satura un mirkļu izjūtām, ar uzsvaru uz nozīmīgākajiem vārdiem. Vārdi nav samāksloti izmētāti pa rindām, kā gadās vienam otram iesācējam un pat arī tādiem, kas pirmās vārdu mokas jau izcīnījuši. Piemēram: „Kā degošu zelta ābolu/ sauli/ jūtu uz lūpām sev krītam" (27) vai: „Manas kurpes apbirst ceļa puteklīem,/ smiltīm,/ un agrīnas rasas lāsēm." (42).

Ja iepriekšējā krājumā spilgti ainojās dzimtenes atstāšanas sāpes un visu mūža maiņu asie iespaidi, tad jaunajā krājumā visam pāri ir vieds skatījums uz iras mūžīgo ritumu, uz dzīvi kā nepārtrauktu gājienu, kuŗā gaisma un tumsa ir mūžīgā maiņā: „Spējš prieks un negantā sāpe/ Sagrauž mūs lēnām—/ Mēs stāvam kaut kur vidū/ Starp gaismu un ēnām." Pati maiņa ir nepārtraukta: „Aust vienmēr jaunā gaismā/ jaunu seju rīts:" (55). Šai mūža gājienā dzejnieci vada noturība un spīts, kas īpati izteicas dzejolī „Spītīgais": „un ieaugt zemē kā mietam,/ gaidot, kad tas sāks zaļot!" (15).

I. Vīksna ir ticētāja, kas „pakaŗ ticību vienā mirdzošā pavedienā" (17). Vienlaicīgi apzinādamās nepārtraukto plūsmu, kas vieno pagātni ar nākotni, sākumu ar galu, atnākšanu un aiziešanu, dzejniece izteic savas atziņas un noskaņas gleznās un simbolos, kas lielāko tiesu gūti no dabas iespaidiem, no kuŗiem pārsvarā ir dzimtenes lauki, ūdeņi un dzīvā radība: „Divu dvēseļu skaudrākās sāpes/ sitas mēmi kā putni gar rūtīm." (36). — „Un tad pēkšņi/ visas pelēkās dienas/ iekrīt kā smaržīgā plavā." (39). — Laiks mūs ir izskalojis,/ dūmainā mijkrēšla makšlā,/ kur rīta skarbā gaismā/ jāsastop sevi." (43).

Tikai paretam pavīd pa sveščemju dabas ainai, lai spilgtāk simbolizētu savdabīgas izjūtas, piemēram: tuksnesis (51), dienvidu augļi — lauri (21), ciedri (22), vīnāji (32, 47) un kultūras jēdzieni — Amons Rā (23).

Visspēcīgākais no dabas motīviem ar daudzveidīgu simboliku ir mūsu dzejnieku bieži iemīļotais saules motīvs. Tam veltīta vesela virkne — 7 dzejoļi ar virsrakstu „Dziesmas saulei" (23 — 29). Vispirms šādā veidā izteiktas slāpes pēc gaišuma, prieks par dzīvību un dzīvi, kas bija stiprs motīvs arī krājumā „Es saku paldies": „Kā degošu zelta ābolu/ sauli tveru — / dzīve, es tevi tūkstoš veidos dzeru:/ no prieka līdz izmisumam/ tavu brīnumu/ krāsnās durvis veru." (27). Ilgas pēc saules tuvuma arī nāvē: „Kaut nebūtu bez saules jāaizmieg" (53.) — Vai: „Kur gan vēl skaistāku nāvi/ atrast šīs pasaules skrejā,/ kā žilbīgas rītausmas saules/ un viļņu sudraba dejā? (25). Saule nepieciešama visos ceļos un dvēseles kustībām: „Sauli mēs lūdzamies nedienas tumsai,/ sauli mēs lūdzamies vakara jundai,/ dvēselei savai — / tuvības sauli." (35). Autorei kā saules suminātājai vienmēr tikas meklēt salīdzinājumus ar gaismas īpašībām: „Tavi (saules) staru pirksti uzlasa/ vēsas ūdens lāses." (28). — „Bet ne jau dvēsele mana,/ ne tava,/ vairāk par smiltīm sveŗ,/ kuŗas varbūt/ zelta putekļi dus..." (19).

Daudz ainu un salīdzinājumu ir no latviešu lauku dzīves, tie iepriecina ar dabiskumu, vienkāršības spēku un dzīvīgu pirmatnību. Piemēram, dzejoļi „Kārīgā dvēsele" (10) dažādie salīdzinājumi ar maizi: „Draudzībai dodiet/ Rupju rudzu klaipu/ no maluma groda/ bez pelavām." — Vai šāda aina no dzimtenes ūdeņiem: „Bēt tava laiva ir izskalota/ starp ūdens zālēm,/ vālītēm brūnām,/ baltām ūdens rozēm/ un dūņām — / malā./ Kādā klusā, dīvainā salā." (24). — Salīdzinājumi no savvaļā augošiem stādiem: „Tad atmini — / kādreiz tev sirdī/ aug/ ilgus gadus negants dadzis,/ ko nespēj mērdēt/ ne griba,/ ne rudens,/ ne prāts." (50). Vai: „Bet pāri mūžam tvan kā saulē vaivarāji,/ pa laika upi aizskalotie gadi." (57). — Senatnīga latviešu dzīve atplaiksnās šādā ainā: „Cel savu namu/ ar augstiem logiem pret sauli,/ draudzīgām durvīm/ un pavardu siltu." (22).

Pilsētas dzīves motīvu tikpat kā nav. Ja tie parādās kādā rindā, mēs pret tiem nejūtam simpatijas; piemēram, dzejniece runā par „pilsētas dūnglainiem ielām" (48) un „aizsmakušām ielām" (39), kuŗas pārvērst spēj vienīgi kāda jauna gara pasaule, ko sev nes līdz jauns draugs. Modernās dzīves tehnizācijas pēdas ir tikai pāris dzejoļos, piemēram dzejolī „Mīrusī saule" (29), kuŗā izteikts, ka saules vietā mums tagad ir nedzīvs zeltains aplis, un balādē „Atomlaikmeta balāde" (64 — 69), kuŗai laikmetīgs ir vienīgi virsraksts, bet saturā visi tēli ir aizgūti no vēstures, un tie izsaka mūsdienu cilvēku attieksmes. Tajās dzejniece prasa vienkāršību un īstumu: „Ak saloki, draugs,/ savas lepnības purpura togu, — /.../ tik dvēseles smarža lai paliek!" (21).

Jau grāmatā „Pašportreti" (380. lpp.), kuŗā autori izteikušies par sevi, I. Vīksna saka: „...allaž aiz katra skauģa vai iedomāta ienāidnieka viepļa ieraugu kādu samulsušu cietēja seju. Ir tikai divas lietas, ko es nespēju ne saprast, ne piedot — liekulību un nodevību." Šo dvēseles tīrības motīvu viņa apliecina arī jaunākajā dzejoļu krājumā: „Tad esi žēlīgs, Kungs,/ un nepacel sodības rīksti,/ jo varam būt svēti,/ mīlēdami dziļākā grēkā,/ bet liekuļi kaili,/ tikumā melodami." (72).

Cilvēku attieksmēm, kas izteicas mīlestībā, otrā krājumā bija veltīta vesela nodaļa, bet še apskatāmajā mīlestības dzejoļi ir tikai pastarpēm, toties ļoti

(Nobeigums 6. lpp.)

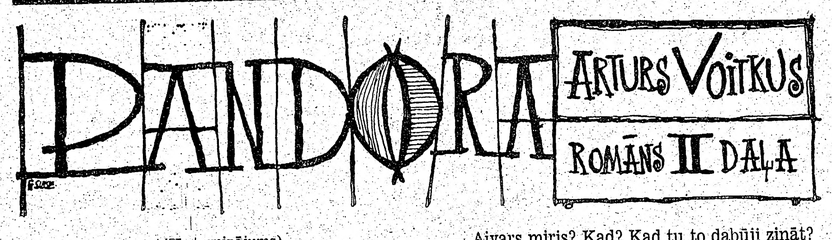

(77. turpinājums)

Ilga ielika klausuli dakšiņā un, brīdi domādama, sēdēja klēpī sakrustotām rokām. Tad viņa saņēmās un par jaunu sāka šķirstīt tālruņa abonentu grāmatu. Atradusi Birņu tālruni, viņa sāka malt numuru ripu.

Notika tas pats, kas Brunim zvanot — tālruņa zvans izsaucās vismaz desmit, divdesmit reižu, pirms kāds nocēla klausuli un atbildēja.

— Hallo?

Monika.

— Monīt, piedod. Piedod, piedod, piedod. Es zinu, ka ir vēls, un ka jūs visi, droši vien, jau esat pie miera, bet es... man vairs vienai nav spēka... Tāds zaudējums... Tāds šausmīgs, bezgalīgs zaudējums... Un tagad — vientulība...

— Kas noticis? — Monika satraukta jautāja. — Kas par zaudējumu?

— Viņa — vairs nav... Man vairs nav vīra...

Ilgas balss bija kļuvusi traģiski klusa un dobja.

— Nestāsti! Katastrofa? Vēl vakar es viņu redzēju, — Monika satraukta runāja; miegs bija pārgājis.

— Tu domā Griezi? He! Es runāju par savu īsto vīru — par Aivaru!

Monika atņēma elpu. Ar šo ziņu Ilga būtu varējusi pagaidīt līdz rītam.

— Aivars miris? Kad? Kad tu to dabūji zināt?

— Tu runā tik vienaldzīgi, it kā tas neko nenozīmētu. Un pie tam tu kādreiz skaitījies mana labākā draudzene. Tev vienalga, ka viņš miris? Saki vien, saki! Tev ir vienalga! Tev jau ir tavs Uldis. Kas tev tāpēc būdas par citiem! Tevis dēļ visa pasaule varētu nomirt — kad tikai tev tavs Uldis un tava Rudīte. Līdzjūtības jau tev nav. Nē, nemaz nerunā! Tās tev nekad nav bijis. Nekad. Bet tad nebrīnies, ka arī tu citiem esi vienaldzīga.

— Vai tu neesi sadzērusies? — Monika jautāja.

— Pasauc labāk Uldi pie tālruņa, — Ilga atbildes vietā pavēlēja; balss atkal bija normāla un lietišķa. — Viņš ar Aivaru labi sapratās, kaut arī draugi, varbūt, nebija. Kā gan arī, ja abi tīkoja pēc manis, bet Uldis mani nedabūja. Monika? Tu mani dzirdi? Kāpēc tu neatbildi? ... Nu — pagaidi! Iekārusi klausuli! Atvienojusi! Kaza tāda! Īsta...

Saniknota Ilga sāka malt tālruņa ripu, bet sataukumā kļūdījās. Pēc ilgas zvanīšanas atbildēja kāda sveša vīrieša balss.

— Oh, sorry — wrong number! — Ilga sakratīja dakšiņu un sāka ripuli griezt par jaunu.

Bet Ulža tālrunis deva aizņemta signālu.

— Kaza gan! — Ilga saprata. — Nocēlusi klausuli. Bet tas nu tā, māsiņ, nepaliks!

Viņa izsauca centrāli, pieteica, ka Ulža numurs neatbild un viņai liekas, ka abonents patvarīgi atvienojies. Centrāles darbiniece apsolīja noskaidrot, bet tas arī bija viss. Kad Ilga pēc laika zvanīja par jaunu, klausulē vēl vienmēr dūca aizņemta signāls.

Noskaitusies Ilga nogāja pagrabā pēc pustukšotās pudeles. Viņa to uznesa guļamistabā, ielikās gultā un sāka pārmaiņus dzert un raudāt. Tad viņai ienāca prātā, ka Grieze vēl vienmēr tai nav izrādījis nekādas līdzjūtības. Viņa sāka vīru saukt:

— Vincent! E — ū! Vincent!

Kad atbildes nebija, viņa cēlās un gāja pati uz Griezes istabu. Varēja jau būt, ka Grieze guļ tik cietā miegā, ka nekā nedzird. Veciem cilvēkiem tā dažreiz ir.

Bet Griezes istaba bija tukša, un tikai tagad Ilgai ienāca prātā, ka viņa Vincentu šovakar vispār nav redzējusi.

— Nelietis! Ķēms un nelietis. Tieši tad, kad man viņa vajaga — viņa nav mājās! Pagaidi tu man, es tev parādīšu! Tu mani vēl iepazīsi!

Viņa atgriezās savā istabā un par jaunu piepildīja glāzi. Labi, ka vismaz šīs mantas netrūka. Viņa gaidīs Griezi atgriežamies. Un tad, kad viņš pārnāks, viņa tam pateiks savas domas — ir par viņu pašu, ir par tā uzvešanos — un vispār.

Ilga nolika pusdzerto glāzi uz naktsgaldiņa un atlaidās gultā guļus. Kurpes tā nomauca no kājām un ļāva nokrist uz grīdas. Pēdas plānajās zeķēs sala, bet bija slinkums celties un meklēt pārklāju. Viņa pavēlās sāņus un tāpat ar visām drēbēm paslidinājās zem palagiem. Kad pārnāks Grieze, viņa celsies un noģērbsies.

Kad Grieze pārradās, pulkstenis bija jau trīs naktī. Visā namā dega spuldzes, bet tas viņu daudz nepārsteidza: viņu laulības laikā šī bija pirmā reize, kad tas atgriezās mājās pēc pusnakts, iepriekš par to sievai neteicis, un bija sagaidāms, ka Ilga viņu tagad rās. Degošajām spuldzēm vajadzēja būt brīdinājumam. Bet Griezi gan pārsteidza, ka viņa pārnākšanu sagaidīja klusums. Vai Ilgas tomēr nebūtu mājās? Nē, priekšnamā virsdrēbes bija vietā. Viņš piezagās pie sievas guļamistabas durvīm un pielika ausi pie šķirbas. Bija skaidri dzirdama smaga, šņācoša elpa. Reizēm gulētāja pat iekrācās. Pa durvju apakšu bija redzams, ka istabā dega spuldze.

Grieze klusi aizgriezās un savā istabā uzklāja sev guļas vietu. Palagus klājot, viņam uz mirkli ienāca prātā, ka Hanna to bija aicinājusi sev līdz — un viņš riebumā noskurinājās.

Hanna — jeb Indra?

Indra? Kur bija palikusi viņa sapņu Indra? Tās vietā bija stājusies netīrā, sasvīdušā Hanna, kas par braucienu taksametrā un dažiem dolariem — nē, viņam pat domāt negribējās.

***

Grieze atmodās ar nelāgu garšu mutē un vēl nelāgāku apziņu sirdī. Nebija šaubu, ka ar Ilgu būs izskaidrošanās: kur un kā viņs pavadījis vakaru, kāpēc neteicis, ka tik vēlu paliks ārpus mājas, ar ko saticies — un tā tālāk.

Grieze paskatījās pulkstenī. Vēl bija agrs. Šai stundā Ilga vēl nemēdza celties. Brīdi valējām acīm gulējis un stāvokli pārdomājis, Grieze negaidot atklāja kādu neparastu iespēju: kas viņam liedza klusītēm piecelties un atstāt māju, Ilgai to nemaz nesakot? Lai Ilga neaizgulētos un nenokavētu darbu, viņš tai varēja piezvanīt no kāda tālruņa automata un, kad Ilga atsauksies, neatbildēt, bet iekārt klausuli. Ilga pat nezinātu, ka viņš to modinājis.

(Turpinājums sekos)

Vajadzīgi labi sējēji

GAUJAS GAIDU UN RIGAS SKAUTU VIENĪBAS GADASVĒTKI TORONTO

Gaujas (14.) gaidu un Rigas (72.) skautu vienību kopīgais 18. gadasvētku sarīkojums 8. februārī Sv. Andreja draudzes baznīcas telpās bija pulcinājis ap 300 dalībnieku. Pēc karoga ienešanas un Kanadas himnas māc. Ā. Cops svētbrīdī pakavējās pie vadītāju pūlēm skautu un gaidu audzināšanā, atzīstot, ka mērķis ir sasniegts, ja skauti un gaidas var teikt, ka vienības gaitās aizvadītais laiks bijis jauks. Īpaši apmierināti var justies vecāki, ka dažas stundas nedēļā viņu bērni bijuši drošās rokās. „Bērnībā mēs dzīvojam bez rūpēm, tādēļ pieaudzis cilvēks uz bērnību vienmēr atskatās kā skaistu laiku. Sējot labu, var pļaut labu dzīvi, it sevišķi pašreizējā laikā, kad esam izslāpuši pēc labiem un tikumiskiem sējējiem," norādīja māc. Ā. Cops, izlūdzoties Dieva svētību skautu un gaidu saimei.

Pēc sarīkojuma norises vadītāja V. Vāgnera uzrunas vienību padomes pr-sēdis A. Lucs aicināja ar klusuma brīdi pieminēt aizvadītajā gadā mirušo latviešu skautu pilnvarnieku padomes pr-sēdi V. Klētnieku un kanadiešu skautu Sītona novada pr-ku F. Mortonu, kā arī pateicās visiem skautu un gaidu pasākumu sekmētājiem, salīdzinot gada svētkus ar ģimenes goda dienu un norādot, ka 18 gadu cilvēku dzīvē ieved no bērnības un jaunības pieauguša kārtā. Tā arī dažs labs kādreizējais mazskauts un guntiņa tagad paši audzina bērnus, — norādīja A. Lucs, aicinot vēl ciešāk saslēgties skautu un gaidu darbā.

Latvijas himnai izskanot, Gaujas vienības pr-ce Inta Kalniņa sniedza atskatu uz aizvadītā gada darbību un apbalvoja guntiņas Ainu Černonoku, Anitu Hofmani un Viviānu Vasarāju, kuŗas apmeklējušas visas nodarbības, bet Kanadas latviešu gaidu jendas guntiņu vecākā S. Ozola apveltīja ar iegūtajām atšķirām Astru Avenu un Ainu Černonoku, kuŗas izpelnījušās liesmiņas pakāpi, un Ainu Putniņu ar gunas pakāpi. Par visu nodarbību apmeklēšanu un iegūtajām āra gaidas pakāpēm sumināšumus izpelnījās arī gaidas Rasma Caune un Anita Zobena, kuŗām atšķiras pasniedza gaidu vadības biroja pārstāve Ilze Kalniņa. Uzrunas nobeigumā vienības priekšniece pateicās gaidu labvēļiem un organizācijām, it īpaši „krusttēviem" — Sv. Andreja draudzei, aicinot nodziedāt gaidu himnu.

Arī Rigas skautu vienības pr-ks U. Amoliņš pateicās visiem labvēļiem, sevišķi „krusttēviem" DV Toronto nodaļai, tāpat TLB sestdienas skolai. Pakavējoties pie vienības veiktā darba, viņš atzinīgi vērtēja atsevišķo pulciņu darbu. Dižskauta pulciņa vadītājs L. Goba savukārt izcēla dižskautu rosību, darbojoties fotogrāfijas, šāvēju, ūdensslīdēju, slēpotāju un citiem pudu riem, pēc tam paziņoja, ka fotogrāfijas puduŗa dalībnieku darbu skatē žūrija (fotogrāfi J. Liģers, J. Līgurs un keramiķis Z. Jurševskis) godalgas piešķīrusi A. Beikmanim, J. Tannim, V. Lucam un A. Upesiācim. Balvas bija dāvinājuši Benjamiņa krāsu laboratorija, BGM krāsu laboratorija, I. Broks un DV grāmatnīca. Motorkamanu braukšanā uzvarējis A. Rozītis, bet nākošajās vietās T. Auziņš un A. Puķītis, kuŗiem balvas pasniedza latviešu vasarnīcu centra Abava līdzīpašnieks I. Andrejsons. Kanadas latviešu skautu jendas pr-ks E. Dāvidsons pasniedza izpelnītās atšķiras: modrības skauts kļuva J. Cube, brīvības skauts — A. Rozītis, N. Goba, I. Kārkliņš un A. Leimanis, dzimtenes skauts — A. Šmits, I. Jansons, L. Hābs, A. Upeslācis, T. Auziņš, D. Maksiņš, J. Stāsrasts un N. Batraks. Pēdējais izpelnījies arī reliģijas dzīves nozīmi, kuŗu viņam pasniedza DV Toronto nodaļas pr-sēdis I. Zamlovskis. Zemes skauta darba zīmes ieguvuši 27 dižskauti. Jendas priekšnieks ar diženā stabu radzēna pakāpi vēl apsveica V. Budkēvicu. Vienības priekšnieks vēl pakavējās pie roveru gaitām, bet viņu lielāku aktīvitāti kavē studijas universitātēs. Piezīmējams, ka tas pats sakāms par lielgaidām, kuŗas kopā ar roveriem tomēr cītīgi gatavojas Kanadas un ASV latviešu lielgaidu un roveru sagaitai šāgada augustā Abavā. Pēc U. Amoliņa uzrunas un apbalvojumu pasniegšanas skauti nodziedāja savu himnu.

Apsveicēju virkni ievadīja latviešu gaidu pr-ce M. Vilka, vēlot: „Lai jūs pavada latviešu valoda un dziesmu skaistums!" Kanadas latviešu gaidu jendas pr-ce A. Martinsone savukārt vēlēja: „Esat priecīgi kā saule!" un pasniedza gaidu pateicības zīmi vienību padomes pr-sēdim A. Lucam. No kanadiešu Sītona skautu novada sevica tā jaunais priekšnieks C. Lenons, bet no Toronto mētropoles Dž. Batlers. Kanadas latviešu skautu jendas pr-ks E. Dāvidsons vēlēja visvairāk vērības veltīt draudzībai, Kanadas DV valdes un DV Toronto nodaļas vārdā sveica I. Zamlovskis, pasniedzot abām vienībām aploksnes, no Abavas īpašnieku — I. Andrejsons, bet no Ventas gaidu vienības Hamiltonā — Dz. Majoriņa. No jaundibinātās Bārtas gaidu vienības Montrealā sveica tās vadītāja Austra Brāzma, kuŗa sarīkojumā bija ieradusies kopā ar 6 jaunās vienības gaidām. Rakstveida sveicienus bija sūtījis latviešu skautu pr-ks F. Sīpols, Ventspils skautu vienība Londonā, Tērvetes skautu vienība Toronto, Saulkrastu gaidu vienība Sv. Katrīnās, Latviešu virsnieku apvienība Kanadā, Sv. Andreja draudze Toronto u.c.

Priekšnesumu daļā gaidas B. Vaksmutas vadībā uzveda „Latvijas daudzinājumu" (dziesmas un deklamācijas), bet skautu vienības atsevišķās darbības nozares sniedza patstāvīgus priekšnesumus.

Par azaidu bija rūpējušās vienību padomes dāmas B. Jansones vadībā, izkārtojot arī loteriju, kuŗai laimestus bija ziedojis mākslinieks E. Dambergs (gleznu), keramiķis Z. Jurševskis, DV grāmatnīca (3 grāmatas) un E. Plūme (Damberga gleznu). Tautas dejām un rotaļām par klaviermūziku gādāja O. Upeniece.

Sarīkojuma telpās bija iekārtota dižskautu puduŗa gadskārtējā fotogrāfiju skate, tāpat parādīti ziemas nometnes iekārtošanas video. Gaidas savukārt bija iekārtojušas rokdarbu skati. Vēl piezīmējams, ka kanadiešu Sītona skautu novada pr-ks Lenons paziņoja, ka dižskauti Normunds Goba un Namejs Batraks veikuši visus priekšnoteikumus un tagad ir tiesīgi kandidēt uz t.s. karalienes dižskautu apbalvojumu, kuŗu pasniegs 20. martā Toronto universitātes aulā.

O. K.

GAUJAS GAIDU UN RIGAS SKAUTU VIENĪBU GADASVĒTKOS TORONTO

Augšā pa kreisi: Gaujas gaidu vienības priekšniece Inta Kalniņa uzrunā sarīkojuma dalībniekus. — Augšā pa labi: Namejs Batraks bez augstākās dzimtenes skauta pakāpes saņēma arī speciālo apbalvojumu „Reliģija dzīvē", kuŗu pasniedz vienības „krusttēvu" — DV Toronto nodaļas priekšsēdis I. Zamlovskis; pa kreisi dižskautu pulciņa vadītājs L. Goba. — Apakšā pa kreisi: Guntiņu augstāko pakāpi — gunas atšķiru Aidas Putniņas ietērpam piestiprina vadītāja S. Ozola. — Apakšā pa labi: Gaidu uzvedumā „Latvijas daudzinājums" piedalījās arī (no kreisās) Vizma Maksiņa, Lauma Avena, Vija Luca un Baiba Grāvīte. Foto: J. Liģers

Skolotāju konferences priekšvakarā

Kā mūsu laikrakstā jau ziņots, Kanadas latviešu skolotāju 5. konference notiks 22. un 23. februārī Latviešu namā Toronto. To sasauc LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks. Konferencē aicināti piedalīties ne tikai visi latviešu skolotāji, bet ikviens, kas interesējas par mūsu skolu un jaunatnes problēmām. Visiem interesentiem piedalīšanās ir bez maksas, jo konferences tiešos izdevumus segs Latviešu nacionālā apvienība Kanadā. Vienīgi par Latviešu nama dāmu komitejas gādāto kafiju un maltītēm paredzēta maksa.

Bez amatpersonu ziņojumiem un pārrunām par latviešu skolu līdzšinējo darbu, panākumiem, grūtībām un trūkumiem, konferences galvenais darbs būs veltīts referātu un pārrunu trim virstematiem: 1) Latviešu skolas stāvoklis jaunu meklējumu un pārmaiņu laikā; 2) latviešu valodas mācīšana; 3) skolas līdzekļi un budžets. Katrā no šiem virstematiem pārrunas paredzēts ievadīt ar attiecīgās nozares lietpratēju referātiem. Tā A. Bāliņš pirmajā daļā referēs par tematu „Jauni vēji Ontario skolās", Dr. S. Miezīte — „Psiholoģiski-paidagoģiskais pamatojums jaunai pieejai skolu darbā"; īpašs referāts paredzēts arī par latviešu skolas stāvokli jaunajā situācijā. Šos tematus paredz iztirzāt konferences pirmajā dienā, 22. februārī, tūlīt pēc dalībnieku reģistrēšanas, ko sāks plkst. 2 pēcpusdienā, un konferences oficiālās atklāšanas.

Otrā dienā, 23. februārī, konferences darbu sāks plkst. 9 rītā ar svētbrīdi, kam sekos referātu otra daļa par latviešu valodas mācīšanu. Par tematu „Akcents vai valodas nemācēšana" runās O. Liepa, par tematu „Kā ieaudzināt bērnu latviešu valodā svešā zemē" — E. Upatniece, bet L. Vīks par tematu „Kas skolotājam darāms skaidras un pareizas dikcijas iemācīšanā".

Referātu pēdējā daļa paredzēta praktisku jautājumu pārrunāšanai, galvenokārt par līdzekļu sagādi skolu darbam. Pārskatu par Kanadas latviešu skolu pašreizējo financiālo stāvokli sniegs LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, bet TLB sestdienas skolas pārzine A. Martinsone referēs par tematu „Ieskats vienas skolas saimnieciskās lietās". Nobeigumā A. Rāviņš vēl runās par tematu „Daži ierosinājumi skolu darba financēšanā".

Kā redzams, izvēlētie referātu temati var interesēt ne tikai latviešu skolu un draudžu svētdienas skolu skolotājus un darbiniekus, bet arī bērnu vecākus un dažādo jaunatnes pasākumu darbiniekus. Bez jau minētajiem referātiem konferences gaitā, cik ierobežotais laiks atļaus, paredzēts iztirzāt arī citus vispārnozīmīgus jautājumus. Konferences nobeigumā demonstrēs skolu darbā lietojamos Latvijas skatu diapozitīvus, bet konferences sākumā — ieteicamākos projekcijas un kopējamos aparātus.

Šī skolotāju konference notiks Kanadas latviešu kultūras dienu sarīkojumu ietvaros. Ievērojot lielo referātu skaitu un to vispusību, kā arī to, ka visiem interesentiem piedalīšanās ir bez maksas, konferences rīkotāji cer uz sevišķi kuplu dalībnieku skaitu ne tikai no Toronto, bet arī pārējām latviešu kolonijām.

R. N.

Biedru skaits turpina pieaugt

DV TORONTO NODAĻAS GADA SAPULCES PRIEKŠVAKARĀ

Aizvadītais gads DV Toronto nodaļai bijis sevišķi veiksmīgs biedru skaita pieauguma ziņā. Darbības gada sākumā nodaļā bija 243 biedri, bet gada beigās to skaits sasniedza 301, kuŗu vidū ir 59 vanadzes un 7 biedri-veicinātāji jeb jaunieši. Nodaļā pērn iestājies 41 vanags, 17 vanadzes un 5 biedri-veicinātāji, 2 biedri miruši, bet 3 izskaitīti dzīvesvietas maiņas vai saistību nekārtošanas dēļ.

Toronto nodaļa biedru skaita ziņā vienmēr bijusi lielākā Kanadā, bet tagad, pārsniedzot 300 biedru robežu, tā sasniegusi jaunu rekordu, vismaz Kanadā. Kā centrālajai nodaļai Kanadā, tai arvien arī nācies iznest ja ne visu, tad noteikti lielāko darba smagumu daudzos organizācijas vispārējos pasākumos, kā gadskārtējā DV Ziemsvētku tirdziņā, tā svētku kartīšu izsūtīšanā u.c. Bez tam nodaļa ir arī galvenā DV nama Toronto īpašniece un apsaimniekotāja, kaut tas tagad izveidots par visas Kanadas DV saimes namu. Ārpus tiešā nodaļas darba tas valdei un darbiniekiem uzliek vēl lielāku darba slodzi, dažādus pienākumus un arī atbildību. Par to plašākas pārrunas paredzamas biedru gada sapulcē 23. februārī plkst. 12 dienā DV namā. Lai atvieglinātu tās darbu un taupītu laiku, vairāku nozaru vadītāju darbības pārskati jau publicēti nodaļas jaunākajā apkārtrakstā. Par biedru kustību šī raksta sākumā minētos skaitļus sniedzis biedrzinis A. Akmens.

Sarīkojumu daļas vadītājs O. Zvirgzdgrauds informē, ka notikuši 13 dažāda rakstura sarīkojumi ar kopīgo apmeklētāju skaitu tuvu 2000. Bez gadskārtējā nodaļas gadasvētku sarīkojuma un vairākiem saviesīgiem vakariem, bijušas divas gleznu izstādes, divi referātu vakari, Ziemsvētku eglīte bērniem un pieaugušajiem, šaušanas sacensības un vairāki biedru vakari. Visu sarīkojumu labo izdošanos ar savu darbu ievērojami sekmējušas nodaļas vanadzes.

Vanadžu kopā ir 59 dalībnieces, no kuŗām sevišķi aktīvi darbojušās 36, bet vairākas iesaistījušās arī organizācijas vispārējā darbā ārpus kopas tiešajiem uzdevumiem. Kopas darbu vada vanadžu valde ar R. Zamlovsku kā priekšnieci, sanākot 5 valdes sēdēs, 2 sanāksmēs un gada sapulcē. Notikušas arī vairākas vasarēšanas praktisku nodarbību veidā, lai apgūtu māku dažādu tautisku priekšmetu pagatavošanā. Cita veida patstāvīgus sarīkojumus vanadžu kopa nav rīkojusi, bet vienmēr sekmējusi nodaļas vispārējos pasākumus, rūpējoties par kafijas galdiem, bufeti un loteriju, ar to gūstot līdzekļus savam darbam. 29 gadījumos apmeklēti slimnieki un grūtībās nokļuvuši tautieši. Daudz darba vanadzes veltījušas arī DV nama uzkopšanai un kopšanai, tāpat kluba „Jautrais ods" virtuvē kārtojušas silto ēdienu izsniegšanu. Gadskārtējam DV Ziemsvētku tirdziņam vanadzes sagatavojušas un pārdevušas 187 mārc. piparkūku. Vanadžu kopas kasē pašreiz ir 2128,58 dol. Aizvadītajā gadā kopa iepēmusi 3677,05 dol., bet izdoti 1548,47.

Kā viena no augošajām nozarēm ar plašāku nozīmi atzīmējama nodaļas bibliotēka, kuŗu vada E. Plūme un N. Brasliņš. Pēc tās pārcelšanas uz jauno DV namu, grāmatu sakārtošana un papildināšana prasīja lielāku un ilgāku darbu. Tagad bibliotēkai ir jau ap 50 regulāru lasītāju. Grāmatu skaits latviešu valodā pieaudzis jau tuvu 1000 eksemplāriem, pie tam lielākā daļa iegūta kā dāvinājumi. Ap 500 grāmatu ir angļu, nedaudzas arī vācu un krievu valodā. Krietns arī dažādu žurnālu skaits latviešu un angļu valodā. Ap 50 grāmatu nodaļa nodevusi TLB sestdienas skolas bibliotēkai. Jaunu grāmatu iegādei līdzekļus atvēlējusi Kanadas DV zemes valde un nodaļas valde, bet nelielas summas iegūtas arī no grāmatu lasītājiem. Bibliotēkas paplašināšana un tālāka izveidošana vēl turpinās. Grāmatu skaitam pieaugot, tā gūst arvien plašāku lasītāju atsaucību.

Lai aprūpes darbs būtu sekmīgāks, tas iespēju robežās centralizēts visas Kanadas mērogā, tomēr arī atsevišķās nodaļas lokāli izsniedz nepieciešamos pabalstus, tikai nopietnākos gadījumos lūgumu nododot zemes valdei. Tā Toronto nodaļa nosūtījusi vairākus palīdzības saiņus uz okupēto Latviju, Vāciju u.c., atvēlējusi pabalstus slimību gadījumos, kara invalidiem un arī vecajiem laudīm. Materiāls atbalsts sniegts arī dažādiem jaunatnes pasākumiem, galvenokārt piešķirot dalības maksas vasaras nometnēs, kursos u.t.t. Ziemsvētku aprūpes līdzekļu vākšanas akcijā nodaļa savākusi 2816,50 dol., kaut atsaucība varēja būt lielāka, it sevišķi mūsu jaunās paaudzes akadēmiķu vidū. Arī t.s. vienas darba stundas algas ziedošanas akcija devusi ap 1000 dol., kuŗi galvenokārt domāti informācijas darba sekmēšanai. Labus panākumus devušas arī pārējās līdzekļu vākšanas akcijas. Aprūpes daļas darbu vada V. Cinis, kas pārzina arī nodaļas informācijas darbu. Pēdējais veikts atkarā no apstākļiem un iespējām, galvenokārt sagatavojot un izplatot piemērotus informācijas materiālus, laikrakstu redakcijām iesūtot lasītāju vēstules, kā arī piedaloties demonstrācijās. Šim darbam tomēr nepieciešami lielāki līdzekļi, lai plašākos apmēros varētu izplatīt nozīmīgākos informācijas materiālus un grāmatas.

Vispārējo nodaļas darbības ziņojumu, kā arī kases pārskatu valdes pr-sēdis I. Zamlovskis sniegs gada sapulcē, tāpat nama pārvaldes pr-sēdis R. Kadiķis.

R. N.

TORONTO ZIŅAS

● Ap 250 skatītāju Latviešu namā 16. februārī noskatījās DV teātŗa Kanadā noorganizētās teātŗa studijas laikā režisora Dr. A. Straumaņa vadībā iestudētos trīs viencēlienus — Antona Čechova „Lācis" un „Bildinājums" un Žoržа Feido „Kad sievasmāte mirst". Izrāde izpelnījās publikas atsaucību. Bija arī ziedi. Šai sakarā jāpiebilst, ka ansambļa dalībnieki lūdz publiku turpmāk ziedus uz skatuves nepasniegt. Minētos viencēlienus atkārtojuma izrādē DV teātris Kanadā sniegs 16. martā plkst. 6 vakarā Latviešu namā.

● Dainas kōris 1. martā plkst. 7 vakarā Latviešu namā rīko komponistam Emīlam Dārziņam veltītu koncertu, kuŗā piedalīsies arī vīru ansamblis Kalvis un solistes Elfrīda Karlsone-Bērziņa no Londonas un Alma Skudra-Kārkliņa no Hamiltonas. Pēc koncerta paredzēta balle.

● LNAK valde saņēmusi no Ontario provinces valdības sociāllietu un ģimeņu ministrijas rakstu, ar kuŗu aicināta sniegt ziņas un ierosinājumus par mūsu veco ļaužu aprūpi un veco ļaužu mītnēm šai provincē.

Pārrunās ar archibīskapu A. Lūsi LNAK valde atzinusi, ka dažādo domu un ierosinājumu saskaņošanai nepieciešama īpaša sanāksme, kuŗā piedalītos draudžu mācītāji, organizāciju pārstāvji un tautieši, kuŗi ieinteresēti šai jautājumā. Sanāksme notiks 23. februārī plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās. Darba sekā paredzētas arī pārrunas par eventuālu latviešu veco ļaužu mītnes iekārtošanu.

● TLTA sestdienas ģimnazija 23. februārī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā rīko jauno talantu vakaru ar daudzveidīgiem priekšnesumiem — domrakstu lasījumiem, audzēkņu dzejojiem, humoristiskām drāmatizējumu skicēm, vokālo un instrumentālo mūziku u.c. Sarīkojuma ienākumi par labu Latviešu namam, kuŗā ģimnazijai atvēlētas bezmaksas telpas.

● Ar asins izplūdumu smadzenēs 9. februārī East General slimnīcā 51 gada vecumā mirusi Ārija Beikmane. Viņa bija ieguvusi agronomes gradu Latvijas lauksaimniecības akadēmijā Jelgavā un piederēja pie studenšu korporācijas Selga saimes. Ārija Beikmane palaikam rakstīja arī mūsu laikrakstā un nodevās literāram darbam, rakstot stāstus un dzejoļus. Aizgājēju pēdējā gaitā uz Jorkas kapsētas latviešu nodalījumu 12. februārī izvadīja māc. A. Briedis. Pie kapa atvadvārdus teica Selgas filistre V. Lazdiņa, Latviešu agronomu biedrības Kanadā pr-dis K. Priedītis un LPB Kanadas kopas pr-ce B. Senkēviča. Nelaikē atstāj dzīvesbiedru Juri Montrealā un meitu Anitu Holideju.

● Ventiņu vakars ar jautru un nopietnu programmu notiks 22. februārī plkst. 7 vakarā DV namā.

● Latviešu nama dāmu komitejas rīkotā jaunatnes mūzikas pēcpusdiena, kāda organizēta jau trīs gadus, notiks Latviešu namā 23. martā, nevis 23. februārī, kā kļūdaini ziņots iepriekš. Dalībnieki pieteicami dāmu komitejas pr-cei E. Galdiņai (tālr. 487—7486).

● Mūzikas vokālā ansambļa Ceļinieki vadītājs Vilis Ādlers lūdz redakciju labot mūsu līdzstrādnieka nepareizi minēto tālruņa numuru: viņa adrese ir 1147 Tisdale St., Oakville, Ont., bet tālrunis 845—0605.

● Sv. Jāņa draudzes palīdzības fonda gada sapulce notiks 23. februārī tūlīt pēc dievkalpojuma baznīcas sarīkojumu zālē.

● DV Toronto nodaļas pēdējā valdes sēdē piedalījās arī Kanadas DV valdes pr-sēdis E. Krūka, sniedzot norādījumus par veidiem, kā jaunatne ieinteresējama DV organizācijas darbā. Sakarā ar Draudzīgā aicinājuma atceri nodaļa TLB sestdienas skolai un TLTA ģimnazijai atvēlējusi pa 15 dol., tikpat daudz arī Rigas skautu un Gaujas gaidu vienībām gadasvētku gadījumā. Nodaļas sporta kluba pr-ks R. Kadiķis informēja, ka ar 1. maiju futbola sekcijas vadību atkal uzņemsies A. Grīnbergs, bet treniņiem nomās YMCAs laukumu Broadview avenijā. Tradicionālā futbolistu balle paredzēta 12. aprīlī Latviešu namā. Nodaļa kluba darbību pēdējos gados sekmējusi ar 250 dol., bet R. Kadiķis šo summu atzina par nepietiekamu, lūdzot lielāku atbalstu. A. Akmens, O. Zvirgzdgrauds u.c. ieskatīja, ka kluba biedri pārāk mazā skaitā stājušies DV biedru rindās (tikai 14 no apm. 40), tādēļ materiālais pabalsts nav palielināms, bet E. Krūka, I. Zamlovskis, J. Treijs u.c. atzina, ka klubs velc nozīmīgu darbu, it sevišķi jaunatnes piesaistīšanā, tādēļ tā darbība atbalstāma, cik vien iespējas ļauj. Atbalsta summas paaugstināšanas jautājuma izlemšanu valde pēc debatēm vienojās nodot biedru gada sapulcei. R. Kadiķis vēl ziņoja, ka kluba „Jautrais ods" saimnieces pienākumus uzņemusies *L. Niedre.*

LONDONA

● Jaunatnes pulciņa Sakta sarīkojumā 8. februārī Londonā viesojās Toronto latviešu ģimnazijas drāmatiskais pulciņš ar lietuviešu rakstnieka K. Binkas lugu „Jaunaudze". Izrāde, diemžēl, bija vāji apmeklēta, kas izskaidrojams galvenokārt ar to, ka informāciju par šo sarīkojumu londonieši un apkārtnes tautieši saņēma ļoti vēlu. Skatītāji ar aplausiem pateicās jaunajiem tēlotājiem par labu latviešu valodu, skaidru izteiksmi un iedzīvināšanos lugas saturā, par ko jāpateicas režisoram H. Miķelsonam.

Ps.

Spraigu debašu d

(Pārr esums no 1. lpp.)

varētu izveidot kultūras apmaiņu ar kaimiņtautu presi. Tam jo sevišķi piemērota Čikaga, kuŗā dzīvo daudzas tautības. Jāmeklē saskare ar ASV politiskajām grupām, jāiekļūst presē. Šai laikā nekas nenotiek bez propagandas. Kaut visas lietas paveic mazas grupas, tomēr vienaldzīgā un pat naidīgā vidē maz var panākt. Katrai kustībai vajadzīgi piekritēji, ja arī ne aktīvi darītāji, vismaz neitrālie. Nav šaubu, ka mums vajadzīga cīņas prese, jaunās Latvijas prese. Iepriecinātāju attistību šādā virzienā uzrāda laikraksts „Latvija Amerikā". Mums jāaudzina nacionālais latvietis. DV varētu rūpēties par šādu audzināšanu.

Pēc šī referāta U. Vītols aicināja V. Vīksniņu pastāstīt par informācijas darbu Apspiesto tautu komitejā. V. Vīksniņš atgādināja, ka šogad aprit 10 gadu, kopš parakstīta Apspiesto tautu deklarācija. Šis fakts būtu izmantojams plašākā mērogā. Jāmeģina darbā iesaistīt amerikāņus, kas labi izdevies un bijis ļoti nozīmīgi pērnā gada Latviešu dienās Čikagā, kad t. s. Latviešu draugu komitejā iesaistījušies amerikāņu tirgotāji, skolotāji, politiski darbinieki. Šai virzienā jau veikti priekšdarbi un kā bezpeļpas organizācija inkorporēta Apspiesto tautu draugu komiteja, kuŗa darbosies pastāvīgi. Tā 18. martā uzsāks radioraidījumus, informējot amerikāņu sabiedrību par notikumiem apspiestajās zemēs. Informēs arī presi. Darbu veiks profesionāli amerikāņu publicisti un komentātori sadarbībā ar apspiesto tautu darbiniekiem. Kā katru gadu, arī šogad notiks apspiesto tautu parāde galvenajā Čikagas tirdzniecības ielā, kuŗā aicināti piedalīties arī mazākie apkārtnes latviešu centri.

N. Rasiņš referātā „Informācija un brīvais latvietis" vispirms iepazīstināja ar pašreizējo latviešu informācijas stāvokli. Latvijas neatkarības laikā bija īpašs informācijas centrs (Leta), arī centri ārzemēs, bet ar 1940. gadu viss tas atņemts. Nav vairs valsts atbalsta. Visa informācija par mūsu tautu tagad gulstas uz ikviena latvieša pleciem. Ļoti svarīgs ir kontakts ar vietējiem iedzīvotājiem. Iecejojot ASV, mēs bijām zināma sensācija, bet, gadiem ejot, radušās citas aktualitātes, par mums vairs neinteresējas. Pat nesenā Čechoslovakijas okupācija pārsedzas ar putekļiem. Ko varam darīt? Meklēt iespējas runāt un rakstīt amerikāņu sabiedrībā un presē, nodot bibliotēkām grāmatas par Latviju un tās pašreizējo likteni un raudzīties, lai tās lasītu, informēt vietējos laikrakstus par nozīmīgākajiem notikumiem latviešu sabiedrībā. Liela nozīme ir lasītāju vēstulēm laikrakstos. Šai ziņā liela atzinība pienākas T. Zieriņam, kuŗa vēstules parādās „no krasta līdz krastam". Sagatavojami arī iespaidīgi radioraidījumi. Vatikāna raidītājs (Dr. Marta Rasupe) sūdzas, ka trūkst informācijas un materiāli par latviešu pasākumiem, neesot latviešu skaņu plašu, trūkstot līdzekļu materiālu iegādei. Jārod arī iespējas piedalīties televizijas raidījumos vietējās stacijās, atrodot tirgotājus vai uzņēmējus, kuŗi, reklāmēdami savas firmas, samaksātu arī latviešu raidījumu. Mums jārunā arī savu apspiesto brāļu un māsu vārdā, kuŗiem šī iespēja liegta. Ieteicams sagatavot filmas par latviešiem, kuŗas var izrādīt amerikāņu sabiedrībā. — Debatēs E. Dundurs ieteica sarīkot semināru par to, kā pareizi un iespaidīgi veikt informācijas darbu. Bieži vien ir darītāji, bet trūkst zināšanu. R. Caks atbalstīja E. Dundura ieteikumu, piebilstot, ka mums nepieciešami vairāk praktiski piemēri.

Pēc referātiem filmas „Latvia and It's Fate izrādi traucēja skaņu aparāta bojājums, tādēļ komentārus nedzirdēja.

Otras dienas pirmajā referātā „Vai latvietis drīkst atstāt novārtā starptautiskās tiesības" Dr. J. Mangulis norādīja, ka vēl arvien cittautu vēsturniekiem trūkst pareizas informācijas par mūsu stāvokli, tādēļ mūsu interesēs ir pēc iespējas šādu informāciju padarīt pieejamu. Tālāk referents pieskārās divpavalst-

LPB Kanadas kopas rīkotajā „baltajā" pēcpusdienā (skat. rakstu 3. lappusē) savus literāros darbus lasīja (no kreisās) Velta Toma, Tonija Krūka, Modris Lorbergs, Lidija Auzāne, Biruta Senkēviča, Jānis Tanks, Ingrida Vīksna, Rūta Atvasara un Indra Gubiņa. Foto: M. Lorbergs

„Skatei va
lamazū lat

...O ZIŅAS

Ventiņu vakars ar jautru un ...pietnu programmu notiks 22. ...bruārī plkst. 7 vakarā DV na... Latviešu nama dāmu komite... rīkotā jaunatnes mūzikas pēc... ...sdiena, kāda organizēta jau ...s gadus, notiks Latviešu namā ...martā, nevis 23. februārī, kā ...ādaini ziņots iepriekš. Dalīb... ...ki pieteicami dāmu komitejas ...cei E. Galdiņai (tālr. 487—7486).

Mūzikas vokālā ansambļa ...linieki vadītājs Vilis Ādlers ...iz redakciju labot mūsu līdz... ...ādnieka nepareizi minēto tā... ...na numuru: viņa adrese ir ...7 Tisdale St., Oakville, Ont., ...tālrunis 845—0605.

Sv. Jāņa draudzes palīdzības ...nda gada sapulce notiks 23. ...bruārī tūlit pēc dievkalpojuma ...znīcas sarīkojumu zālē.

DV Toronto nodaļas pēdējā ...des sēdē piedalījās arī Kana... ...s DV valdes pr-sēdis E. Krūka, ...iedzot norādījumus par vei... ...em, kā jaunatne ieinteresēja... ...DV organizācijas darbā. Sa... ...tā ar Draudzīgā aicinājuma at... ...ri nodaļa TLB sestdienas sko... un TLTA ģimnazijai atvēlēju... ...pa 15 dol., tikpat daudz arī Rī... ...s skautu un Gaujas gaidu vienī... ...m gadasvētku gadījumā. Noda... sporta kluba pr-ks R. Kadi... informēja, ka ar 1. maiju fut... ...la sekcijas vadību atkal uzņem... ...s A. Grīnbergs, bet treniņiem ...mās YMCAs laukumu Broad... ...w avenijā. Tradicionālā futbo... ...u balle paredzēta 12. aprīlī ...viešu namā. Nodaļa kluba dar... ...u pēdējos gados sekmējusi ar ... dol., bet R. Kadiķis šo sum... ...u atzina par nepietiekamu, lū... ...t lielāku atbalstu. A. Akmens, Zvirgzdgrauds u.c. ieskatīja, kluba biedri pārāk mazā skai... stājušies DV biedru rindās ...kai 14 no apm. 40), tādēļ ma... ...iālais pabalsts nav palielināms, ...E. Krūka, I. Zamlovskis, J. ...ijs u.c. atzina, ka klubs veic ...zīmīgu darbu, it sevišķi jau... ...nes piesaistīšanā, tādēļ tā dar... ...a atbalstāma, cik vien iespē... ...jauj. Atbalsta summas pa... ...stināšanas jautājuma izlemša... valde pēc debatēm vienojās ...dot biedru gada sapulcei. R. ...diķis vēl ziņoja, ka kluba ...utrais odš" saimnieces pienā... ...mus uzņēmusies L. Niedre.

LONDONA

Jaunatnes pulciņa Sakta sa... ...ojumā 8. februārī Londonā ...sojās Toronto latviešu ģimna... ...as dramatiskais pulciņš ar ...tuviešu rakstnieka K. Binkas ...u „Jaunaudze". Izrāde, diem... , bija vāji apmeklēta, kas iz... ...aidrojams galvenokārt ar to, informāciju par šo sarīkoju... ...u londonieši un apkārtnes tau... ...i saņēma ļoti vēlu. Skatītāji aplausiem pateicās jaunajiem ...otājiem par labu latviešu va... ...u, skaidru izteiksmi un iedzi... ...šanos lugas saturā, par ko ...pateicas režisoram H. Miķel... ...nam. **Ps.**

...gt

...ai nopietnākos gadījumos lū... ...mu nododot zemes valdei. Tā ...roņto nodaļa nosūtījusi vairā... ...s palīdzības saiņus uz okupēto ...tviju, Vāciju u.c., atvēlējusi pa... ...stus slimību gadījumos, kara ...validiem un arī vecajiem ļau... ...m. Materiāls atbalsts sniegts ...dažādiem jaunatnes pasāku... ...em, galvenokārt piešķirot da... ...as maksas vasaras nometnēs, ...rsos u.t.t. Ziemsvētku aprūpes ...zekļu vākšanas akcijā nodaļa ...vākusi 2816,50 dol., kaut atsau... ...a varēja būt lielāka, it sevišķi ...īsu jaunās paaudzes akadēmi... ...vidū. Arī t.s. vienas darba ...undas algas ziedošanas akcija ...vusi ap 1000 dol., kuŗi galveno... ...rt domāti informācijas darba ...kmēšanai. Labus panākumus ...vušas arī pārējās līdzekļu vāk... ...nas akcijas. Aprūpes daļas dar... ...vada V. Cinis, kas pārzina ...ī nodaļas informācijas darbu. ...dējais veikts atkarā no apstāk... ...m un iespējām, galvenokārt ...gatavojot un izplatot piemēro... ...s informācijas materiālus, laik... ...kstu redakcijām iesūtot lasītā... ...vēstules, kā arī piedaloties ...monstrācijās. Šim darbam to... ...ēr nepieciešami lielāki līdzek... lai plašākos apmēros varētu ...platīt nozīmīgākos informāci... ...s materiālus un grāmatas.

...Vispārējo nodaļas darbības zi... ...ojumu, kā arī kases pārskatu ...ldes pr-sēdis I. Zamlovskis ...iegs gada sapulcē, tāpat nama ...ārvaldes pr-sēdis R. Kadiķis.

R. N.

Spraigu debašu dienas

(Pārr esums no 1. lpp.)

varētu izveidot kultūras apmaiņu ar kaimiņtautu presi. Tam jo sevišķi piemērota Čikaga, kuŗā dzīvo daudzas tautības. Jāmeklē saskare ar ASV politiskajām grupām, jāiekļūst presē. Šai laikā nekas nenotiek bez propagandas. Kaut visas lietas paveic mazas grupas, tomēr vienaldzīgā un pat naidīgā vidē maz var panākt. Katrai kustībai vajadzīgi piekritēji, ja arī ne aktīvi darītāji, vismaz neitrālie. Nav šaubu, ka mums vajadzīga cīņas prese, jaunās Latvijas prese. Iepriecinātāju attīstību šādā virzienā uzrāda laikraksts „Latvija Amerikā". Mums jāaudzina nacionālais latvietis. DV varētu rūpēties par šādu audzināšanu.

Pēc šī referāta U. Vītols aicināja V. Vīksniņu pastāstīt par informācijas darbu Apspiesto tautu komitejā. V. Vīksniņš atgādināja, ka šogad aprit 10 gadu, kopš parakstīta Apspiesto tautu deklarācija. Šis fakts būtu izmantojams plašākā mērogā. Jāmēģina darbā iesaistīt amerikāņus, kas labi izdevies un bijis ļoti nozīmīgi pērnā gada Latviešu dienās Čikagā, kad t. s. Latviešu draugu komitejā iesaistījušies amerikāņu tirgotāji, skolotāji, politiski darbinieki. Šai virzienā jau veikti priekšdarbi un kā bezpeļņas organizācija inkorporēta Apspiesto tautu draugu komiteja, kuŗa darbosies pastāvīgi. Tā 18. martā uzsāks radioraidījumus, informējot amerikāņu sabiedrību par notikumiem apspiestajās zemēs. Informēs arī presi. Darbu veiks profesionāli amerikāņu publicisti un komentātori sadarbībā ar apspiesto tautu darbiniekiem. Kā katru gadu, arī šogad notiks apspiesto tautu parāde galvenajā Čikagas tirdzniecības ielā, kuŗā aicināti piedalīties arī mazākie apkārtnes latviešu centri.

N. Rasiņš referātā „Informācija un brīvais latvietis" vispirms iepazīnāja ar pašreizējo latviešu informācijas stāvokli. Latvijas neatkarības laikā bija īpašs informācijas centrs (Leta), arī centri ārzemēs, bet ar 1940. gadu viss tas atņemts. Nav vairs valsts atbalsta. Visa informācija par mūsu tautu tagad gulstas uz ikviena latvieša pleciem. Ļoti svarīgs ir kontakts ar vietējiem iedzīvotājiem. Iecelojot ASV, mēs bijām ziņama sensācija, bet, gadiem ejot, radušās citas aktuālitātes, par mums vairs neinteresējas. Pat nesenā Čechoslovakijas okupācija pārsedzas ar puteklīem. Ko varam darīt? Meklēt iespējas runāt un rakstīt amerikāņu sabiedrībā un presē, nodot bibliotēkām grāmatas par Latviju un tās pašreizējo likteni un raudzīties, lai tās lasītu, informēt vietējos laikrakstus par nozīmīgākajiem notikumiem latviešu sabiedrībā. Liela nozīme ir lasītāju vēstulēm laikrakstos. Šai ziņā liela atzinība pienākas T. Zierieņam, kuŗa vēstules parādās „no krasta līdz krastam". Sagatavojami arī iespaidīgi radioraidījumi. Vatikāna raidītājs (Dr. Marta Rasupe) sūdzas, ka trūkst informācijas un materiāli par latviešu pasākumiem, neesot latviešu skaņu plašu, trūkstot līdzekļu materiālu iegādei. Jārod arī iespējas piedalīties televizijas raidījumos vietējās stacijās, atrodot tirgotājus vai uzņēmējus, kuŗi, reklāmēdami savas firmas, samaksātu arī latviešu raidījumu. Mums jārunā arī savu apspiesto brāļu un māsu vārdā, kuŗiem šī iespēja liegta. Ieteicams sagatavot filmas par latviešiem, kuŗas var izrādīt amerikāņu sabiedrībā. — Debatēs E. Dundurs ieteica sarīkot semināru par to, kā pareizi un iespaidīgi veikt informācijas darbu. Bieži vien ir darītāji, bet trūkst zināšanu. R. Caks atbalstīja E. Dundura ieteikumu, piebilstot, ka mums nepieciešami vairāk praktiski piemēri.

Pēc referātiem filmas „Latvia and It's Fate izrādi traucēja skaņu aparāta bojājums, tādēļ komentārus nedzirdēja.

Otras dienas pirmajā referātā „Vai latvietis drīkst atstāt novārtā starptautiskās tiesības" Dr. J. Mangulis norādīja, ka vēl arvien cittautu vēsturniekiem trūkst pareizas informācijas par mūsu stāvokli, tādēļ mūsu interesēs ir pēc iespējas šādu informāciju padarīt pieejamu. Tālāk referents pieskārās divpavalstniecības jautājumam, kāds pastāv Zviedrijas latviešiem. Būtu jāpanāk latviešu jautājumu ventilēšana Apvienotajās nācijās.

Prof. J. Peniķis referēja par tematu „Trimdinieku ietekme Baltijas valstīs". Brīvajā pasaulē dzīvo ap 250,000 baltiešu, kuŗu darbības rezultātā rietumvalstis ieņem zināmu kursu šai virzienā, reizē ar to arī pievēršot Pad. sapvienības uzmanību. Tādēļ jo svarīga ir trimdinieku darbība patvēruma zemēs, ietekmējot to valdības labvēlību Baltijas tautu jautājumā. Tikpat nozīmīga trimdinieku darbība iepretim sapviem tautas brāļiem okupētajās zemēs. Še ļoti labi izmantojami radioraidījumi. Vīsiespaidīgākais, protams, ir iespiestā vārda kontakts, taču tas arī visgrūtākais, jo okupācijas vara visus brīvās pasaules izdevumus konfiscē. Mūsu darbībā arvien jāstāstopas ar padomju pretdarbību. Vispirms tā izpaudās repatriācijas centienos, kuŗi tomēr piedzīvoja ātru neveiksmi. Vēl arvien padomju vara cenšas neitralizēt baltiešu trimdinieku ietekmi patvēruma zemēs, denuncējot tos ar rakstiem, sūdzībām un citādi. Okupanti arī cenšas demorālizēt pašu trimdinieku sabiedrību, radot neuzticību pret organizāciju vadību vai pret jaunajiem akadēmiķiem, publicē ķengu rakstus „Dzimtenes Balsī". Kā padomju vara vērtē baltiešu trimdinieku darbību, liecina, ka savā laikā pašreizējam ASV prezidentam Niksonam asi uzbrucis Chruščovs, pārmetot apspiesto tautu rezolūcijas pieņemšanu. Kad ASV tautas vietnieku nams pieņēma rezolūciju ar aicinājumu prezidentam pievērst pasaules uzmanzību Baltijas valstu stāvoklim, tas tūlīt atbalsojās Kosigina runās Rīgā un Kaunā. Tas pierāda, ka mūsu darbība ir nozīmīga, tikai tai jābūt mērķtiecīgai un politiski gudrai. — Debatēs E. Dundurs pievienojās referenta uzskatam, ka ceļams tilts starp dzimteni un trimdu. taču tas darāms speciālistiem ar attiecīgām zināšanām. O. Ieviņš norādīja, ka dzimtenes apmeklējumu ziņā mēs esam kļuvuši ļoti liberāli, bet K. Vanags jautāja, ko darīt ar grupu trimdiniekiem — t. s. tūristiem, kuŗi vairs nav pieņemami nedz tautiešiem Latvijā, nedz svešumā. V. Lagzdiņš atgādināja, ka laiks padomāt arī par trimdinieku sabiedrības morāli.

Rezolūcijas komisija (V. Lagzdiņš, P. Ozoliņš, Ed. Peniķis) laika trūkuma dēļ rezolūcijas nepaguva formulēt, tādēļ tās iesniegs ASV DV zemes valdei. V. Lagzdiņš tikai nolasīja atsevišķos ieteikumus, kuŗi jau apskatīti katra referāta nobeiguma debatēs.

Sanāksmes telpās bija iekārtota T. Zierieņa pretkomūnisma grāmatu, brošūru un citu publikāciju skate, kuŗa pievērsa klātesošo nedalītu uzmanību. U. Vītols pateicās lektoriem un sanāksmes dalībniekiem, aicinot dzirdēto pārdomāt, izvērtēt un paust tālāk savās kolonijās. V. Hazners, sapulci beidzot, konstatēja, ka tā sevi attaisnojusi.

Ilze Šimane

Mākslinieku vienības Latvis dalībnieki reizi nedēļā pulcējas Valijas Mērnieces studijā Toronto, lai saglabātu rokas veiklību arī figūrālajā zīmēšanā: no kreisās — A. Kopmanis, A. Kerāns, V. Mērniece, V. Vare, A. Jaunzems un Latvja priekšnieks J. Zuntaks. Kaut mākslinieki ir izteikti klusētāji un nekā neizpauž, iespējams, ka viņi tieši izmanto uzņēmumā redzamo profesionālo modeli, lai izgatavotu skices dekorējumiem, kuŗi 21. februārī Kolumba zālē Toronto rotās Latvja rīkotā karnevāla „Joka pēc" sienas. Tā mazākais apgalvo CBB. Šo vispār pazīstamo saīsinājumu daži asprātīgi tautieši pilnā nosaukumā sauc par Centrālo baumu biroju ... Foto: U. Jaunzems

KAD LIELPILSĒTA PAMIRST...

Neparasti spēcīga sniega vētra Ņujorkā sākās 9. februārī, kad nepilnu 24 stundu laikā dažos pilsētas ziemeļu daļas rajonos sasniga 20 collu, bet Centrālparka rajonā, Manhatenas centrā, 15 collu bieza sniega kārta. Sekojošā pirmdiena izskatījās kā spoku diena: lielpilsētā nebija gandrīz nekādas kustības. Ielās bija pamestas automašīnas, atstāti autobusi, tikai reti redzams kāds sniega bridējs, kam pietika drosmes spītēt laika apstākļiem. Maz bija tādu vietu, kur pirmdienā strādāja, jo nebija gandrīz nekādas iespējas nokļūt darbā. Lielākā daļa pazemju negāja, autobusu satiksme bija gandrīz pilnīgi apstājusies, ielas netīrītas, pastu nepiegādāja, veikali slēgti.

Kad sestdienas vakarā, 8. februārī, pēc DV teātŗa Kanadā sniegtās „Piecu stabu" izrādes Ņujorkas latvieši ap pusnakti pārradās mājās, nekas vēl neliecināja, ka, rītā pamostoties, vairs nebūs iespējas tikt uz pilsētu. Svētdienas pēcpusdienā notika Ņujorkas latviešu ev-lut. draudzes gada sapulce, kuŗā, spītējot dabas untumiem, tomēr saradās 83 dalībnieki. Bet tālāk dzīvojošie draudzes locekļi nevarēja sapulcē ierasties, jo satiksmes līdzekļi bija jau apstājušies. Kad pēc sapulces trīs valdes locekļi noskatījās dažu sapulces dalībnieku pūlēs atrakt savus ieputinātos spēkratus pie Bētlemes baznīcas, tie gudri aizrādīja, lai braucot ar vilcienu. Tikai dažas stundas vēlāk šiem valdes locekļiem domas nācās mainīt . . .

Draudzes priekšnieks M. Kļaviņš, Longailendas novada vecākais A. Trautmanis un revīzijas komisijas loceklis T. Lagzdiņš pēc sapulces meklēja iespējas nokļūt uz Longailendu, kur viņi dzīvo. Vilcieni vairs negāja, bet viņiem ar dažādiem pazemes vilcieniem izdevās nokļūt līdz Džamaikai, kuŗa vēl ir Ņujorkas pilsētas robežās. Tā kā negāja arī autobusi, viņi devās kājām uz I. Lagzdiņa dzīvesvietu Vallejstrīmā, mazliet ārpus pilsētas. Pa ceļam tomēr laimējās, jo kāds autobraucējs viņu veicamo ceļa gabalu saīsināja. Lagzdiņa dzīvesvietā viņi nokļuva plkst. 10 vakarā, 5 stundas pēc Bruklinas atstāšanas. Pirmdienā visi trīs vēl bija Lagzdiņa mājās, jo nebija iespējas nokļūt uz saviem dzīvokļiem. Māc. O. Gulbis arī dzīvo Longailendā, bet, nesagaidījis vilcienu, devās uz draudzes māju, kur pavadīja nakti. Valdes loceklis V. Zālīte dzīvo Ņudžersijā, uz sapulci bija ieradies ar mašīnu; pēc 2 stundu brauciena un trīsreizējas sniega rakšanas viņš nokļuva mājās, ceļā gan redzot lielu skaitu ieputinātu mašīnu. Viņš pirmdienas rītā bija viens no tiem retajiem, kas ar autobusu tika darbā Manhatenā. Revīzijas komisijas pr-dis V. Cerbulis uz savu dzīvesvietu Ņurošelu nokļuva vēl ar pēdējo vilcienu, bet gājiens no stacijas uz māju prasīja laiku un spēku, briežot pa sniega kupenām līdz vēderam.

G. Zālīte no Kvīnsas bija paredzējis, ka dzīvesbiedrs, kuŗa vēlējās svētdienas rītā no Ņujorkas izlidot uz saulaino Kaliforniju, ar mašīnu nogādās Kenedija lidlaukā. Iznāca tomēr citādi. Ceļi bija ieputināti, viņš mājās vairs netika, bet attiecīgā gaisa satiksmes sabiedrība lidlaukā apkurināja divas lidmašīnas. Vienā no tām abi Zāliši varēja pavadīt nakti un nākošo dienu. Pirmdienas rītā tomēr izbeidzās pārtika, kuŗu vēlāk piegādāja ar helikoptriem.

Pārtikas stāvoklis pilsētā pirmdienas pēcpusdienā vispār bija kritisks, jo visi piegādes automobiļi izrādījās iestiguši. Ja kādam laimējās atvest maizi līdz veikalam, tad 10 minūšu laikā tā bija izpārdota. Maiznīcās varēja dabūt tikai kūkas, bet pievakarē nebija arī vairs to. Varbūt dažos pilsētas rajonos stāvoklis bija citāds, taču ziemeļu Bronksā cilvēkus redzēja ielās brīnamies vai arī mēģinām izrakt savas ieputinātās automašīnas.

Svētdienā Jonkeru baznīcā notika mēģinājums skautu uzvedumam. J. Sproģis bija atvedis savu meitu ar dažiem citiem mēģinājuma dalībniekiem, taču atceļā nācās pavadīt vairākas stundas, kamēr pa apkārtceļiem sasniedza savu dzīvesvietu Manhatenas centrā. Gunārs Lucāns vēlējās nokļūt uz foto izstādi Jonkeros, bet, divas stundas izgaidījies uz dažādiem autobusiem, bija spiests atgriezties mājās.

Sestdienas rītā uz Katskilu kalniem slēpot bija izbraukusi V. Soročinsku ģimene. Sniegs to pārsteidza kalnos. Pēc visumā labā slēpošanas izbraukuma atceļš uz Ņujorku ilga 24 stundas: tikai pirmdienas vakarā viņi sasniedza savas mājas Jonkeros. Ceļā viņi redzēja daudzas pamestas automašīnas, dažas šķērsām pāri ceļam. Brauciena laikā viņiem nācās gan mašīnu izrakt no sniega, gan pašiem atpūsties. Arī līdz mājas durvīm ar mašīnu nebija iespējams tikt. Jonkeru pilsētas robežās tā bija jāattālā piesnigušo ceļu dēļ, pēdējo posmu veicot kājām.

Arī Latvijā kādreiz sakrita pusmetru bieza sniega kārta, bet grūti atcerēties, vai tā spēja apturēt visu kustību. Liekas, ka toreiz cilvēkiem nebija grūtību nokļūt darbā vai skolā, bet lielpilsētā, kur „viss ir uz riteņiem", sniegs aptur visu dzīvi. Vienīgi bērniem ir prieka dienas, jo arī skolas slēgtas, tādēļ var dūšīgi pikoties vai taisīt sniega vīrus.

Varbūt arī šis ziņojums ceļos uz Kanadu ilgāk nekā parasti, jo pasta kastes ir iesnigušas un neviens tās nedomā attīrīt no sniega kupenām ārpusē un atbrīvot no vēstuļu kalniem iekšpusē. Māju īpašnieki vai pārvaldnieki tomēr visu dienu cīnījās ar lielajām sniega kupenām.

V. Irbe

Divas podnieces riko skati

Kalamazū keramiķes Maiga Zaļinska un Vēra Šteinharde vēlas, lai viņu darbu izstādi laikā no 21. — 23. februārim Latviešu biedrībā sauc par podniecības skati: „pottery" — latviski podniecība — nozīmējot ar roku darinātus traukus, pretstatā „Ceramic Inn" darbnīcās veidotajiem formu lējumiem. Sīkāk par šiem jautājumiem, māla un glazūru veidošanas procesiem abas podnieces solas pastāstīt atklāšanas brīža dalībniekiem 21. februārī plkst. 7 vakarā. Skati atklās Latviešu daiļamatnieku savienības darbinieks gleznotājs Arnolds Sildegs.

Maiga Zaļinska kādreiz veidošanu mācījusies Rīgas tautas augstskolā pie prof. Šķiltera, vēlāk 4 gadus Kalamazū mākslas institūtā. Viņa darbojusies par keramikas instruktori Kalamazū publisko skolu pieaugušo kursos, pāris vasaru Gaŗezera bērnu un jauniešu nometnē, bet kopš pērnā rudens vada mākslas institūtā bērnu keramikas klasi. — Vera Šteinharde pēc vairāku gadu studijām mākslas institūtā aizvadītajā rudenī iestājās Rietumičigenas universitātē. Viņas darbi bijuši daudzās amerikāņu izstādēs.

Abas vairākkārt piedalījušās mākslas institūta studentu darbu skatēs un gadskārtējā Kalamazū un apkārtnes mākslinieku brīvdabas izstādē Bronsona parkā (Clothesline Show), bet šī ir pirmā abu keramiķu stāšanās latviešu publikas priekšā. Maiga Zaļinska skatei paredzējusi gan lielas, gan mazas vāzes, krūzes, krūkas, bļodas un svečturus, bet Vera Šteinharde bez podiem iecerējusi izstādīt figūru grupu. Figūrās paužas Šteinhardes asā novērošanas spēja un labsirdīgais humors: tur tēli no „Mērnieku laikiem", bēgļu nometnēm, pat no vietējās sabiedrības.

„Bieži keramikas skatēs redzami mūsu tradicionālās mākslas atdarinājumi. Šeit ir jauni meklējumi," sacīja gleznotājs Arnolds Sildegs, vērtēdams skatei izvēlētos darbus. „Man patīk šo trauku īpatā senatnība, to formas un virsmas apdare."

Skate notiks Kalamazū latviešu biedrībā 21. februārī no plkst. 7 — 10, 22. februārī no plkst. 6 — 9 un 23. februārī no plkst. 2 — 7 vakarā.

Zs

„Skatei vajadzīgi gan lieli, gan mazi podi," norādīja gleznotājs Arnolds Sildegs, aplūkodams Kalamazū latviešu „podnieču" Veras Šteinhardes (pa kreisi) un Maigas Zaļinskas veidojumus. Foto: A. Purmalis

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

Pagājušā gada 11. novembrī Ņujorkā mira gleznotājs Jānis Cielava. Viņš atstājis lielu skaitu pabeigtu darbu, kuŗus tagad no 8. — 16. martam varēs skatīt DV namā, kur mākslinieka piederīgie rīko viņa darbu izstādi. Paredzams, ka to atklās mākslas vēsturnieks prof. J. Siliņš.

Neparasti kupla bija izdevusies foto izstāde Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes dievnama sarīkojumu zālē Jonkeros no 2. — 15. februārim. Bija izstādīts 151 numurēts darbs, bet bija arī ceļojumu attēli bez numuriem, tā kā kopīgais darbu skaits bija ap 200. Izstāde bija sadalīta dabas studiju, puķu, sporta un sadzīves, architektūras, technoloģiskās un konstrukcijas, portretu, dzīvnieku studiju un abstraktajā nodaļā. Darbi bija krāsās un melnbaltajā technikā, dažādos lielumos. Divus lielāka apmēra darbus rādīja V. Soročinskis, kuŗi pārsniedza cilvēka gaŗumu. Vienā bija redzami bērzi, otrā Ņujorkas draudzes īpašums Katskilos. No viņa 15 izstādītajiem darbiem godalgoja trīs. No A. Šterna 4 darbiem godalgoja divus; B. Mangolds piedalījās ar 11 darbiem (godalgoja 2), U. Skrodelis ar 17 (4), G. Lucāns ar 21 (4), J. Kļaviņš ar 35 (2), J. Bālēns ar 9 (1), P. Jansons ar 24 (1), J. Risbergs ar 6 (1), bet R. Keggi izpelnījās godalgu par vienīgo izstādīto darbu „Priekšā stādīšanās sentēvam", kuŗā krāsu uzņēmumā bija redzams sirmais prof. L. Bērziņš ar divām pēcnācēju paaudzēm. K. un M. Račevski bija izstādījuši 3 darbus, bet J. Krastiņš — ceļojuma attēlus. Darbus novērtēja lietpratēju komisija, kuŗā bija E. Rozītis, E. Sturms un R. Krūkliņš. No 12 darbu izstādītājiem vismaz pusi varētu pieskaitīties pie jaunās paaudzes Skati apmeklēja vairāk nekā 200 skatītāju. To bija iekārtojusi Ziemeļu novada komiteja J. Spirģa vadībā.

GRAND RAPIDI

DV apvienības gada sapulcē 26. janvārī, kuŗu vadīja J. Sproģis, protokolējot U. Kalējam, apvienības pr-ks A. Balodis ziņoja, ka aizvaditajā gadā biedru skaits, ieskaitot vanadzes, pieaudzis uz 105, sasniedzot lielāko skaitu kopš apvienības dibināšanas. Notikuši 14 dažādi sarīkojumi, 14. jūnija un Ziemsvētku ziedojumu vākšanas akcijas devušas kopsummā 660 dol., iegādāta vēl viena Gaŗezera akcija. Par kases stāvokli ziņoja A. Barkāns, par iekšējo un ārējo informāciju sekretārs J. Brūns, bet par šaušanas sportu M. Jansons. Vanadžu kopas pr-ce O. Jansone informēja par veikumiem saimnieciskajā un kultūras plāksnē, paziņojot, ka vanadžu kopas vadība paliek līdzšinējā. Revīzijas komisijas pr-sēdis A. Mačs atzina, ka grāmatvedība labā kārtībā un visas amatpersonas darbu veikušas pēc labākās apziņas, aicinot izteikt tām pateicību. Sekojošajās vēlēšanās apvienības valdē ar A. Balodi kā priekšnieku izraudzīja visus līdzšinējos, tāpat revīzijas komisijā. Budžetu pieņēma ar 1524 dol. aprūpes līdzekļos un 857 dol. organizācijas līdzekļos. Sakarā ar to, ka šis gads izsludināts par latviešu karavīru gadu, sapulce vienojās, ka pavasarī rīkojams karavīriem veltīts sarīkojums ar dažu bij. frontes teātŗa dalībnieku piedalīšanos. Sapulcē piedalījās 30 dalībnieki, tā ilga tikai 3 stundas. V. Z.

INDIANA

Sautbendā 25. janvārī uz 60 mūža gadiem atskatījās sevišķi trimdas laika Vācijas posmā aktīvais un pazīstamais sabiedriskais darbinieks Haralds Klarks. Viņš dzimis Rīgā, beidzis Latvijas universitātes tautsaimniecības fakultāti un pievienojies korporācijas Lettgallia saimei. Dzimtenē gavilnieks strādāja Pasta krājkasē, pēdējos gados būdams tās direktora vietas izpildītājs, bet trimdas gaitās Vācijā vadīja Vīrburgas centrālo bēgļu nometni, bija Latviešu centrālās komitejas finanču nozares vaditājs, bet no 1948.—1950. gadam LCK prsēdis, arī Latviešu centrālās padomes un Latviešu nacionālās padomes loceklis, ar lietišķo un objektīvo nostāju izpelnīdamies cieņu visu latviešu organizāciju darbinieku vidū. 1950. gadā iecelojis ASV, viņš apmetās Sautbendā un sāka strādāt Olivera lauksaimniecības mašīnu sabiedrībā, kur tagad ir nozares vaditājs. Purdue universitātē viņš studēja inženierzinātnes, kas ievērojami sekmēja darba gaitas. H. Klarku jubilejā sveica P. Austriņš, nododot no draugiem kā velti atpūtas krēslu, bet piekodinot, ka to vēl nedrīkst daudz lietot. Sv. Jāņa draudzes pr-ka V. Grīnberga uzdevumā jubilāram grāmatu nodeva padomes loceklis J. Pone, bet no draudzes dāmu komitejas sveica O. Brože. Kā kādreizējais Vācijas LCK darbinieks savu bijušo „šefu" sveica J. Venners, aplecinot, ka gavilnieks savā LCK priekšsēža amatā neatzinis tikai „poziciju", bet uzklausījis arī „opoziciju". J. V.

SAUGERTIJA

Saugertijā, Ņujorkas pavalstī, nesen uz 105 dzīves gadiem atskatījās Anna Kaņepāja. Viņa dzimusi 1864. gada 20. janvārī un mūža lielāko daļu aizvadījusi Saukas-Elkšņu draudzes Balceros, kā čakla saimniece kopjot lielu lauku sētu. Sirmo gavilnieci, kuŗa ir viena no vecākajiem latviešiem trimdā, īpašā svētbrīdī godināja un pie dievgalda pieņēma prāv. Kr. Valters. Mūža novākari Anna Kaņepāja pavada čēla Krišjāņa ģimenē Straumēnos pie Saugertijas, priecādamās, ka arī viņas meita, dzīvodama tuvumā, var to apmeklēt un aprūpēt.

PIEMINEKĻI
Igaunu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu cenā

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 13. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
Ajax CHOO raidītājs (vilnis 1390)
Informācija: tālr. Toronto 261—4218

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 8, Ont., tālr. 787-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-8327, 200 Balmoral Avenue Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-8331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

23. februārī, plkst. 3 dievkalpojums. Svētdienas skola. Plkst. 1 iesvētes mācība. Pēc dievkalpojuma dāmu komitejas gadskārtējais bazārs.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2789.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 841 Danforth Ave.

23. februārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce baznīcas zālē.

HAMILTONĀ

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

23. februārī, plkst. 11 Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-8199.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze, Trisvienības lut. baznīcā Oxford un Colborne St.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 146 Russel Ave

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

2. martā, pl. 2 pēcp. Kristus ciešanu laika dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

MONTREALĀ

Prāv. Viesturs Sēfers, 471 Cloverook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8891. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

23. februārī, plkst. 2 p.p. Lielās Lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. A. Voitkus, 8488 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-8224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trisvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

23. februārī, plkst. 2.30 p.p. draudzes 20 gadu pastāvēšanas dievkalpojums un draudzes darbinieku svinīgais solījums. Sprediķos Nujorkas latv. dr. mācītājs Osvalds Gulbis. Pēc dievkalpojuma azaids. Dievkalpojums notiks Sv. Ansgara baznīcā, 4020 Grand Blvd.

22. februārī — pl. 4 p.p. Čikagas Piecīšu koncerts Latviešu namā.

9. martā Prezbiterāņu baznīcā, 5560 Hutchison ielā, plkst. 2 pēcp. Kalpaka 50 gadu nāves atceres dievkalpojums.

Svētdien, 16. martā plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums; Svētdienas skola; jaunatne.

Svētdien, 30. martā plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums un Bībeles stunda.

Svētdien, 30. matrā plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums; Svētdienas skola; jaunatne.

Dievkalpojumi angļu valodā — 23. februārī un 23. martā plkst. 9.30 no rīta.

2. martā Lielās Lūdzamdienas dievkalpojums; Svētdienas skola un jaunatnes stunda.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906. Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

VASARSVĒTKU VESTS

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p.p. uz viļņiem 1270 D. Mikelsona vadībā. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12. Ont.

jaunatne.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

ASV BAZNĪCĀS

NUJORKA

23. februārī dievkalpojumi: pl. 10.30 Selas baznīcā māc. O. Gulbis; pl. 11 Jonkeru baznīcā māc. A. Ozols, skautu un gaidu 20 gadu atcere; pl. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš.

ČIKAGA

Latvijas ev.-lut. baznīcas Svētā Pāvila draudze — 18 W. 641 Fore st Prezerve Drive, Wooddalc. Illinois (dienvidriet. no Irving Park Rd. un Addison Ave.).

Mācītājs Māris Kirsons — 803 DesPlaines Ave. Forest Park, Ill. 60130, tel. 366-3347.

Dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skolas sākums plkst. 9.30.

Čikagas latviešu ev.-lut. Cīnas draudze 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek svētdienās plkst. 11 no rīta dievnamā, 10711 West Outer Drive un Stout Ave. stūrī (starp Evergreen un Lahser avenijām). Mācītājs Valters Liventāls. — Ērģelniece Aina Raits.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1884 Pauline Blvd.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latviešu skolas un draudzes bērnu dārza nodarbību sākums svētdienās plkst. 9:45. Telefoni: baznīcā un grāmatnīcā 532—1709, mācītāja mājā 538—7647.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.-lut. Trisvienības draudze. Māc. K. Kampe, 62 Mozart St., Jamaica Plain, Mass. 02130, telef. 522—9810.

Dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St., Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznica — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDZELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59408, māc. E. Caune, tālr. PO9-8879.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā. 215 Ridgeway Ave.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 788.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

21. februārī — plkst. 8 vak. Mākslinieku vienības Latvis slēgts karnevāls „Joka pēc" Kolumbus zālē — 36 Linden St., Toronto.

22. februārī — pl. 8.30 vak. Unitarian Church auditorijā (175 St. Clair W.) koncertapvienības sarīkojums: referāts - koncerts - dialogs „Dr. Gundaris Pone un viņa mūzika". Piedalās Dr. G. Pone, prof. H. Jensens un prof. T. Ķeniņš.

22. februārī — pl. 7.30 vak. Čikagas Piecīšu kabarets King Edward Sheraton, Crystal Ballroom telpās.

22. februārī — plkst. 7 vakarā DV namā kārtējais „Ventiņu vakars' ar jautru un nopietnu programmu.

23. februārī — plkst. 5 pēcp. TLTA sestdienas ģimnazijas audzēkņu talantu vakars Latviešu namā.

27. februārī — pl. 8 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars par tematu „Markss, Ničše, Dostojevskis un Kristus", māc. R. Ekšteins. Mūzikālā daļā Pēteris Geistauts, baritons.

1. martā — pl. 7 vak. Dainas koris rīko Em. Dārziņa vakaru Latviešu namā.

2. martā — plkst. 3.30 p.p. Pavasaŗa modes skate DV namā, 125 Broadview Ave. Vanadžu sarīkojums.

2. martā — pl. 4 p.p. Plkv. O. Kalpaka bataljona sarīkojums, ziedu nolikšana Jorkas kapos; pl. 6 vak. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā.

8. martā — pl. 7.30 vak. balle (pret ielūgumiem) Seaway Towers, 1926 Lakeshore Blvd. W.

9. martā — pl. 5 p.p. Latviešu namā TLTA sestdienas ģimnazijas uzvedumā K. Binkas „Jaunaudze".

No 13. — 23. martam Sv. Jāņa draudzes sarīk. zālē, 200 Balmoral ielā, Jāņa Zuntaka gleznu izstāde. Atklāšana 13. martā, pl. 8 vak.

23. martā — plkst. 5 p.p. Latviešu jaunatnes mūzikas pēcpusdiena Latviešu namā.

10. aprīlī — plkst. 8 vak. Ģirta Tiltiņa gleznu izstādes atklāšana Sv. Jāņa baznīcas zālē.

12. aprīlī — pl. 8 Sv. Andreja baznīcā Sv. Andreja ev.-lut. draudzes koŗa 17. gadskārtējais garīgs koncerts ar četru solistu un simfoniskā orķestŗa piedalīšanos.

NIAGARA

26./27. jūlijā — Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā.

OŠAVA

8. martā — plkst. 7 vak. DV nodaļas 1 gada dibināšanas atceres vakars Grandview Golf kluba zālē.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

1. martā — plkst. 8. vakarā Šelburnā, Leģiona zālē, DV Druvas nodaļas kopīgi ar Latviešu lauksaimniecības biedrību rīko saviesīgi jautru vakaru ar deju. Programmas daļā piedalīsies V. Ādlera vokāli mūzikālais trio.

Daugavas Vanagu Grāmatnīcā
491 College ielā, Toronto 4
Zigfrīda Jurševska un Hertas Jaunzemes KERAMIKA
Jāņa Zāliša un Gunara Buša ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
Ed. Ošiņa ĀDAS UN KOKA IZSTRĀDĀJUMI
Kārļa Pakrastiņa SVECTURI
Antona Pastara ŠĶIVJI
M. Zichmaņa TAUTAS TERPU ZIMĒJUMI
Otilijas Mežules un Veras Lubes TAUTISKAS LELLES
E. Eņģeles un V. Užules AUDUMI un PRIEVĪTES
JOSTAS — GRĀMATZĪMES
LATVIEŠU SKAŅU PLATES un LATVIEŠU GRĀMATAS

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz ..... uz ..... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr. Mrs. Miss .....
Adrese: .....
.....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
Abonēšanas maksa $2.00 par 1 mēn., $5.50 par 3 mēn., $10.00 par 6 mēn., $18.00 par gadu.

MINISEKUNDE

APVIENOTĀS NĀCIJAS NO IEKŠPUSES (2)

Kādā no Apvienoto nāciju preses konferencēm par laimi ierādās virsaitis Adebo, uzaicinādams visus žurnālistus piedalīties viņa rīkotajos semināros par multilaterālo diplomātiju, kuŗi domāti jauniem diplomātiem. Virsaitis Adebo agrāk bija Nigērijas sūtnis Apvienotajās nācijās, ļoti spējīgs diplomāts un spilgta personība, kuŗš nekad nav kaunējies parādīties atklātībā savas tautas tērpā — gaŗā, krokainā, svītrota auduma tērpā ar pērlēm izrotātu samta cepurīti galvā. Tāpat ģērbies viņš tagad darbojas kā UNITAR (Apvienoto nāciju izglītības un pētniecības institūts) šefs. UNITAR jau pagājušajā gadā uzsāka lekciju seriju, kuŗa bija domāta jauno, nesen brīvību ieguvušo zemju nākošo diplomātu tālākai izglītošanai. Kaut šīs zemes uz Apvienotajām nācijām sūta savus izcilākos dēlus, tiem dažkārt nav bijusi izdevība iegūt diplomāta praksi. Tā kā šādu zemju Apvienotajās nācijās ir diezgan daudz, tad jauno diplomātu nesagatavotība sāka atsaukties uz darba ražību un bija jādomā, kā to novērst. Bez tam darbs Apvienotajās nācijās ir vienreizējs tai ziņā, ka diplomātiem bez savas zemes pārstāvēšanas jāveic arī, tā teikt, „pasaules parlamentārieša" uzdevumi. Tas prasa zināšanas t. s. multilaterālajā diplomātijā, kuŗas var iegūt, tikai strādājot Apvienotajās nācijās.

Pērnā gada UNITAR lekciju cikls, acīm redzot, bijis sekmīgs, jo šogad tas pārvērsts par veselu kursu ar 7 lekcijām un 46 divu stundu semināriem. Par lektoriem un semināru vadītājiem sarunāti izcili vīri. Tā, piemēram, pirmo lekciju — par Apvienotajām nācijām, to pagātni, tagadni un nākotni — lasīja Dr. Endrjūss Kordjē (Cordier), Kolumbijas universitātes prezidents, bet pirmo semināru — par Apvienoto nāciju chartas nozīmi un principiem — vadīja Ekvadoras sūtnis Dr. L. Benites ar AN ģenerālsekretāra tiesību padomnieku C. Stavropulosu kā palīgu.

Otrs un trešais seminārs bija veltīts Apvienotajām nācijām piederīgo valstu sūtniecību, t. s. „permanento misiju", uzbūvei un darbības veidam. Tā kā baltiešu pārstāvji pašreiz apmeklē šīs misijas, tad, varbūt, ir lietderīgi pie tām tuvāk pakavēties. Izrādās, ka Apvienoto nāciju chartā par šādu misiju radīšanu nav ne vārda, tomēr pašreizējais darbs bez to pastāvēšanas nemaz nav iedomājams. Tādā pašā veidā radušies t. s. „permanentie sūtņi", kuŗi visu laiku uzturas „permanentajā misijā", atšķirībā no „delegāciju vadītājiem", kas ierodas tikai uz ģenerālasamblejas vai speciālajām sēdēm. Par „permanentajiem sūtņiem" visas valstis cenšas sūtīt savus spējīgākos diplomātus, jo uzskata Apvienotās nācijas par vissvarīgāko diplomātisko posteni ārzemēs. Vairums šo „permanento sūtņu" rangā ir pakāpi augstāki par citiem sūtņiem; dažiem ir pat ārlietu ministra tituls (piemēram, lords Karadons, Anglijas sūtnis Apvienotajās nācijās, tai pašā laikā viens no šīs karaļvalsts ārlietu ministriem; daži citi ir savas valdības kabineta locekļi. Šie fakti, varbūt, ievērojami organizācijām kuŗas vēlas sūtīt delegācijas uz kādām valstīm, lai tiktos ar to ārlietu ministriem: iespējams, ka ārlietu ministrs tiešī tai laikā aizbraucis uz Nujorku...

Nav nekādu izstrādātu noteikumu, pēc kuŗiem būtu jāvadās organizējot „permanentās misijas" darbu. Lielajās misijās ir simtiem ierēdņu, mazākajās divi vai trīs. Pirmo semināru par misijām vadīja divu mazāku valstu — Irākas un Dahomejas — sūtņi, bet otrā seminārā piedalījās lielu valstu — Kanadas un Italijas sūtņi. Reizē ar to semināri ieguva arī attiecīgu nokrāsu. Mazo valstu sūtņi uzvēra, ka viņiem daudz lielākas iespējas attīstīt pašiniciātīvu, kaut arī vairāk jāstrādā. Lielo valstu diplomāti nav tik apkrauti papīriem, jo var tos sadalīt savas sūtniecības daudzo darbinieku vidū, toties viņi nedrīkst piemiegt aci bez priekšniecības ziņas, lai neradītu jaunu pasaules krizi. Darbs misijās atšķiras no darba parastajās sūtniecībās ar to, ka sūtniecībām jāsadarbojas ar vienu (parasti draudzīgu) valsti un tās tradicionāli ir pagalam birokratiski iestādījumi, bet misijām jāsadarbojas ar 125 (gan draudzīgām, gan ne tik draudzīgām) valstīm reizē, tādēļ to pārstāvjiem jābūt apveltītiem ar pašiniciātīvu, labu izdomu un spējām improvizēt. Viņiem jābūt arī labiem publiskiem runātājiem.

Grūti pateikt, kas uzskatāms par misijas svarīgāko uzdevumu. Atsevišķajām valstīm par to ir dažādi uzskati, pie tam gadu gaitā tie mainās. Piemēram, kas gan vēl nesen būtu varējis iedomāties, ka Spānija, šī gadsimtiem vecā klasiskā koloniālvalsts, tik pēkšņi pārvērtīsies par dedzīgu antikoloniālisma ideju aizstāvi, pie tam — Gibraltāras dēļ?

Skaidri gan noprotams, ka vispārībā pēdējā laikā Apvienotajās nācijās strauji mainījušies uzskati par to, kuŗi darbības lauki ir svarīgi, pie tam ļoti lielu vērību sāk veltīt ekonomiskiem un sociāliem jautājumiem. Tas labvēlīgi atsaucas uz mazajām misijām, jo, darbojoties gar šiem tematiem, visas valstis atrodas uz gandrīz vienādiem pamatiem. Kamēr paši sūtņi vēl arvien lielāko daļu sava laika veltī politiskajiem jautājumiem, 90% darba, kuŗu veic misijās, veltīts tālejošiem plāniem ekonomiskajā un sociālajā laukā.

Vēl svarīga misiju funkcija ir jauno diplomātu apmācīšana. Pat mazajās misijās, kuŗās darbojas tikai divi vai trīs diplomāti, viens no viņiem paliek permanentā sūtņa postenī, kamēr pārējie ļoti bieži mainās — dažkārt vai katru gadu, lai dotu iespēju arī citiem savas zemes jaunajiem diplomātiem kādu laiku pabūt Apvienoto nāciju rosinošajā gaisotnē, kur viņiem iespēja gūt ieskatu dažādās starptautiskās problēmās, izmēģināt roku kā pasaules parlamentārieši un iepazīties ar citu valstu diplomātiem, kas viņiem noderēs visu mūžu. Arī šai sakarā mums, baltiešiem, būtu jāsaprot, ka nekur citur tik viegli nevarēsim iedraudzēties ar nākotnes pasaules veidotājiem kā tieši šajos viņu „mācekļu" gados Nujorkā. Vairāku gadu laikā, citīgi strādājot, varam panākt, ka mums ir draugi katras valsts ārlietu ministrijā visā pasaulē!

Interesantas diskusijas seminārā izraisīja arī jauno diplomātu jautājumi. Viens norūpējies

(Nobeigums 8. lpp.)

Neparasts sarīkojums Toronto

(Nobeigums 8. lpp.)

ponēšanas eksistenci. Skaidrs tomēr, ka viņu skaņu valoda atspoguļo mūsu laikmeta gara pulsācijas un stāv ciešā sakarā ar tagadnes reālitāšu mākslinieciskospoguļattēlu antimatēriskā skatījumā."

Tie latvieši, kas apmeklē Toronto simfoniskā orķestŗa koncertus, ne vienu reizi vien programmas brošūrā būs jau lasījuši, ka jauno kompoziciju vai tās zināmu posmu orķestris spēlēs nevis pēc notīm, bet vadoties no grafiskās schēmas izteiktajiem norādījumiem. Grūti būs kādam iestāstīt, ka visi 90 orķestŗa mūziķi tādēļ būtu pustraki, kaut arī šāds „nošu" raksts pēc „normālām" mērauklām neizspēlējams. Tieši par savu darbu šādas jaunas notācijas izveidošanā un kompozicijas teoriju izstrādāšanā Dr. G. Pone saņēmis 3 godalgas no Ņujorkas valsts universitātes pētniecības fonda. Pones jaunākie skaņdarbi uz papīra fiksēti pēc mūzikālās grafikas principiem. Nezinātājs vienā otrā „nošu" lapas pusē, varbūt, saskatīs pat elektrotechniskas schēmas. Skaņrakstam ir t.s. mobilā forma. Izpildītājam dota brīvība izvēlēties mūzikas struktūras no vairākām ierosinātām iespējām un bieži jānosaka arī šo struktūru galīgā reālizācija. Pats Pone raksta „Jaunā Gaitā" (62. numurā): „Interprets un reizē ar viņu klausītājs svārstās starp paredzamo un neparedzamo, starp noteikto un varbūtējo; starp zināmo un nezināmo. Arī starp cilvēcīgo un pārcilvēcīgo..." Darbu atskaņojumos svarīgs arī vizuālais moments.

V. Bērzkalns savā grāmatā „Latviešu dziesmu svētki trimdā" apzīmē Poni par problēmatisku īpatni, bet Ņujorkas valsts universitāte tam dod profesūru; latviešu mūzikas konkursa vērtētāji Pones iesūtīto „Montage-Demontage" neatzina pat par atskaņošanai ieteikšanas vērtu, tā pati universitāte par darbu šādā plāksnē piešķir godalgas. Šie pretnostatījumi, ja ne vairāk, norāda ne tikai uz lielām uzskatu pretišķībām mūzikālajā pasaulē, (kas patiesībā nav nekas jauns), bet arī to, ka nelokāmie koka mēri ar savām „pareizi — nepareizi" iedaļām starptautiskajā plāksnē jau sen salauzti un tik tālu, ka, A. Jēruma vārdiem sakot, „esam jau paspējuši krustot vai drīz krustosim robežupi, aiz kuŗas sākas jauna, tikai ar raķetēm aizsniedzama pasaule."

Alfrēds Vinčels

Reizē ar to kā mūziķis, tā klausītājs spiests meklēt jauno likumību atšifrējumus, konstatēt nepieciešamību pēc elastīgākām mērauklām un pat aktīvāk iesaistīties savas mūzikas mākslas platformas konstruēšanā. Tas viss savukārt iespējams ne ar aizspriedumu sniega pilju celšanu, ne aušu aizspiešanu vai pat nelatvīskuma daudzināšanu, bet vispusīgu iepazīšanos arī par lietām, kuŗas vēl pilnīgi svešas, vai var personīgi likties par nepieņemamām.

Tieši iespējami plašai Pones mūzikas un uzskatu iepazīšanai tad arī domāts koncertapvienības 22. februāŗa sarīkojums, kas notiks First Unitarian Church auditorijā plkst. 8.30 vakarā. Sarīkojuma pirmajā daļā Dr. G. Pone referēs par tematu „Ideja — forma — reālizācija", komentējot kā citu komponistu, tā savu darbu. Referātu viņš ilustrēs ar skaņu lentēm un zīmējumiem uz tāpeles. Otrā daļā pianists prof. Harijs Jensens, autoram asistējot atskaņos kompoziciju „Montage — Demontage" (1966), bet trešajā sekos Dr. G. Pones un prof. T. Ķeniņa dialogs vai pārrunas, un tajās klausītājiem būs iespējams uzstādīt arī jautājumus. Piezīmējams, ka abonentiem šai vakarā ieeja brīva, uzrādot abonentu kartes, kaut šis datums uz tām nav iespiests. Neabonenti varēs iegādāties atsevišķas biletes pie ieejas.

Pones jaunāko skaņdarbu atskaņojumi Zviedrijā, Vācijā un A.S.V. latviešos izraisījuši visai pretējas domas. Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos jaunās instrumentālmūzikas koncertā Pones „...ossia" esot izsaucis gan gaviles, gan protestus. Alberts Jērums, pabeidzot par šo koncertu recenziju, raksta: „Lai kā, viens ir skaidrs, ka šādiem (tas ir G. Pones, — A. P.) darbiem arvien jāatrod vieta dziesmu svētku programmā. Ir tik patīkami just, ka latvieši kādreiz par kaut ko uztraucas un debatē." Šāda patikama izdevība nu dota arī torontiešiem.

Māc. Selons (Charles Shelon) Demoinā salaulājis Ivaru Jākobsonu no Karingtonas, Ziemeļdakotā, ar Nanneti Vestu. Līgavainis pieder pie konkordijas Zelmenis saimes un turpinās studijas N.D. S.U. Fargo farmācijas nodaļā, bet līgava ieguvusi B.A. gradu N.D.S.U. Fargo ekonomiskajās un sociālajās zinātnēs un pieder pie Gamma Phi Beta, Phi Beta Phi, Phi Upsilon Omieron un Kappa Delta Phi goda saimēm. Pēc kāzu ceļojuma jaunais pāris atgriezās Fargo pilsētā un turpina studijas.

Ierēdne — latviete
MEKLĒ
1—2 istabu dzīvokļīti
ar virtuvi labā rajonā.
Lūdz zvanīt Inārai
Toronto 463-9527

Baltic PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

NOTĀRS
OSKARS PEKRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

PĀRSOTAM
naudu uz LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAINISU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

DV APGĀDA IZDEVUMI
Angelika Gailīte — Rītausmā .....
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja.....
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. za angļu valodā .....
A. Lūsis — Redzēt, kāds cilvēks, kāds
T. Krūka—Silalnes mežs runā, st. bē
„ Tu debesis turi savās rok
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī,
Johans H. Vigmans — Viens no milj
Pieprasiet DV Grāmat
491 College Street, Tor
Ont., Canada.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU
125 Broadview Ave., Toronto 8, te
Piedāvā banketzāli sarikojumiem, iesvētī tībām, dzimšanas dienu jubilejām par jau
Pieprasiet telefoniski 465-5225
„Jautrais Od
JŪS GAIDA CIEMOS
Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdi dienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un se no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JA

KAKTIN
Veicam visādus transportus ar moderna (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvan
LE 5-6619 941 Dovercourt R

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES DELIKATESE
iegādāsities Ziemeļamerikas vismoderna kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas katešu veikalos,
KUR VALDA KVALIT
tip-top MEA
delicad
1727 Bloor St. West (High Park) tāl
YORKDALE SHOPPING CENTRE

ievarēsim iedraudzēties ar nākotnes pasaules veidotājiem kā dzieši šajos viņu „mācekļu" gados Nujorkā. Vairāku gadu laikā, citīgi strādājot, varam panākt, ka mums ir draugi katras valsts ārlietu ministrijā visā pasaulē!

Interesantas diskusijas seminārā izraisīja arī jauno diplomātu jautājumi. Viens norūpējies

(Nobeigums 8. lpp.)

SAULAINAS SIRDS VĀRDI

(Pārnesums no 3. lpp.)

smalki un savdabīgi: Sirpis (38), Apburtās meitenes dziesma (44), Varbūt (49), Mierinājums (52) u. c. Mīlestības motīvs skatīts arī tālākā perspektīvā apcerēs un pārdomās.

Var runāt šajā krājumā par filozofisko dzeju, kurā apcerēta individa vieta dzīvē, attieksmes pret citiem, sava „es" vienpatības apziņa, vientulības pārdzīvojums, otra „es" dvēseles burvības saņemšana. Dzejoli „Reģis" dzejniece saka: „Iesapņot kaut ko lielu/ cilvēkos, dvēselēs, lietās,/ būs tava mūža guvums un lāsts,/ būs tava mūža/ posta un skaistuma stāsts." (12).

Arī veltījumu dzejoļos saviem gara radiniekiem un draugiem ir ieaudušies pašas dzejnieces dzīves uzskati, īpaši ieskats mūsu šodienā: „Niklāv, mūsu svētā birzs palika mājās,/ Un tikai sīks bērzs, spītīgi ieaudzis klintī,/ izlauž mūsu cerībām allaž atvases zaļas." (61). Pamatdoma ir, ka visa dzīve ir nepārtraukta plūsma. Krājuma pirmā dzejoļa sākuma vārdi ir — „Mēs ejam", bet pēdējā dzejoļa beigu vārdi — „Mēs aulojam tālāk". Dzejoļu krājums nav iedalīts nodaļās, tā arī labāk, jo bieži dalīšana ir mākslota. Filozofiskie dzejoļi ir vairāk uz krājuma beigām.

I. Vīksnas dzeja ir tuva dzīvei, bez traukšanās kosmā, bet ar ilgām pēc dvēseliguma un garīguma. Izteiksme ir bieži lakoniska, vienmēr vienkārša un skaidra, jūtams viņas lielā paraugu Veronikas Strēlertes gars. Paretam kādam dzejolim ir humora (Dzejnieks un kazas, 62) un ironijas iekrāsojums (Peldētājs, 13 — 14; Nerra dziesma, 63), bet pamatstrāva ir dzīves pieņemšana, gluži kā tas bija iepriekšējā krājumā „Es saku paldies": Tomēr jūtu — daudz par daudz/ Mīlu es šo dzīvi." (121).

Lai piepildās pašas dzejnieces vārdos izteiktais vēlējums: „Lai es degu, lai degū,/ kā svece lākturī augstā,/ un lai kaistu/ ar nemieru dziļu un skaistu,/ kas nes mani augstāk un augstāk." (45).

Grāmatas iesējums glīts. Apvāka zīmējums, ja ne īpaši daiļš, tad tomēr laikmetīgs un piemērots, bet tā autors nav minēts.

Māc. Šelons (Charles Shelon) Demoinā salaulājis Ivaru Jākobsonu no Karingtonas, Ziemeļdakotā, ar Nanneti Vestu. Līgavainis pieder pie konkordijas Zelmenis saimes un turpinās studijas N.D.S.U. Fargo farmācijas nodaļā, bet līgava ieguvusi B.A. grādu N.D.S.U. Fargo ekonomiskajās un sociālajās zinātnēs un pieder pie Gamma Phi Beta, Phi Beta Phi, Phi Upsilon Omieron un Kappa Delta Phi goda saimēm. Pēc kāzu ceļojuma jaunais pāris atgriezās Fargo pilsētā un turpina studijas.

Ierēdne — latviete
MEKLĒ
1—2 istabu dzīvoklīti
ar virtuvi labā rajonā.
Lūdz zvanīt Inārai
Toronto 463-9527

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos māju remontus iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto 769-8280.

NOTĀRS
OSKARS PEKRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

PĀRSOTAM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem. Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA
491 College St., Toronto 4, Ont.

Vecāks pāris
MEKLĒ
klusā mājā mēbelētu 2 — 3 istabu
DZĪVOKLI
ar virtuvi un ledusskapi.
Zvanīt no plkst. 6—9 vak.
Toronto 466-3202.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
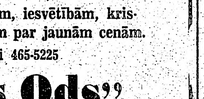
Tālr. 534-1403, Toronto

L. LUNSKY
OPTIKIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

FRANK VASSBA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

OTTO KROLLA
KULTŪRAS
BIROJS
turpmāk darbosies no
1816 — 16th Avenue
Sterling, Illinois 61081
Lūdzu visus norēķinus, maksājumus un grāmatu sūtījumus adresēt E. KROLLS, 1816 — 16th Avenue, Sterling, Illinois 61081.

IGAUNU OPTIKIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251
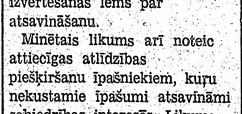
ACU PĀRBAUDE. ACENU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

MĒBELĒTA ISTABA
ar virtuvi un saules istabu
IZĪRĒJAMA
vieninieka/cei.
Ledusskapis. Plīts
Zvanīt Toronto 466-8937
pēc plkst. 5 pēcp.

LAIKRAKSTA
LATVIJA
AMERIKĀ
ATSEVIŠĶI NUMURI PERKAMI TORONTO:
Baliant Newspaper
272 Spadina Ave.
Broadview Delicatessen
105 Danforth Ave.
Eric's Delicatessen
375 Broadview Ave.
Esto Meat Products
691 Mt. Pleasant Rd.
Lidums Meat
363 Roncesvalles Ave.
Lotus Florists
792 Bathurst St.
Parkway Delicatessen
731 Broadview Ave.
Pavasars Delicatessen
361 Roncesvalles Ave.
Pokos Meat
376 College St.
Venus Florists
231 Roncesvalles Ave.
West Ark — Gift Shop
2282 Bloor St. W.
HAMILTONĀ
O. Andersons
26 Market St.
Northland Grocery
120 Barton St. E.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

DV APGĀDA IZDEVUMI

Angelika Gailīte — Rītausmā	$4.00
Ing. Vīksna — Un gājiens neapstājas	$4.20
Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$3.90
Johans H. Vigmans — Viens no miljoniem	$4.00

Pieprasiet DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 8, tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām, dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465-5225
„Jautrais Ods"
JŪS GAIDA CIEMOS
Silts ēdiens ar dzērieniem. Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 4 — 12 naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto

VISLABĀKĀS GAĻAS PRECES UN DELIKATESES
iegādāsities Ziemeļamerikas vismodernākajos un kvalitatīvi izcilākajos Eiropas stila gaļas un delikatešu veikalos,
KUR VALDA KVALITĀTE
tip-top MEATS
delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park) tālr. RO 6-4982
YORKDALE SHOPPING CENTRE —7838866

Government Information

Tieslietu departaments un galvenais prokurors ziņo:

1968.—69. GADA ATSAVINĀŠANAS LIKUMS

Pērnajā decembrī Ontario valdība pieņēma 1968./69. gada atsavināšanas likumu, ko ierosināja 1968. g. novembrī. Šī likuma galvenās vadlīnijas ir:

Pirms jaunā likuma ietvaros var notikt nekustama īpašuma atsavināšana, ikviens ieinteresētais īpašnieks var pieprasīt publisku aptauju, vai attiecīgā atsavināšana ir taisnīga, mērķtiecīga un nepieciešama. Aptaujas ierēdnis tad sagatavos ziņojumu, ko iesniegs izšķirējai iestādei, kas, būdama politiski atbildīga, reprezentētu iedzīvotājus. Šī iestāde pēc aptaujas ierēdņa iesnieguma izvērtēšanas lems par atsavināšanu.

Minētais likums arī noteic attiecīgas atlīdzības piešķiršanu īpašniekiem, kuŗu nekustamie īpašumi atsavināmi sabiedrības interesēs. Likuma ietvaros Land Compensation Board ir tiesības piešķirt papildu atlīdzību bez un pāri tirgus cenai, ja īpašums ir dzīvojamā māja un gadījumos, kad par atsavināmā īpašuma tirgus cenu kopā ar pārējiem noteiktajiem piešķirumiem nebūtu iespējams sagādāt līdzvērtīgu objektu.

Likums arī nosaka, ka atsavināšanas kompensācija aplēšama pēc zemes aktuālās vērtības, traucējuma izraisītajiem zaudējumiem, nodarījumā radušamies nepatikšanām un iespējamām īpašām grūtībām; pārcelties dzīvot citur. Traucējuma zaudējumos ieskaitīti pārcelšanās, advokāta un zemes ierīcības biroja izdevumi jaunajā vietā kopā ar 5% piedevu mājīpašniekiem, kam jāatrod jauna māja.

Atsavināšanas iestādei jāsamaksā īpašniekam 100% nekustamā īpašuma tirgus cena 3 mēnešu laikā pēc atsavināšanas vai arī pirms pārņemšanas, atkarā no tā, kas iestājas ātrāk; tai pašā laikā iestāde iesniegs īpašniekam piedāvājumu par summu, ko ir ar mieru maksāt, ieskaitot atlīdzību par traucējumu, sāpju naudu un pārcelšanos.

Šis likums paredz arī, ka Land Compensation Board lēmumu iespējams pārsūdzēt Court of Appeal.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

✝
Pēkšņi no mums mūžībā aizsaukta
AGRONOME
Ārija Beikmane
dzim. ŠMITS
dzimusi 1917. gada 3. oktobrī Latvijā,
mirusi 1969. gada 9. februārī Toronto.
Tu izdzist liec kvēlākām saulrieta lāpām,
jo dzīve bij īsa —
bet šķiršanās sāp . . .
Par viņu sēro
DZĪVES DRAUGS, MEITA, ZNOTS,
M. ZVIEDRIS UN RADI DZIMTENĒ

✝
Mans mīļais dzīves draugs, mūsu gādīgais tētis
Andrejs Zībergs
bij. Raudas pagasta vecākais
pēkšņi tika mums atņemts 1969. g. 8. februārī Hamiltonā.
Dziļās sērās
MINNA ZĪBERGS,
BIRUTA, JĀNIS UN RITA
Tur augšā aiz zvaigznēm,
Tur mierā tu būsi . . .

Konrads Osis
dzimis 1912. gada 10. jūnijā,
miris 1969. gada 10. februārī Port-Arthur, Ontario.
Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes
PALIDZĪBAS FONDS

Skaņu plates cena $5.50

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars-BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLIŠTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Ziverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅA, solo E. Ziverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BALELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;
K. Baumanis DIEVS SVĒTI LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Ziverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDAT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunvīksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CIRUĻA VEDĪBAS solo E. Ziverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 3

Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters
Jānis Mediņš ĀRIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; A. Ābele MEDITĀCIJA; J. Vītols 6 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstīgala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, driz pie Dieva.

LP 4

Ziemsvētku dziesmas:
Reitera koris ar simf. ork. diriģents Teodors Reiters
J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENĀ AUKLES DZIESMA; A. Kalniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris;
Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GĪNTAM I, II — Elzas Kezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja pieguļā,Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvids Norītis.

LP 7

Adele Pulciņa-Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Ruškevics, E. Vinerts, A. Ozoliņš.
J. Vītols PIE TAVA AUGSTĀ BALTĀ LOGA; AIZVER ACIŅAS; MAN PRĀTĀ STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8

Marisa Vētras dziedoņi, A. Štrombergs, klavieres.
A. Štrombergs LOKATIES, MEŽU GALI; M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Līcīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; T. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRIZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Štrombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Štrombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Kivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Štrombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Kivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MADI ĶERA A. Kivlenieks; A. Štrombergs APSEGLOJU MELNO KUIĻI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIEŠTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Kivlenieks, J. Cīrulis.

LP 9

Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zīvīņa un meitiņa, 6. Kara kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čaklītes dziesma, 10. Pavasara ganības, 11. Glomeņa precības.

6 tautas dziesmas:
Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDAJ' TAUTU TĪRUMĀ; ES NEIETU TO CEĻIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10

Ernests Māršaus, tenors, Valija Reizniece-Baranoviča, klavieres.
P. Šūberts SAPES UN CERIBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEMĪTE; ARĀJA TICIBA; J. Kalniņš MOCEKLI; J. Norvilis AGLOŅA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TEV MŪZAM DZĪVOT, LATVIJA.

Latviešu karavīrs tautas dziesmās
J. Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDĀJAS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BALIŅI; P. Jurjāns ES KARA AIZIEDAMS; J. Vītols APKĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA LĪGAVIŅA.

LP 11

Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DARZS, IR VIENS VAKARS, PIESKAŅA, MIĻA SKŪPSTS. Ludmila Šepe - Ešo, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 12

Ksenija Bikiņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.
Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMAS: Sudrabiņa lietiņā līja, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brāliti, brāliti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.

8 tautas dziesmas:
Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA; A. Plīčs SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KAJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZIĻE BREŽA, NO JURIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJA, ANCIT, AIJA, Tenora solo.

LP 13

J. Graubiņš — Lāčplēšu dziesma. K. Lietiņš — Tikai viena dziesma. J. Cimze — Seglo, māsiņ, kumeliņu. Vīru koris Kokle. Dirig.: E. Mārsaus 1., 3. / E. Smalkais 2. A. Kalniņš — Brīnos es. P. Šuberts — Pasaciņa. E. Mārsaus, tenors. J. Vītols — Bālais mēness, Debess lotoss, A. Raiskuma, soprāns. A. Ore — Daugaviņa māmuliņa. J. Norvilis — Piebaldzietes precinieks. Vīru koris Kokle, dirig. E. Mārsaus, L. Garūta — Rīga dimd, Pūt, vējiņi. Duets: A. Raiskuma un E. Mārsaus. A. Kalniņš — Ak tu mazais akotiņis. J. Vītols — Visi mani radi raud. A. Raiskuma, soprāns. P. Līcīte — Tumša nakte, zaļa zāle. E. Mārsaus, tenors.

LP 14

Kas tie tādi. M. Lavri — Lāčplēšiem, Dzimtene. G. Verdi — Trubadūrs, Traviata. A. Jurjāns — Nevis slinkojot. Jāz. Mediņš — Baudi zaļo jaunību. A. Ore — Meldermeitiņa. P. Sancbergs — Es dziļi glāzē ieskatījos. Ch. Gounod — Fausts. V. Zommers — Vai gudrās dabas mājiena, Laiks steidzas prom. Adolfs Kaktiņš, baritons, ar simf. orķestri.

LP 15

Jānis Mediņš — 2 Spīdolas ārijas no op. Uguns un nakts: Es esmu es, Dzer manu dzidrumuņ 6 dejas no baleta Mīlas uzvara: Baltā roze, Rožu valsis, Vijolītes, Tulpes, Majpukītes, Komiskā deja. Žermēna Heine - Vāgnere, soprāns. Latviešu simfoniskais orķestris. Diriģents — autors.

LP 16

E. d'Albert — Ieleja. R. Wagner — Tanheizers. A. Bizet — Karmena. Ch. Thomas — Hamlets. Conradi — Vīna dziesma. Adolfs Kaktiņš ar simf. orķestri — Maziņš biju, neredzēju, Līgo virkne, Puiši jāja pieguļā, Šitā zēni, mums dzīvoti. Mariss Vētra ar orķestri — Ej, saulīte, driz pie Dieva (2. variants). Amanda Liberts-Rebane ar orķestri.

DABŪJAMAS
DV GRĀMATNĪCĀ
CENA $5.50 + 5% PST.

SPORTS

LATVIETE — PASAULES MEISTARE ĀTRSLIDOSANĀ

Beidzot pienākusi latviešu izcilās ātrslidotājas — ridzinieces Lāsmas Avotiņas—Kauniates „lielā diena" — olimpiskajā ledus stadionā Grenoblē, Francijā, kur viņai ne visai veicās pērnā gada olimpiskajās spēlēs, paliekot bez cerētās medaļas, viņa nu izcīnījusi pasaules meistartitulu. Jau 1967. gada pasaules meistarsacīkstēs Kauniste bija ieguvusi 2. vietu aiz holandietes Kaizeres.

Šāgada pasaules meistarsacīkstēs Grenoblē Lāsma Kauniste uzvarēja 1000 m distancē, ierindojās 3. vietā 500 m un 1500 m slidojumos, bet 6. vietā — 3000 m. Ar to tomēr pietika, lai ar 189,567 punktiem izvirzītos pirmajā vietā visu četru disciplīnu kopvērtējumā un kļūtu pasaules meistare. Piezīmējams, ka pretēji olimpiskajām spēlēm, kuŗās kopvērtējuma nav, bet medaļas izcīna vienīgi atsevišķajās disciplīnās, pasaules un Eiropas meistarsacīkstēs uzvarētāju izšķir vienīgi kopvērtējums, atsevišķajās disciplīnās uzrādītās laika atzīmes pārrēķinot pēc īpašām tabulām punktos. Šāgada pasaules meistarsacīkstēs 2. vietā ierindojās pēdējo divu gadu meistare Stīna Kaizere (Holande), bet 3. vietā viņas tautiete Anna Šuta.

26 gadus vecā Lāsma Kauniste dzimusi Rīgā un beigusi fiziskās audzināšanas institūtu, bet pagaidām skolotājas darbu vēl nav sākusi, jo ziemas lielāko daļu pavada ārpus Latvijas, gatavojoties sacensībām treniņu nometnēs vai piedaloties sacīkstēs. Viņa precējusies ar igauni Toivo Kaunisti, kas arī ir ātrslidotājs un, pastāvīgi dzīvojot Rīgā, pēdējos divos gados izcīnījis Latvijas meistara titulu. Abi audzina 5 gadus veco dēlēnu Raivo.

Pagrieziens Vašingtonas politikā

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Prezidenta Niksona došanos uz Londonu, Briseli, Romu, Bonnu un Parizi Baltais nams jau ir oficiāli apstiprinājis. Prezidents izlidos no Vašingtonas jau 23. februārī un pavadīs Eiropā astoņas dienas. Niksona apspriedes ar NATO pārstāvjiem un Anglijas, Rietumvācijas, Francijas un Itālijas valstsvīriem būs pirmais solis labu attieksmju atjaunošanai ar ASV sabiedrotajiem vecajā kontinentā.

Ceļojuma laikā Niksons 27. februārī apmeklēs arī Rietumberlīni, ko uzskata par publisku Vašingtonas garantijas apliecinājumu pilsētas drošībai. Zīmīgā kārtā Niksons Berlīnē ieradīsies tieši 10 dienu pirms Rietumvācijas parlamenta un atsevišķo zemju parlamentu delegātu kopīgās sesijas, kuŗā, simboliski apliecinot Bonnas saites ar kādreizējo Vācijas galvaspilsētu, ievēlēs jauno Rietumvācijas valstsmirstā Eiropa atkal nāk „dienas kārtībā". Džonsona laikā Vašingtona savas ārpolitikas smagumpunktu bija koncentrējusi galvenokārt uz Aziju resp. Vietnamas konflikta militāro un politisko attīstību. Launākais bija tas, ka Džonsons pat visnozīmīgākajos jautājumos nemaz necentās uzklausīt savu sabiedroto domas. Turpretim Niksons uz Eiropas mētropolēm dodas tieši tādēj, lai atrastu kopīgu valodu un apliecinātu Vašingtonas gatavību turpmāk visos svarīgajos jautājumos konsultēties ar rietumu alianses valstsvīriem. Un tas ir tieši tas, ko Eiropa no Vašingtonas visvairāk vēlas: nevis diktātu un dominēšanu, bet kopīgu sadarbību.

Kādi būs Niksona misijas panākumi, to vēl pāragi zīlēt. Se gan jānorāda, ka tomēr jau tagad valda pārliecība, ka krasais politiskais pagrieziens var tikai stiprināt ASV prestižu, tādēj Niksonu Eiropas ceļojumā pavadīs visoptimistiskākās cerības.

Nav šaubu, ka Niksona ceļojuma smagumpunkts būs tikšanās ar Francijas prezidentu Degollu. Šo abu valstsvīru tikšanās notiks labvēlīgā politiskā klimatā, un Vašingtonā rēķinās, ka tā nolīdzinās atgriešanās ceļu Francijas praktiskai līdzdarbībai kopīgā rietumu aizsardzības aliansē. Rēķinās pat, ka Francijas koķetēšanas periodu ar Maskavu aizstās ciešākas amerikāņu un franču draudzības saites.

Arī pēc Niksona Eiropas ceļojuma fundamentāli lielo varu konfrontācija nemainīsies. Visu problēmu sākums un gals tāpat būs meklējams Vašingtonas un Maskavas diplomātisko, politisko un militāro soļu rezultātā. Arī šī iemesla dēļ Niksona griba uzklausīt savu sabiedroto domas ASV politisko svaru var tikai pavairot.

Aiz Niksona Eiropas misijas labajiem nolūkiem vēl arvien draudīgi stāv sasplīējums Vidējos austrumos. „Vidējie austrumi ir pulvera muca ar laika degli!" ar šādiem vārdiem ASV prezidents pēdējā preses konferencē raksturoja stāvokli Izraēlas un arābu valstu konfliktā.

Arī Vidējos austrumos Niksonam jācenšas sasmelt ūdeni, kuŗu tur izlējis Džonsons. Bijušā prezidenta partejiskā nostāšanās Izraēlas pusē pavēra durvis Maskavai sava politiskā iespaida izplešanai arābu pasaulē. Divu miljonu Izraēlas žīdu dēļ Džonsons ar savu politiku zaudēja 100 miljonu arābu draudzību. Lai cik lielas būtu žīdu un arābu pretīšķības, tomēr arī šai jautājumā atrisinājums ir iespējams. Vašingtonas tuvināšanās uvertīra arābu valstsvīriem ir jau devusi pirmos pozitīvos rezultātus.

Apvienotās arābu republikas prezidents Nasers kā draudzības atjaunošanas priekšnoteikumu prasa Vašingtonas atteikšanos no Izraēlas agresīvo prasību atbalstīšanas. Vēl vairāk: pēdējās dienās Vašingtonu sasniegušas ziņas, ka Nasers ir ar mieru runāt par Izraēlas diplomātisku atzīšanu. Tas ir liels solis pretim sakarsušo prātu atvēsināšanai, kas ļīvējas strīdiņos ap „pulvera mucu ar laika degli". Tai pašā laikā no Telavivas nāk ziņa, ka Izraēlas ministru prezidents Eškols, pretēji aizsardzības ministram Dajānam, ir ar mieru runāt par koncesijām un ievērojami mīkstināt žīdu nostāju sākumā par iekarotajām, vēlāk par okupētajām un beidzot par atbrīvotajām territorijām dēvētajos arābiem atņemtajos apgabalos.

Viss rāda, ka Vidējos austrumos parādījušies labas gribas uzliesmojumi. Ja tas tā noticis, tad lielākais nopelns piekrīt ASV prezidenta Niksona labajai gribai un jaunajai politiskajai pieejai miera nodrošināšanai pasaulē.

Aleksandrs Ķegumnieks

AKTUĀLAIS ĪSUMĀ

☆ Ap 1000 policijas darbinieku, no tiem 300 jātnieku policijas ierēdņu apsargāja Kanadas ministru prezidentu Trudo viņa nedēļas nogales izbraukumā Kvebekā, kur Kanadas premjērs ierašās nokārtot dažas sīkākas sabiedriskas funkcijas un piedalīties Kvebekas ziemas karnevālā. Iemesls šai apsardzībai kādas anonimas personas telefonisks piedraudējums nošaut Trudo.

☆ Neapmierināti ar pasta ministra rīkojumu pārtraukt pasta piegādi sestdienās, tai vietā strādājot 5 dienas nedēļā 8 stundas ar stundu pusdienlaika pārtraukumu, neatgriežoties pasta kantorī, pastnieki Toronto 24 iecirkņos nobalsoju ši kārtot strīdīgo jautājumu likumīgā ceļā, bet nepanākot apmierinoša atrisinājuma — streikot.

☆ Montrealas policijas departaments izziņojis 50.000 dol. atlīdzību par informāciju, kas palīdzētu apcietināt vainīgos nesenajās bumbošanās Montrealas biržā, arsenālā un citur Kvebekā. Bumbai sprāgstot biržā, ievainotas 27 personas, bet zaudējumi sasniedz vairākus simtūkstošus dolaru, jo cietis arī elektroniski darbināmais ziņu dēlis, kas raida vērtspapīru kursa svārstības.

☆ Voterlū distrikta zemkopji organizē mednieku vienības vilku iznīcināšanai, kas šoziem vēl nepieredzēti lielā skaitā savairojušies apkārtnes mežos. Vilki redzēti arī Galtas pilsētas robežās, skrienot pār tuvējiem laukiem.Ontario mežu departamenta ierēdņi iztaisījuši, ka liela daļa šo vilku ir t. s. hibridi — vilku un brīvi klejojošu suņu krustojums; tie neuzbrūk cilvēkiem, bet aitām un stirnām.

☆ Runādas Ontario provinces strādnieku federācijas izglītības seminārā Niagarā, Dr. Vilsons Heds, kuŗš ir viens no vadītājiem darbiniekiem Toronto sabiedriskās labklājības padomē, norādīja, ka Kanadas labklājības programmas novecojušās un nespēj novērst trūkumu. Tas panākams vienīgi ar valsts bagātību un ražotspējas taisnīgāku sadali. Palīdzības (welfare) programmas būtu aizstājamas ar sociālās attīstības programmām, kuŗas ietvertu garantētus ienākumus, izglītības un veselības plānus un nabadzīgo iecirkņu iznīdēšanu.

☆ Ontario liberāļu partijā pastāv neapmierinātība ar līderi Robertu Niksonu par viņa tiekšanos pašvaldību politikā. Galdāmajā liberāļu sanāksmē 28. un 29. martā tādēj iespējama Džudijas Lamaršas kandidatūra liberāļu partijas vadītājas pienākumos. Lamarša jaunāko liberāļu daļā ieguvusi popularitāti ar savu atmiņu grāmatu par Otavas parlamentā pavadīto laiku.

Iespējama arī Berlīnes „gaisa koridora" nobloķēšana

Aizvadītās nedēļas nogalē Varšavas pakta valstu augstākie militārie komandieŗi tikās Austrumvācijā, lai apspriestos, kā aizkavēt Rietumvācijas valsts prezidenta vēlēšanās 5. martā Rietumberlīnē. Pēc līdzšinējām ziņām, Pad. savienība ir gatava atbalstīt Austrumvāciju satiksmes ierobežošanā ar Rietumberlīni. Iespējams, ka Austrumvācija mēģinās izdarīt spiedienu arī uz „gaisa koridoru", kas pēc zemesceļu traucējumiem ir vienīgā rietumnieku pieeja Berlīnei.

Pret vēlēšanām Rietumberlīnē asu nostāju ieņēmis Pad. savienības komūnistu patijas oficiozs „Pravda". Kremļa valdnieku uzticības vīrs Viktors Majevskis partijas laikrakstā nule brīdinājis Bonnas valdību, ja tā turpināšot savu „politisko provokāciju", tai nākšoties uzņemties pilnu atbildību par konsekvencēm, kuŗas šāda politika Eiropā varot izraisīt. Ar prezidenta vēlēšanām Rietumberlīnē Bonnas valdība gribot pārbaudīt, cik stipra ir jaunā ASV prezidenta Niksona valdības apņemšanās šo „provokāciju" atbalstīt.

Anglijas premjērs Vilsons ieradās Rietumberlīnē 14. februārī un tūlīt tikās ar pilsētas lielvecāko Sīcu. Britu premjērs izteicās: „Mana apmeklējuma nolūks ir par jaunu apliecināt Anglijas atbalstu Rietumberlīnei." Pirms izlidošanas uz Rietumberlīni Vilsons Bonnā bija ticies ar kanclera Kizingeru, pabeidzot tālejošas politiskas sarunas. Anglijas un Rietumvācijas starpā izveidotas jaunas attieksmes, līdzīgas tām, kādas pastāv starp Franciju un Rietumvāciju ar 1963. gada draudzības līgumu. Politiskie novērotāji secina, ka abu valstsvīru divu dienu ilgajām sarunām sekos nozīmīga tālāka attīstība, dominējot abu valstu galvenajiem centieniem — Eiropas vienībai un drošībai.

Šis temats, pats par sevi saprotams, Rietumvācijai ir visvarīgākais, bet tagad to uzsvēris arī britu premjērs Vilsons, apliecinot Anglijas apņēmšanos ne vien ieķļūt Eiropas koptirgū, pārvarot Francijas prezidenta Degolla nepiekāpīgo pretošanos, bet arī līdzveidot Eiropas politisko likteni. Vilsons ne vien ieguva Bonnas atbalstu „pilntiesīgai Anglijas līdzdalībai Eiropas koptirgū", bet ar kanceru Kizingeru arī kopīgi deklarēja, „ka vienota Eiropa bez Anglijas nav iespējama". Šī fraze ir tā pati, ar kuŗu kanclers Kizingers pagājušajā rudenī raksturoja speciālo piekšrocību, kādu Bonna devusi Francijai Eiropas lietās. Tās pielāgošana tagad arī Anglijai liecina, ka jaunā politiskā līnija iziet uz Eiropas vienības izplešanu un nostiprināšanu.

Slēgtā preses konferencē britu premjērs brīdināja, ka uzskatu pretīšķības starp Franciju un pārējām piecām koptirgus valstīm par Anglijas uzņemšanu Eiropai jau maksājušas nozīmīgus gadus, kuŗos tā būtu varējusi techniski ciešāk pietuvoties ASV. Vilsons neieradās Bonnā tukšām rokām, bet „ciema kukulim" atveda Anglijas atbalstu Bonnas lēmumam arī šoreiz valsts prezidentu ievēlēt Rietumberlīnē, par spīti visiem komūnistu traucējumiem un draudiem. Politiskie novērotāji piezīmē, ka Anglijas nostāja attiekšmē uz Rietumberlīni ir neparasti stingra.

Ar priekšnoteikumu, ka „Eiropai jārunā ar vienu balsi", premjērs Vilsons ar Rietumvācijas valstsvīriem apsprieda arī pasaules problēmas. Šādu sarunu attīstību sevišķi labvēlīgi uzņēma Bonna.

Ja Vilsona ierašanās Rietumberlīnē noritēja visai klusi, tad gluži citāda paredzama ASV prezidenta Niksona viesošanās 27. februārī, tikai sešas dienas pirms Rietumvācijas prezidenta vēlēšanām. Kaut Niksona apmeklējums ilgs tikai četras stundas, Rietumberlīnei tās var izvērsties par ļoti „karstām". Brīvās universitātes kreisie studenti jau nedēļu iepriekš solījušies demonstrēt pret Niksonu kā „reakcionāro amerikāņu buržuju pārstāvi". Tās ir tās pašas huliganiskās aprindas, kuŗas pagājušajā gadā ar saviem saukļiem un apvainojumiem uzbruka bijušajam ASV vicepreziedentam Hamfrijam. Šie studenti sevi apzīmē par marksistiem un ir opozicijā pret visiem, pašiem īsti nezinot, par ko iestājas.

Bet prezidents Niksons nav vīrs, kuŗš nobīstos no šāda izaicinājuma. Viņam jau ir pieredze pagātnē. Kad 1958. gadā Niksons ar dzīvesbiedri kā ASV viceprezidents ieradās Venecuēlas galvaspilsētā Karakasā, viņu „apsveica" kreiso elementu pūlis ar spļāvieniem un kliedzieniem. Tropiskajā Karakasā toreiz situācija bija daudz karstāka un bīstamāka nekā tagad piesnigušajā Rietumberlīnē, kur 16. februārī sniega vētra bija apstādinājusi satikšmi. Berlīnes studenti līdz šim bijuši tikai maznozīmīgi kārtības un miera traucētāji, kuŗi nav izpelnījušies plašu atbalstu pat tradicionālajos komūnistu kvartālos.

Rietumberlīniešu morāle ir stipra, un to uztur amerikāņu klātiene. ASV kaŗaspēka daļas Berlīnē nav uzskatāmas par bastionu pret 20 padomju divizijām, bet tās tomēr ir spēks, kuŗš uztur iedzīvotāju morāli ne vien pašā sadalītajā pilsētā, bet izplešas tālu arī visā Austrumvācijā.

Pusotra miljona rietumberlīniešu skaļi uzgavilēja tagad mirušajam ASV prezidentam Džonam Kenedijam, kad viņš sava apciemojuma laikā iesaucās: „Ich bin ein Berliner!" Vai līdzīgas gaviles piedzīvos arī Niksons? Cik liela ietekme Austrumvācijas komūnistiskajiem vadītājiem ir uz augstskolu studentiem, var tikai zīlēt. Nemiernieki vienlīdz vērsušies kā pret kapitālistiem, tā komūnistiem.

Minisekunde

(Pārnesums no 6. lpp.)

interesējās, vai daudzo mazpiedrezējušo diplomātu pieplūdums Apvienotajās nācijās nav iemesls tam, ka šī organizācija nespēj daudzas pasaules problēmas atrisināt. Taču semināra vadītāji bija par to citādās domās: pasaule pašreiz pārdzīvo krasas pārvērtības, kuŗas caurmēra cilvēki spēs absorbēt labi ja veselas paaudzes laikā. Kanadas sūtņa vietas izpildītājs Gordons Kokss (Cox) pat teica, ka paies laiks, kamēr sapratīsim, ka „visi cilvēki ir dumji, tikai katrs pa savai modei" (amerikāņu komiķa Vila Rodžersa citāts). Bez tam pastāv situācijas, piemēram, t. s. aukstais kaŗš, kuŗās jaunie diplomāti nebūtu vainojami, jo piedzimuši pēc šo problēmu rašanās, — piebilda Itālijas sūtnis Pjero Vinči. Ismats Kitani no Irakas ieteica pārbūvēt Apvienoto nāciju ēkas Nujorkā tā, lai sekretariāts un diplomātu darba telpas būtu zem viena jumta — kā Ženēvā; tas radītu daudz labāku sadarbību, turpretim stikla skapī ieslēgtais sekretariāts Nujorkā veicinot „architektūras ietekmētu vienības šķelšanos". Cits vecāka gadagājuma diplomāts žēlojās par to, ka visas pasaules krizes uzrodas sestdienu rītos, kas nozīmē, ka pēcpusdienā tiek sasaukta AN drošības padomes sēde, kuŗa ilgst līdz svētdienas vakaram...

Taču nobeigumā visi uzsvēra Apvienoto nāciju nozīmi un mināja piemērus, kas ar šī darba palīdzību panākts, un mudināja nepagurt, aizrādot, ka pasaulē vēl ir dekolonizējami apgabali (jā, jā!), kuŗu nākotne atkarīga no šī darba sekmēm. „Un kaut mums šai darbā paietu visa dzīve," sūtnis Zolners no Dahomejas beidzot teica, „pasaules vēsturē tā būs tikai kā minisekunde."

Dagmāra Vallena

VARBŪTĒJĀ EIROPAS KAŖA VAR LIETOT ATOMIEROČUS

No Londonas ziņo, ka Anglija un Rietumvācija sapratušās jautājumā par to, kādos apstākļos būtu lietojami atomieroči, ja Eiropā izceltos kaŗš, kuŗa gadījumā Rietumvācija būtu visvairāk apdraudēta. Politiskie novērotāji, komentējot šo ziņu, piezīmē, ka abu valstu sarunu rezultāts, varbūt, mudinās NATO militāros plānotājus revidēt savus līdzšinējos ieskatus attiekšmē uz atomieroču lietošanu, baidoties no tā, ka tas automatiski varētu izraisīt masu iznīcināšanu.

Anglijas aizsardzības ministrs Hīlejs secina, ka alternātīva par taktisko atomieroču lietošanu varētu spiest Pad. savienību izšķirties par atsacīšanos no riska iebrukt Rietumeiropā. Bažas, ka tas varētu notikt, sevišķi pieauga pēc Pad. savienības iebrukuma Čechoslovakijā pagājušā gada augustā.

Militārie lietpratēji norāda, ka nereāla ir iedoma, ka Rietumi spētu stādīt pretim Pad. savienībai „vīru pret vīru, tanku pret tanku un lidmašīnu pret lidmašīnu".

KARNEVĀLU LAIKĀ

„Es gan nezinu, kas zem šīs maskas slēpjas, bet zinu skaidri, kas viņš ir: miķu aitasgalvu!"

ASV AIZSARDZĪBAS MINISTRA BRĪDINĀJUMS

ASV aizsardzības ministrs Mervins Lērds izteicies, ka Pad. savienība aizvirzījusies tālu priekšā ASV atomieroču aizsardzības sistēmas attīstībā. Sevišķi spēcīgs aizsardzības sistēmas tīkls izveidots visapkārt Maskavai; tālu pārsniedzot paredzētos apmērus pirms 12 mēnešiem, kad Lērds vēl bija loceklis aizsardzības apakškomitejā, kuŗa studēja ASV atomieroču aizsardzības sistēmu.

Lērda komentāri CBS raidītāja programmas ietvaros bija vērsti pret ASV kongresa vieglo opoziciju, kuŗa pagaidām vēlas aizturēt raķešu aizsardzības sistēmas izveidošanu. Aizsardzības ministrs uzsvēra, ka opozicija radusies tikai bažu dēļ, ka aizsardzības sistēmas raķetes varētu apdraudēt pašu valsts iedzīvotājus. Lērds nopietni brīdināja no tuvredzības un enerģiski iestājās par aizsardzības tīkla izveidošanas nepieciešamību, norādot, ka sarkanā Ķīna vēl pirms 1970. gada beigām būs spējīga ražot starpkontinentālās raķetes, kuŗas aizsniegs arī mērķus ASV.

Senātors Edvards Kenedijs toties brīdināja no negadījumiem, kādi varētu notikt antibalistisko raķešu sistēmā (ABM). „Kaut nejaušu eksploziju risks ir ļoti niecīgs, tas tomēr nelīdzinās nullei," teica Kenedijs. Neesot šaubu, ka Pad. savienība aizvirzījusies tālu priekšā ASV atomieroču aizsardzības sistēmas attīstībā. Sevišķi spēcīgs aizsardzības sistēmas tīkls izveidots visapkārt Maskavai; tālu pārsniedzot paredzētos apmērus pirms 12 mēnešiem, kad Lērds vēl bija loceklis aizsardzības apakškomitejā, kuŗa studēja ASV atomieroču aizsardzības sistēmu.

Lērda komentāri CBS raidītāja programmas ietvaros bija vērsti pret ASV kongresa vieglo opoziciju, kuŗa pagaidām vēlas aizturēt raķešu aizsardzības sistēmas izveidošanu. Aizsardzības ministrs uzsvēra, ka opozicija radusies tikai bažu dēļ, ka aizsardzības sistēmas raķetes varētu apdraudēt pašu valsts iedzīvotājus. Lērds nopietni brīdināja no tuvredzības un enerģiski iestājās par aizsardzības tīkla izveidošanas nepieciešamību, norādot, ka sarkanā Ķīna vēl pirms 1970. gada beigām būs spējīga ražot starpkontinentālās raķetes, kuŗas aizsniegs arī mērķus ASV.

Senātors Edvards Kenedijs toties brīdināja no negadījumiem, kādi varētu notikt antibalistisko raķešu sistēmā (ABM). „Kaut nejaušu eksploziju risks ir ļoti niecīgs, tas tomēr nelīdzinās nullei," teica Kenedijs. Neesot šaubu, ka Pad. savienība aizvirzījusies tālu priekšā ASV atomieroču aizsardzības sistēmas attīstībā. Sevišķi spēcīgs aizsardzības sistēmas tīkls izveidots visapkārt Maskavai; tālu pārsniedzot paredzētos apmērus pirms 12 mēnešiem, kad Lērds vēl bija loceklis aizsardzības apakškomitejā, kuŗa studēja ASV atomieroču aizsardzības sistēmu.

Lērda komentāri CBS raidītāja programmas ietvaros bija vērsti pret ASV kongresa vieglo opoziciju, kuŗa pagaidām vēlas aizturēt raķešu aizsardzības sistēmas izveidošanu. Aizsardzības ministrs uzsvēra, ka opozicija radusies tikai bažu dēļ, ka aizsardzības sistēmas raķetes varētu apdraudēt pašu valsts iedzīvotājus. Lērds nopietni brīdināja no tuvredzības un enerģiski iestājās par aizsardzības tīkla izveidošanas nepieciešamību, norādot, ka sarkanā Ķīna vēl pirms 1970. gada beigām būs spējīga ražot starpkontinentālās raķetes, kuŗas aizsniegs arī mērķus ASV.

Senātors Edvards Kenedijs toties brīdināja no negadījumiem, kādi varētu notikt antibalistisko raķešu sistēmā (ABM). „Kaut nejaušu eksploziju risks ir

SIKĀS ZIŅAS

❶ Revolūcionāro sociālistu studentu federācija un britu Vietnamas solidāritātes fronte plāno ar sarkanās Ķīnas piekritēju grupu sagaidīt ASV prezidentu Niksonu 24. februārī Londonā ar masīvām demonstrācijām. Tās galvenokārt gatavo Niksona vizītes laikā Bekinghemas pilī pie karalienes Elizabetes II. Ārpus pils vārtiem demonstranti paudīšot savu opoziciju „amerikāņu imperiālismam". Tai pašā dienā cita demonstrācija Niksona apmeklējuma laikā plānota pie premjēra Vilsona rezidences Dauninga ielā 10.

❷ Sakarā ar vietnamiešu jaungadu Dienvidvietnamas valdība izsludinājusi 24 stundu ilgu pamieru. Komūnisti izsludinājuši pat vienu nedēļu ilgu pamieru, bet tūlīt nogalināja kādu valdības ierēdni un uzlidoja amerikāņu flotes doklem Saigonā.

❸ Pad. savienības dubultaģents Rietumvācijā kopš otra pasaules kaŗa Heincs Felfe izmainīts pret 3 studentiem, kuŗi bija ieslodzīti padomju cietumā. Kā Rietumvācijas izlūkošanas daļas vecākais ierēdnis Felfe daudz gadu netraucēti darbojās Maskavas labā.

❹ Uz 3 gadiem cietumā ieslodzīts poļu žurnālists Mečislavs Martula, kas Polijā mēģinājis izplatīt grāmatu, kuŗā apgalvots, ka poļi otra pasaules kaŗa laikā palīdzējuši vāciešiem vajāt žīdus.

❺ Padomju aģentūra TASS ziņo, ka Pad. savienība un Kuba parakstīs jaunu tirdzniecības līgumu. Šis paziņojums nāca pēc padomju tirdzniecības ministra Patoličeva sarunām ar Kubas tirdzniecības delegāciju Maskavā.

❻ Pēc lielākas kabineta pārkārtošanas par Indijas ārlietu ministru izraudzīts Staļina „radinieks" Dinešs Sings. Līdz šim ārlietu ministriju 18 mēnešu bija vadījusi pati ministru prezidente Indira Gandija. Jaunais Indijas ārlietu ministrs ar Staļina ģimeni saradojies, kad viņa tēvocis apprecēja Staļina meitu Svetlanu. Kad Svetlana ar Maskavā mirušā vīra pelnu urnu 1966. gadā izbēga no Pad. savienības uz Indiju, viņa pirms došanās uz ASV apmetās pie tagad par Indijas ārlietu ministru izraudzītā Singa.